

სტრასბურგი 2016 წლის 7 დეკემბერი

CEPEJ(2016)12

**მართლმსაჯულების ეფექტიანობის ევროპული კომისია
(CEPEJ)**

მართლმსაჯულების ხარისხის შეფასება

მიღებულია მართლმსაჯულების ეფექტიანობის ევროპული
კომისიის (CEPEJ) 28-ე პლენარულ სხდომაზე 2016 წლის 7
დეკემბერს

მართლმსაჯულების ხარისხის შეფასება

დოკუმენტი მომზადებულია მართლმსაჯულების ხარისხის
საკითხებზე მომუშავე ჯგუფის მიერ (CEPEJ-GT-QUAL)
ბ-ნ ფაბიო ბართოლომეოს (CEPEJ-ის წევრი, იტალია)
მოსამზადებელ მასალებზე დაყრდნობით

შინაარსი

1. შესავალი
2. სანიმუშო მოდელი
3. პროცესების და გადაწყვეტილებების ხარისხის შეფასება
4. სასამართლო მომსახურების ეფექტიანობის შეფასება
5. მომხმარებელთა კმაყოფილების კვლევა
6. დასკვნითი შენიშვნები

დანართები

დანართი 1

დანართი 2

მართლმსაჯულების ხარისხის შეფასება

1. შესავალი

1. ტერმინი „ხარისხი“ ძალიან ფართო მნიშვნელობით გამოიყენება. ყოველდღიურ ცხოვრებაში, იგი აღნიშნავს ყველა იმ თვისებას, რაც კარგად აღწერს და განსაზღვრავს ობიექტებს, პროდუქტებს და სხვადასხვა გამოცდილებას. მაგალითად, ღვინის ფერი წარმოადგენს ხარისხის ელემენტს, ასევე ავეჯის მნიშვნელოვან თვისებას წარმოადგენს მისი ფორმა. ამგვარად, პერსონალის კომპეტენტურობა, მომსახურების ფუნქციონალურობა და ოთახების სისუფთავე, - ის რამდენიმე ელემენტია, რაც განსაზღვრავს ოფისის, მაღაზიის, რკინიგზის სადგურის და სხვა ნებისმიერი ადგილის ხარისხს, რომლებსაც ხშირად ვხვდებით მომხმარებლების ან სტუმრების რანგში.
2. როდესაც საქონლის და მომსახურების ხარისხის საერთო მნიშვნელობიდან მის უფრო ტექნიკურ კონცეფციაზე გადავდივართ, აუცილებელი ხდება მინიჭებული ხარისხის დონის კლასიფიკაციის მეთოდის შემუშავება. ასეთ შემთხვევაში ჩვენ შევდივართ „ხარისხის შეფასების“ სფეროში.
3. შესაძლებელია ვივარაუდოთ, რომ არსებობს პროდუქტების და მომსახურების ხარისხის დონის შეფასების ორგვარი საშუალება:
 - a) თუ რამდენად შეესაბამება პროდუქტი ან მომსახურება გარკვეულ მახასიათებლებს და წინასწარ განსაზღვრულ ინდიკატორებს (*მოთხოვნებთან შესაბამისობა*);
 - b) სხვაობის შეფასება მოსალოდნელ შედეგსა და მომხმარებლის მოლოდინს შორის, რომელიც

მომხმარებელს საქონლის მოხმარებამდე ან მომსახურების გაწევამდე ჰქონდა და გაკეთებული შეფასება აღნიშნული საქონლის მოხმარების ან გამოყენების შემდეგ (*მოლოდინთან შესაბამისობა*).

4. მნიშვნელოვანია აღინიშნოს, რომ ხარისხის განსაზღვრება, რომელიც მოცემულია ჩვეულებრივ ლექსიკონში, პირდაპირ მიუთითებს ზემოთ მოცემულ შეფასების ორგვარ ხერხზე: *„ხარისხი - ეს არის ცნება, რომელსაც განეკუთვნება რეალობის ასპექტები, რომლებიც ექვემდებარება კლასიფიკაციას ან მსჯელობას“*.
5. არსებობს ხარისხის შეფასების ორი წინაპირობა *ზემოთ აღწერილი „მოთხოვნებთან შესაბამისობის“* პრინციპების შესაბამისად:
 - I. უნდა არსებობდეს (წინასწარ) განსაზღვრული ხარისხის პარამეტრები;
 - II. უნდა არსებობდეს ხარისხის ფიქსირებული სტანდარტები.
6. შესაძლებელია არსებობდეს პროდუქტის ან მომსახურების ხარისხის შეფასების მრავალრიცხოვანი პარამეტრები. მათი შერჩევა შეფასების მიზნის შესაბამისად უნდა მოხდეს. თუ სარკინიგზო კომპანია მიზნად ისახავს მისი მომხმარებლების მგზავრობის კომფორტის შეფასებას, იგი ორიენტირებული იქნება პარამეტრებზე, რომლებიც პირდაპირ გავლენას ახდენს მომხმარებელთა გამოცდილებაზე (როგორცაა, მაგალითად, პუნქტუალობა, მომსახურება, სისუფთავე და ა.შ.). თუმცა, განსხვავებული ინდიკატორების გამოყენება მოხდება თუ შეფასების მიზანი მენეჯმენტისა და შიდა ორგანიზაციულ საკითხებთანაა დაკავშირებული. ასეთ შემთხვევაში, მაგალითად, შეფასება დაკავშირებული იქნება ელექტროენერჯის მოხმარებასა და მოვლა-პატრონობის ხარჯებთან, რათა კომპანიის

მატარებლების ხარისხის შეფასება მოხდეს ხარჯებთან მიმართებაში.

7. პარამეტრების მსგავსად, შესაძლებელია ხარისხის სტანდარტებიც განსხვავდებოდეს შეფასების მიზნებისა და საჭიროებების მიხედვით. „მიშლენის“ ვარსკვლავის მფლობელი რესტორანი სამზარეულოში გამოსაყენებელი ინგრედიენტების პარამეტრებს განსაზღვრავს ხარისხის უმაღლესი დონით, მაშინ, როდესაც ჩვეულებრივი რესტორნებისთვის უფრო დაბალი სტანდარტები იქნება მისაღები.
8. როგორც უკვე აღინიშნა, ხარისხი წარმოადგენს ფართო ცნებას და შეფასებასთან დაკავშირებით შესაძლებლობების დიდი არჩევანი არსებობს შეფასების საჭიროებებსა და მიზნებზე დაყრდნობით.

2. სანიმუშო მოდელი

9. ხარისხის შეფასების კონცეფცია, რომელიც მართლმსაჯულებაში გამოიყენება, ევროპაში ცხარე დებატების საგანს წარმოადგენს. განსხვავებული პოზიციების შეჯამება შეუძლებელია, რამდენადაც ხარისხის კონცეფცია დღემდე ზოგად მიდგომას ეფუძნება, იმასთან დაკავშირებით, თუ რა იგულისხმება კარგ მართლმსაჯულებაში. არსებობს საშიშროება, რომ მოხდება საკითხის ძალიან სწრაფი გადაწყვეტა რამდენიმე ინდიკატორის განსაზღვრით, რომლებიც ორიენტირებულია სასამართლო სისტემის სპეციალურ ასპექტებზე, და რომელიც შესაძლოა არასრული და არასწორი აღმოჩნდეს.

10. ევროპაში და მსოფლიოს სხვა ქვეყნებში, უფრო და უფრო მეტი სასამართლო სისტემა მუშაობს, რათა შეიმუშაოს ან განავითაროს მათი მომსახურებების ხარისხის შეფასების მექანიზმები. ეს პროგრამები, ძალიან ხშირად, მიმართულია

არსებული სტატისტიკური სისტემების გაუმჯობესებისაკენ, იმისათვის, რომ მოხდეს შესრულებული სამუშაოს უფრო დეტალური და სრულყოფილი შეფასება და მართვა. ხანდახან აღნიშნულ მიდგომას მივყავართ თანამედროვე საინფორმაციო სისტემებამდე, მაგრამ შეზღუდული მოქმედების სფეროთი, მომსახურების ხარისხის შეფასებისთვის აუცილებელი ინდიკატორების ფართო სპექტრთან შედარებით, რომელიც ისეთივე კომპლექსურია, როგორც თავად მართლმსაჯულება. აღნიშნულის შედეგია ის ფაქტი, რომ როდესაც შეფასების სისტემა არ მოიცავს ხარისხის ასპექტებს, ხარისხის ინდიკატორების არარსებობამ შესაძლოა გამოიწვიოს მენეჯმენტისა და საორგანიზაციო გადაწყვეტილებების ფოკუსირება უმთავრესად ეფექტიანობის ასპექტებზე, და ამავდროულად მოხდეს ხარისხის სხვა მნიშვნელოვანი ასპექტების უგულებელყოფა.¹

11. ხარისხისა და შესრულების შეფასების ინდიკატორების გარკვეული ნაწილი, რომლებიც ყველაზე ხშირად გამოიყენება ევროპის და მსოფლიოს სხვა ქვეყნებში, კონტროლდება საერთაშორისო ორგანიზაციების, მათ შორის, ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ორგანიზაციის (OECD) და მსოფლიო ბანკის მიერ.

12. ამასთანავე, 2013 წლიდან, ევროკავშირის მართლმსაჯულების ბიულეტენი, რომელსაც ევროკომისია ყოველწლიურად აქვეყნებს, მოიცავს ინფორმაციას ევროკავშირის ყველა წევრი ქვეყნის მართლმსაჯულების სისტემის ხარისხის, დამოუკიდებლობის და ეფექტიანობის შესახებ.²

13. მართლმსაჯულების ხარისხის შეფასება წარმოადგენს საქმიანობას, რომელიც ნაკლებად იძლევა კმაყოფილების და

¹ მართლმსაჯულების ხარისხის საკითხებზე მომუშავე ჯგუფი, სამუშაო დოკუმენტი „სასამართლო მომსახურების ხარისხის შეფასება“.

² იხილეთ: http://ec.europa.eu/justice/effective-justice/files/justice_scoreboard_2016_en.pdf.

წახალისების განცდას. პოტენციური რისკი მართლმსაჯულების განმახორციელებლებს შორის მდგომარეობს იმაში, რომ ძალიან ცოტა მათგანი იაზრებს უპირატესობებს, მაშინ, როდესაც უმეტესობა აცხადებს, რომ მონაცემებით ისეთს ვერაფერს შეიტყობენ, რაც აქამდე არ სმენიათ. შესაძლებელია, ასევე გამოითქვას მოსაზრება, რომ ეს ყოველივე ფულის და დროის ფუჭი ხარჯვა და ბიუროკრატიული მანქანისთვის კიდევ ერთ დეტალის დამატებაა, ნაცვლად იმისა, რომ საქმის კარგად შესრულებაზე გავამახვილოთ ყურადღება.

14. ეს დოკუმენტი არ ისახავს მიზნად მართლმსაჯულების ხარისხის საყოველთაო მნიშვნელობის განმარტებას. ფაქტობრივად, **აზრს მოკლებული იქნებოდა ტრანსნაციონალური მეთოდოლოგიის ფორმულირება, სხვადასხვა სამართლებრივი სისტემების და თითოეული სასამართლო სისტემის მრავალი სპეციფიკური მახასიათებლის გათვალისწინებით.** გარდა ამისა, კონცეფცია იმდენად მრავლისმომცველია, რომ შეუძლებელია მისი დაყვანა უნიკალურ ტექნიკამდე ან მეთოდოლოგიამდე. მართლმსაჯულების ხარისხის კომპლექსური და მრავალმხრივი მახასიათებლები ასევე ასახულია სხვადასხვა ინსტრუმენტებში, რომლებიც შეიმუშავა CEPEJ-ის მართლმსაჯულების ხარისხის საკითხებზე მომუშავე სპეციალურმა ჯგუფმა (CEPEJ-GT-QUAL). აღნიშნულმა ჯგუფმა არაერთხელ გაუსვა ხაზი, რომ მართლმსაჯულების სისტემის სხვადასხვა ასპექტები, რომლებიც კარგად ფუნქციონირებს, მჭიდროდ უკავშირდება ყოველი სასამართლო სისტემის თავისებურებებს. შესაბამისად, შეუძლებელია აპრიორული მოსაზრების გამოთქმა იმის შესახებ, თუ როგორ უნდა გამოიყურებოდეს კარგი სისტემა და აზრს მოკლებული იქნებოდა სხვადასხვა სასამართლო სისტემების ერთმანეთთან შედარება იმ თვალსაზრისით, რომ განგვესაზღვრა თუ რომელი მათგანია ყველაზე უკეთესი ხარისხის.

15. ვიწრო გაგებით, „მართლმსაჯულების ხარისხის“ ცნება ხშირად მოიაზრება, როგორც მხოლოდ „სასამართლო

გადაწყვეტილებების ხარისხი“.³ უფრო ფართო გაგებით, იგი ასევე მოიცავს სასამართლო მომსახურების მიწოდების მთავარ ასპექტებს. ასეთ შემთხვევაში, პოლიტიკის განმსაზღვრელები და რეფორმატორები, რომლებიც მიზნად ისახავენ ამგვარი ხარისხის შეფასებას, ყურადღებას გაამახვილებენ ისეთ ასპექტებზე, რომლებიც სცდება გადაწყვეტილების ხარისხის ფარგლებს და მოიცავს ისეთ პარამეტრებს, როგორცაა დროულობა, აქტივობის მაჩვენებლები, დასრულებული საქმეების მაჩვენებელი და ა.შ. ნებისმიერ შემთხვევაში, ზედმეტად მარტივი იქნებოდა ამ კონცეფციებიდან ყურადღების მხოლოდ ერთ მათგანზე გამახვილება, ორი მათგანიც კი არ მოგვეცემა სიტუაციის სრულყოფილ სურათს.

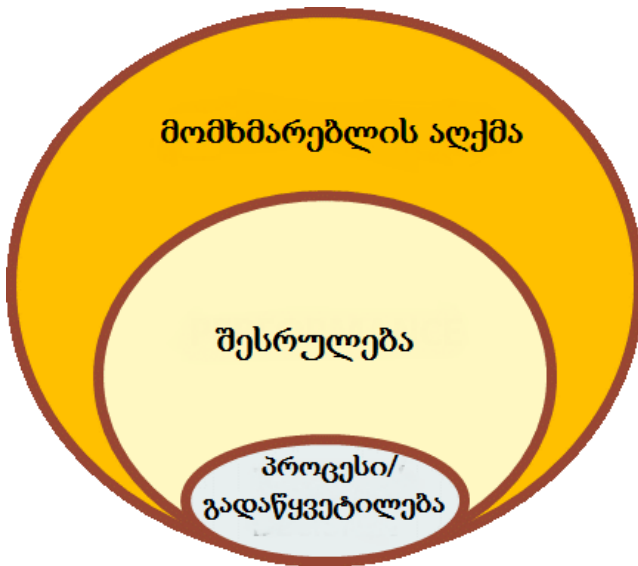
16. კიდევ უფრო ფართო გაგებით, "მართლმსაჯულების ხარისხი" შესაძლებელია გაგებულ იქნას, როგორც არა მხოლოდ სასამართლო გადაწყვეტილებების ხარისხის ან სასამართლო მომსახურების გაწევის ძირითადი ასპექტები, არამედ მართლმსაჯულების სისტემის გამართულ ფუნქციონირების შესაბამისი ყველა ასპექტი, რომელიც, როგორც წესი, ფასდება მომხმარებლის აღქმის მეშვეობით. ამგვარი შეფასება ნიშნავს ხარისხის ასპექტების გათვალისწინებას, რომელიც სცილდება გადაწყვეტილების ხარისხის ფარგლებს და მოიცავს სხვადასხვა ელემენტს, როგორცაა პროცესებისა და სასამართლო გადაწყვეტილებების გამჭვირვალობა, დროული ცალკეული პროცესუალური ეტაპები, ოფისების მისაწვდომობა და ხელმისაწვდომი ინსტრუმენტების გამოყენების სიმარტივე.⁴

17. მომხმარებელთა აღქმის შეფასება მართლმსაჯულების სფეროში არ ნიშნავს იმას, რომ მართლმსაჯულება უნდა

³ აღნიშნულთან დაკავშირებით იხილეთ ევროპის მოსამართლეთა საკონსულტაციო საბჭოს (CCJE) დასკვნა 11 (2008) „სასამართლო გადაწყვეტილებების ხარისხის შესახებ“.

⁴ მართლმსაჯულების ხარისხის საკითხებზე მომუშავე ჯგუფი, სამუშაო დოკუმენტი „სასამართლო მომსახურების ხარისხის შეფასება“.

განხორციელდეს მომხმარებელთა მოლოდინების დაკმაყოფილების გათვალისწინებით, რამდენადაც არსებობს მიზნები და ინსტიტუციური შეზღუდვები, რომელთა მხედველობაში მიღებაც აუცილებელია მართლმსაჯულების განხორციელებისას. მომხმარებლის ნდობა, რა თქმა უნდა, ლეგიტიმურ მიზანს წარმოადგენს, მაგრამ იგი ერთადერთი მიზანი არ არის.

18. აქ შემოთავაზებული ხარისხის შეფასების მოდელი გამიზნულია იმისათვის, რომ მოიცვას მართლმსაჯულების სისტემის ყველა ასპექტი და ასევე ზედმიწევნით შემუშავებული მეთოდოლოგიები, რომლებიც, როგორც წესი, ხელმისაწვდომია ბაზარზე არსებული საქონლისა და მომსახურებების ხარისხის შესაფასებლად. იგი სტრუქტურულად ორგანიზებულია სამ ეტაპად, რომელიც ზემოთაა აღწერილი, რომელთა განხილვაც ერთად უნდა მოხდეს შეფასების მიზნებისათვის. მხოლოდ ერთ ან ორ ზემოხსენებულ დონეზე კონცენტრირება მართლმსაჯულების

სისტემის მხოლოდ ნაწილობრივი შეფასების შესაძლებლობას მოგვცემს. მას შემდეგ, რაც ხარისხის შეფასება მოხდება სამ ზემოხსენებულ დონეზე დაყრდნობით და შეფასების შედეგების და ჩარევის პრიორიტეტულობიდან გამომდინარე, რა თქმა უნდა, შესაძლებელია აუცილებელი ზომების მიღება და შეფასება ხარისხის გაუმჯობესების მიზნით ყოველ ცალკეულ დონეზე.

19. სანამ ხარისხის შეფასების სამი დონიდან თითოეულის მეთოდოლოგიის აღწერას და ინდიკატორების მიმოხილვას შევუდგებით, სასარგებლო იქნება იმ შესაძლო მიმართულებების ჩამოთვლა, სადაც მათი გამოყენება შესაძლებელია:

- a. ქვეყნის მთლიანი სასამართლო სისტემა;
- b. კომპონენტი ან სექტორი (სამოქალაქო, სისხლის სამართლის, ადმინისტრაციული მართლმსაჯულება);
- c. ზონა, რომელიც მოიცავს ერთ ან ორ სასამართლოს (რეგიონი, ოლქი);
- d. ამგვარი სასამართლოს სასამართლო ან ფილიალი;
- e. ზემოთ მითითებული ელემენტების კომბინაცია.

3. პროცესების და გადაწყვეტილებების ხარისხის შეფასება

20. მართლმსაჯულების ხარისხის შეფასება მონაცემებით, რომელიც პერიოდულად გროვდება სტატისტიკური შეფასების სისტემის მეშვეობით, საყოველთაოდ მიღებული პრაქტიკას წარმოადგენს, რომელსაც ფეხი მყარად აქვს მოკიდებული. ეს ინფორმაცია საშუალებას გვაძლევს გავიგოთ სამართალწარმოების ხანგრძლივობა, ნაკადები და სამუშაო დატვირთვა, ასევე სამუშაოს შესრულებასთან დაკავშირებული სხვა მრავალი ასპექტი. ეს ამოცანა უფრო კომპლექსური ხდება, როდესაც სურვილი გვაქვს განვსაზღვროთ ხარისხის მიმართულებები პროცედურის "წარმოების პროცესში" ან მიღებული გადაწყვეტილების შინაარსზე დაყრდნობით. მრავალ სამართლებრივ სისტემაში, ამ ტიპის ანალიზი ხორციელდება ინსპექციის ორგანოების მიერ და

სხვადასხვა დონის გადაწყვეტილებებით. თუმცა, ამ დონისძიებების მიზანს არ წარმოადგენს ხარისხის დადასტურება, არამედ იმ წესებთან და ვალდებულებებთან შესაბამისობა, რომელიც სასამართლო ხელისუფლებაზე ვრცელდება, მათი საკონსტიტუციო და ევროპულ ჩარჩოსთან შესაბამისობასთან და ასევე პროფესიული შეფასების და დისციპლინური ქმედებების შედეგებთან მიმართებაში.

21. ნებისმიერი სამწუხარო გაუგებრობის თავიდან ასაცილებლად აუცილებელია მეთოდების გამოყენების სფეროს დაზუსტება. შემოთავაზებული მეთოდი მიზნად არ ისახავს გადაწყვეტილებების არსის გარკვევას და პრეტენზია არ აქვს უცნაური ალგორითმების გამოგონებაზე, რომელსაც შეუძლია მაგისტრატების მიერ მიღებული გადაწყვეტილებების დამახასიათებელი ხარისხის შეფასება.

22. თუმცა, აღნიშნული არ გამორიცხავს შესაძლებლობას შევაფასოთ გადაწყვეტილების ძირითადი კონტურები, რაც შესაძლებელს გახდის ამ უკანასკნელის დაბალი ხარისხის მინიმუმამდე დაყვანას. ამგვარად, წინამდებარე დოკუმენტში შემოთავაზებული მეთოდოლოგია განკუთვნილია „მართლმსაჯულების, როგორც მომსახურების“ ფართო სპექტრზე გამოსაყენებლად, რომელიც თვით გადაწყვეტილების პროცესის დამატებით ნაწილს წარმოადგენს.

23. ზემოთქმულის და იმის გათვალისწინებით, რომ დემოკრატიულ საზოგადოებაში ხარისხის ფიქსირებული დონე განისაზღვრება საერთო მნიშვნელის საფუძველზე, რომელიც წარმოადგენს ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციის და ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს შესაბამისი პრეცედენტული სამართლის მოქმედ სამართლის ნორმებს და ფუნდამენტურ პრინციპებს, რომლებიც გამომდინარეობს სახელმწიფოების ტრადიციული კონსტიტუციებიდან, სამართალწარმოებების და გადაწყვეტილებების ხარისხის საკითხი

უნდა განიხილებოდეს აღნიშნული მიზნების და ინსტიტუციური შეზღუდვების ჭრილში. უფრო კონკრეტულად, ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციის მე-6 მუხლში⁵ შესაძლებელია მართლმსაჯულებისთვის დამახასიათებელი ხარისხის ყველა უმთავრესი ელემენტის განსაზღვრა:

- i. სამართალწარმოების სამართლიანობა
- ii. სამართალწარმოების გონივრული ხანგრძლივობა
- iii. სასამართლო გადაწყვეტილების/ განჩინების საჯაროობა და პროცესის გამჭვირვალობა

⁵ „(1) სამოქალაქო უფლებათა და მოვალეობათა განსაზღვრისას ან წარდგენილი ნებისმიერი სისხლისსამართლებრივი ბრალდების საფუძვლიანობის გამორკვევისას ყველას აქვს გონივრულ ვადაში მისი საქმის სამართლიანი და საქვეყნო განხილვის უფლება კანონის საფუძველზე შექმნილი დამოუკიდებელი და მიუკერძოებელი სასამართლოს მიერ. სასამართლო გადაწყვეტილება ცხადდება საქვეყნოდ, თუმცა მთელ სასამართლო პროცესზე ან მის ნაწილზე პრესა და საზოგადოება შეიძლება არ დაუშვან, დემოკრატიულ საზოგადოებაში მორალის, საზოგადოებრივი წესრიგის ან ეროვნული უშიშროების ინტერესებიდან გამომდინარე, აგრეთვე, როდესაც ამას მოითხოვს არასრულწლოვანთა ინტერესები ან მხარეთა პირადი ცხოვრების დაცვა, ან რამდენადაც, სასამართლოს აზრით, ეს უკიდურესად აუცილებელია განსაკუთრებული გარემოებების არსებობისას, როდესაც საქვეყნოობა ზიანს მიაყენებდა მართლმსაჯულების ინტერესებს.

(2) ყოველი პირი, ვისაც ბრალად ედება სისხლის სამართლის დანაშაულის ჩადენა, ითვლება უდანაშაულოდ, ვიდრე მისი ბრალეულობა არ დამტკიცდება კანონის შესაბამისად.

(3) ყოველ პირს, ვისაც ბრალად ედება სისხლის სამართლის დანაშაულის ჩადენა, აქვს, სულ მცირე, შემდეგი უფლებები:

- (a) მისთვის გასაგებ ენაზე დაუყოვნებლივ და დაწვრილებით ეცნობოს წარდგენილი ბრალდების არსი და საფუძველი;
- (b) ჰქონდეს საკმარისი დრო და შესაძლებლობა საკუთარი დაცვის მოსამზადებლად;
- (c) დაიცვას თავი პირადად ან მის მიერ არჩეული დამცველის მეშვეობით, ან, თუ მას არ გააჩნია საკმარისი საშუალება იურიდიული მომსახურების ასანაზღაურებლად, უფასოდ ისარგებლოს ასეთი მომსახურებით, როდესაც ამას მოითხოვს მართლმსაჯულების ინტერესები;
- (d) დაიკითხოს ან დააკითხვინოს ბრალდების მოწმეები და გამოამხებინოს და დააკითხვინოს დაცვის მოწმეები ბრალდების მოწმეთა თანაბარ პირობებში;
- (e) ისარგებლოს თარჯიმნის უფასო დახმარებით, თუ მას არ შეუძლია გაიგოს სასამართლოში გამოყენებული ენა ან ილაპარაკოს ამ ენაზე.“

- iv. არასრულწლოვანთა დაცვა (და ასევე იმ სუბიექტების დაცვა, ვისთვისაც მიზანშეწონილია დახმარების აღმოჩენა)
- v. სამართლებრივი დევნის, პროცედურების მიმდინარეობის და გადაწყვეტილებების გასაგებობა
- vi. იურიდიული მხარდაჭერის და ზოგადად, მართლმსაჯულების წვდომის უფლება
- vii. იურიდიული დახმარება (როდესაც ყველა პირობა დაკმაყოფილებულია)

ხარისხის საკონტროლო სია, შედგენილი მართლმსაჯულების ეფექტიანობის ევროპული კომისიის მიერ (CEPEJ)

24. ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციის მე-6 მუხლში მითითებული ხარისხის ელემენტების უმრავლესობა შესულია დოკუმენტში „საკონტროლო სია მართლმსაჯულების ხარისხის მხარდასაჭერად“, რომელიც მომზადდა მართლმსაჯულების ხარისხის საკითხებზე მომუშავე ჯგუფის მიერ და მის შესახებ დეტალური ინფორმაცია მოცემულია დანართი 1-ში.

25. აღნიშნული სია მოიცავს 250 ძირითად კითხვას, რომელიც შეეხება სასამართლო სისტემის ყველა კომპონენტს სასამართლო მომსახურების ხარისხის შესაფასებლად. იმის შემოწმება, რომ სასამართლო სისტემაში შემუშავებული თითოეული პრინციპი, რომელიც აღნიშნულ საკონტროლო სიაში შედის, წარმოადგენს კარგ საშუალებას "წარმოების პროცედურის" ღრმა და დეტალური ანალიზისთვის, რომელსაც მივყავართ ეფექტური გადაწყვეტილებების მიღებამდე.

26. ხარისხის საკონტროლო სიის გამოყენება შესაძლებელია ინდიკატორის სახით, - დადებითი გამოხმაურების პროცენტულობის გამოთვლით და შერჩეული კითხვების საერთო რაოდენობასთან შედარებით. რა თქმა უნდა, საკონტროლო სიის 250-ივე კითხვას ერთნაირი წონა არ გააჩნიათ. გარკვეულ

ასპექტებს, როგორცაა სასამართლო სისტემის დამოუკიდებლობა და სამართლიანი სასამართლო განხილვა, ფუნდამენტური მნიშვნელობა გააჩნიათ და უფრო მაღალი პრიორიტეტი უნდა მიენიჭოთ. საკონტროლო სიის სხვა საკითხები, როგორცაა სასამართლოში საინფორმაციო აღმნიშვნელი ნიშნების არსებობა ან მოსაცდელი ოთახების მისაწვდომობა დაპირისპირებული მხარეებისათვის, რათა თავიდან იქნას აცილებული მათი ერთ სივრცეში მოცდა, ასევე მნიშვნელოვანია, მაგრამ შესაძლებელია უფრო დაბალი პრიორიტეტი მიენიჭოს.

27. შესაძლო გამოსავალი შეიძლება იყოს გარკვეული რაოდენობის კითხვების შერჩევა სრული სიიდან, შეფასების მიზნებისა და პრიორიტეტების შესაბამისად, პოლიტიკის განმსაზღვრელების/ სასამართლოების შეხედულებების გათვალისწინებით. აღნიშნული მიდგომა შერჩეული ელემენტების მნიშვნელობის განსაზღვრის საშუალებას მოგვცემდა და შესაბამისად, მკაფიოდ დადგინდებოდა, თუ რამდენად დაკმაყოფილდა ყველაზე მნიშვნელოვანი კრიტერიუმები.

28. ქვემოთ მოცემულია ამონარიდი საკონტროლო სიიდან, რომლის მიზანია სამართალწარმოების სამართლიანობის კრიტერიუმებთან დაკავშირებული კითხვების კომპლექსურობის ჩვენება, რომელიც წარმოადგენს მე-6 მუხლის უმთავრეს საფუძველს.

**ამონარიდი საკონტროლო სიიდან მართლმსაჯულების ხარისხის
და სასამართლოების მხარდასაჭერად**

სისხის განმსაზღვრელი ფაქტორები	საკონტროლო სია	დაახ	არა	შენ
ართლიანობა	არსებობს თუ არა გარანტიები საკონსტიტუციო დონეზე (ან ნორმების იერარქიის უმაღლეს დონეზე) სასამართლო ორგანოების დამოუკიდებლობის დაცვის თვალსაზრისით აღმასრულებელ და საკანონმდებლო ორგანოებთან მიმართებაში?			
ჯარობა და ჭკვირვალობა	ფართოდ ასაჯაროებს თუ არა სასამართლოს ხელმძღვანელობა მისიას/ხედვას და სტრატეგიას დაინტერესებულ მხარეებს, მოსამართლეებს, პროკურორებსა და სასამართლოს პერსონალს შორის?			
ჯარობა და ჭკვირვალობა	აქვს თუ არა სასამართლოს ხელმძღვანელობას სისტემატური კონტაქტი შიდა და გარე დაინტერესებულ მხარეებთან?			
ართლიანობა	ტარდება თუ არა ღონისძიებები მოსამართლეთა ფუნქციებსა და მათზე მინდობილ საქმის მასალებს შორის ადეკვატურობის უზრუნველსაყოფად (ტრენინგების პერიოდი, სპეციალიზაცია, საქმეთა გადაჯგუფება, "ტესტური მასალები", და ა.შ.)?			
ართლიანობა, ჯარობა და ჭკვირვალობა	ტარდება თუ არა ღონისძიებები მოსამართლეთათვის მასალების გადანაწილებაში გამჭვირვალობის (ე.ი. საწყისი და საზოგადოებრივად ობიექტური კრიტერიუმების) უზრუნველსაყოფად?			

რისხის განმსაზღვრელი ფაქტორები	საკონტროლო სია	დიახ	არა	შენ
ნივრული ვადები	განსაზღვრულია თუ არა სტანდარტები და ნორმები სასამართლო წარმოების მისაწვდომ ხანგრძლივობასთან დაკავშირებით?			
ჯარობა და ჭკირვალობა რიდიული მხარდაჭერა	არსებობს თუ არა სასამართლო ექსპერტებისა და თარჯიმნების განახლებული სია, რომლის გაცნობაც შესაძლებელია?			
ჯარობა და ჭკირვალობა რიდიული მხარდაჭერა	არსებობს თუ არა სასამართლო ექსპერტების და სასამართლოს თარჯიმნების ხარისხის კონტროლის სისტემა?			
ჯარობა და ჭკირვალობა ნივრული ვადები	სისტემატურად აღირიცხება და ქვეყნდება თუ არა სამართალწარმოების ხანგრძლივობა?			
ჯარობა და ჭკირვალობა რიდიული მხარდაჭერა	ქვეყნდება თუ არა კანონმდებლობა იმგვარად, რომ იოლად იყოს შესაძლებელი მათზე წვდომა?			
ჯარობა და ჭკირვალობა რიდიული მხარდაჭერა	მისაწვდომია თუ არა სასამართლოს გადაწყვეტილებები სასამართლოს ვებგვერდზე?			
ჯარობა და ჭკირვალობა რიდიული მხარდაჭერა	გააჩნია თუ არა სასამართლოს საინფორმაციო დაფა სასამართლოს ვიზიტორებისათვის?			

რისხის განმსაზღვრელი ფაქტორები	საკონტროლო სია	დიახ	არა	შენ
რიდიული მხარდაჭერა რიდიული დახმარება	აქვთ თუ არა დავის მხარეებს შესაძლებლობა, რომლებსაც არ გააჩნიათ საჭირო ფულადი სახსრები, უფასოდ ან შეღავათიან ფასად მიიღონ კონსულტაცია, რათა მოხდეს მათი ინფორმირება საკუთარი (სამოქალაქო) უფლებების და მოვალეობების შესახებ? თუ დიახ, შეეხება თუ არა აღნიშნული სამართლის ყველა მიმართულებას?			
რიდიული მხარდაჭერა რიდიული დახმარება	აქვთ თუ არა დავის მხარეებს შესაძლებლობა მიიღონ ადვოკატის იურიდიული წარმოდგენლობა უფასოდ ან შეღავათიან ფასად (რომელიც ფინანსდება იურიდიული დახმარების სახელმწიფო ბიუჯეტიდან)? აღნიშნული მხოლოდ სისხლის სამართლის საქმეებზე ვრცელდება თუ სხვა მიმართულებებზეც?			
პარობა და ჭვირვალობა რიდიული მხარდაჭერა	გამჭვირვალეა თუ არა სამართალწარმოების ხარჯები/გადასახადები?			

29. ზემოთ მოცემული ცხრილი მოიცავს საკონტროლო სიის 15 კითხვას 250-დან. ისინი იძლევა ზოგად წარმოდგენას აღნიშნული ფაქტების გადამოწმების მნიშვნელობისა და მთლიანი სასამართლო სისტემის ან მისი ნაწილის ხარისხის პრაქტიკული შეფასების შესახებ. ამ კითხვების გარკვეული ნაწილის შერჩევით და მათზე პასუხის ობიექტურად გაცემით შესაძლებელია შეფასდეს კონკრეტულად პროცესის და ძირითადი პირობების

ხარისხი, რომლებსაც სასამართლო სისტემის გადაწყვეტილებებამდე მივყავართ.

4. სასამართლო მომსახურების ეფექტიანობის შეფასება

30. სასამართლო მომსახურების მიწოდების შეფასებას განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვს სხვადასხვა სასამართლო მომსახურებისათვის, რამდენადაც იგი მთლიანობაში წარმოადგენს საზოგადოებრივი ინტერესის უმთავრეს ინფორმაციის წყაროს. კონკრეტულად, სტატისტიკისადმი ინტერესი, რომელიც შეეხება სასამართლო სისტემის ფუნქციონირებას, გამომდინარეობს შემდეგი ელემენტებიდან:

- ისინი წარმოადგენს სასამართლო მომსახურების სხვადასხვა ასპექტის ინფორმაციის წყაროს, რომლებიც ფასდება სხვადასხვა სამეცნიერო და ანალიტიკური მეთოდების შესაბამისად;
- მათ მაღალი სოციალური და ეკონომიკური გამოყენება აქვთ იმ მნიშვნელობის გათვალისწინებით, რომელიც სასამართლო წარმოებას უკავია ადამიანებისა და ოჯახების ცხოვრებაში, ბიზნესსა და მასთან დაკავშირებულ ურთიერთობებში;
- ისინი წარმოადგენს ერთ-ერთ ინსტრუმენტს, რომელსაც საერთაშორისო ორგანოები იყენებენ ქვეყნის სისტემური ეფექტიანობის შესაფასებლად, რომელიც უზრუნველყოფს რეფორმების ეფექტურ განხორციელებას, კერძოდ კი, ადამიანის უფლებათა პატივისცემის დონის ობიექტური შეფასების უზრუნველყოფას;
- ისინი წარმოადგენს სასამართლოს ორგანიზების ფუნდამენტურ ინსტრუმენტს, - რამდენადაც სამოქალაქო და სისხლის სამართლის წარმოების რაოდენობის ანალიზი გამოიყენება, - და უფრო მეტად უნდა გამოიყენებოდეს

ორგანიზაციული არჩევანის ოპტიმიზაციისათვის, რომელიც საშუალებებს და რესურსებს უკავშირდება.

31. CourTools-ის⁶ სისტემა, რომელიც შეერთებულ შტატებში შემუშავდა, აჯამებს ხუთ მიზნებს, თუ რატომაა საქმიანობის შეფასება მნიშვნელოვანი: (1) სასამართლოს საქმიანობის აღქმა არაზუსტია მისი შიდა სტრუქტურის წარმომადგენლებისთვისაც კი. ემპირიული მონაცემების მისაწვდომობა ხელს უწყობს უფრო ობიექტური დებატების ჩატარებას. (2) გარე სუბიექტების მიერ განსაზღვრული ინდიკატორების მრავალფეროვნება სასამართლოებს საშუალებას აძლევს მხედველობაში მიიღონ სხვადასხვა სუბიექტის, მათ შორის, მხარეების, ადვოკატების, მოწმეების და საჯარო და დამფინანსებელი ორგანოების პრობლემები. (3) მომსახურების მიწოდების მიზნებთან დაკავშირებულმა გამჭვირვალობამ შესაძლოა პერსონალს სტიმული მისცეს, იყვნენ უფრო შემოქმედებითები ამ მიზნების მისაღწევად. (4) ემპირიული მონაცემები უაღრესად ფასეულია ბიუჯეტის მოსამზადებლად, დასასაბუთებლად და წარსადგენად. (5) თუ სასამართლოები არ აფასებენ მათ საქმიანობას ან არ წარმოადგენენ მათ მიზნებს, ეს ჩრდილს აყენებს სასამართლო სისტემის ლეგიტიმურობას მისი საქმეების მართვისას. იუსტიციის სამინისტროს და სასამართლო ხელისუფლებას, თითოეულს საკუთარი კომპეტენციის და პასუხისმგებლობის ფარგლებში, უნდა შეეძლოს შეინარჩუნოს საკუთარი ბიუჯეტი და დამოუკიდებლობა მათი საქმიანობის დონის ჩვენებით.

32. სასამართლო სისტემის საქმიანობის კარგი შეფასების სისტემა არ შეიძლება შემოიფარგლოს ძირითადი ინდიკატორებით (ხანგრძლივობა, დაგროვილი განსახილველი საქმეები, და ა.შ.), რომლებიც აღწერს მომსახურებებს (ხანგრძლივობა, დაგროვილი განსახილველი საქმეები, და ა.შ.), საერთაშორისო დონეზეც კი,

⁶ CourTools-ის სისტემა: რისთვისაა საჭირო შეფასება? ხელმისაწვდომია ბმულზე: http://www.ncsconline.org/D_Research/CourTools/CourToolsWhitePages-v4.pdf.

ისინი მნიშვნელოვან ინტერესს იწვევენ მრავალრიცხოვანი შემფასებელი ორგანოებისთვის, რომლებიც მათ მნიშვნელოვნად მიიჩნევენ მოქალაქეებსა და სახელმწიფო მართვის ორგანოებს შორის ურთიერთობის აღწერისათვის. სისტემა უნდა იყოს სრულყოფილი და ეფუძნებოდეს ვარაუდს, რომ არსებობს საქმიანობის მრავალი ფორმა, რომელთაგანაც ყველა არ არის დაკავშირებული „საბოლოო პროდუქტთან“, რომელშიც მართლმსაჯულების სისტემაში სასამართლო გადაწყვეტილება მოიაზრება. მომსახურების გარკვეული ინდიკატორები საერთო ხასიათისაა და შესაბამისად შეეხება ისეთ აქტივობებს და ფუნქციებს, რომლებიც პირდაპირ კავშირშია სასამართლო საქმიანობასთან. შესაბამისად, მომსახურების მრავალი ინდიკატორიდან ერთ-ერთი, რომელიც დაკავშირებულია სასამართლოების რეესტრებთან, შესაძლებელია ეფუძნებოდეს დროის საშუალო პერიოდს, რომელიც აუცილებელია მომსახურებების და მატერიალური საშუალებების საფასურის გადახდის განხორციელებისათვის.

33. ინდიკატორების სისტემის დეტალიზაციის დონე უნდა გადაწყდეს მათი რელევანტურობის და შერჩევითობის შესაბამისად. ინდიკატორები რელევანტურია, თუ ისინი უზრუნველყოფს სასარგებლო ინფორმაციას გადაწყვეტილების მიღებისათვის იმ სფეროში, რომელსაც გადამწყვეტი მნიშვნელობა აქვს სასამართლოს მართვაში და ისეთ მოვლენებს უკავშირდება, რომლებიც ყველაზე დიდ ზეგავლენას ახდენენ საქმიანობაზე. მათ უნდა წარმოადგინონ მოკლე, თუმცა მნიშვნელოვანი ინფორმაცია ალტერნატიული გადაწყვეტილებების იდენტიფიკაციის ხელშეწყობის მიზნით. ინდიკატორები, ზოგადად, შერჩევითი უნდა იყოს, რადგანაც ძალიან ბევრი ცვლადის არსებობა მონიტორინგის მიზნებისათვის ქმნის სისტემას, რომელიც რთული სამართავია და იგი შესაძლოა უსარგებლოც კი აღმოჩნდეს. მეორე მხრივ, მიზანშეწონილია ყურადღების გამახვილება ისეთ ცვლადებზე, რომლებიც მოიაზრება, როგორც წინასწარ განსაზღვრული მიზნების რეალიზაციის საშუალება, ანუ, ისეთ

ცვლადებზე, რომლებიც აუმჯობესებს შესასწავლი მოვლენების აღწერას.

✓ **საქმეთა ნაკადი:** ახალი საქმეები, დასრულებული საქმეები და წარმოებაში მიღებული საქმეები⁷

34. სამოქალაქო, ადმინისტრაციული და სისხლის სამართლის საქმეთა წარმოება, რომლებიც განიხილება სასამართლო სისტემების ან მათი ნაწილის (გეოგრაფიული ოლქის, სასამართლოს, სექციის) მიერ, წარმოადგენს შესაფასებელი ერთეულის სამუშაო დატვირთვის ძირითად ინდიკატორს⁸. კონკრეტულად, ახალი საქმეების რაოდენობა შეესაბამება მართლმსაჯულების მოთხოვნას, ხოლო დასრულებული საქმეები სისტემის რეაგირებას წარმოადგენს. განსახილველი სამართალწარმოებები წარმოადგენს საქმეთა გარკვეულ რაოდენობას, რომელიც უნდა განიხილოს სასამართლომ ან მოსამართლემ კონკრეტულ ვადაში (მაგალითად, კონკრეტულ დღეს ან მოცემული პერიოდის ბოლოს).

	წარმოებაში მიღებული საქმეები	კალენდარულ წელს დაწყებულ	კალენდარულ წელს დასრულებ	წარმოებაში მიღებული საქმეები
--	------------------------------	--------------------------	--------------------------	------------------------------

⁷ იხილეთ CEPEJ-ის ერთგვაროვანი მეთოდური მითითებები სასამართლო ვადების მონიტორინგის შესახებ (EUGMONT), ნაწილი 1.

⁸ გთხოვთ, გაითვალისწინოთ, რომ დოკუმენტის - „სასამართლო წარმოების ევროპული ვადები - საიმპლემენტაციო სახელმძღვანელო“ მიხედვით, რომელიც შეიმუშავა ჯგუფმა SATURN, ტერმინი „სამუშაო დატვირთვა“ გამოხატავს მთლიან სამუშაოს, რომელსაც სასამართლო ან მოსამართლე იხილავს, ე.ი. სასამართლოს ან მოსამართლის მიერ განხორციელებული ყველა აქტივობის ერთობლიობა (მაგალითად, საქმეთა მოცულობა, მართვის ვალდებულებები, ნებისმიერი სხვა აქტივობა, რომელიც სასამართლოს ან მოსამართლის სამუშაოს ნაწილს წარმოადგენს). მეორეს მხრივ, ტერმინი „საქმეთა მოცულობა“ წარმოადგენს საქმეთა რაოდენობას, რომელიც სასამართლომ ან მოსამართლემ უნდა განიხილოს, ე.ი. ისინი წარმოადგენს წარმოებაში მიღებული და კონკრეტულ პერიოდში შემოსული საქმეების ჯამს.

	პირველი კალენდარული წლის 1 იანვარს (PS = წარმოებაში მიღების დასაწყისი)	ი ახალი საქმეები (N)	ული საქმეები (R)	კალენდარული წლის 31 დეკემბრისთვის (PE= პერიოდის დასასრულს)
შეფასების ერთეული				

35. შეფასების ერთეული შესაძლოა მოიცავდეს სამართლის მხოლოდ ერთ სფეროს, სასამართლოს განყოფილებას, მთლიანად სასამართლოს ან ქვეყნის მთლიან სასამართლო სისტემას. ნებისმიერ შემთხვევაში, გამოყენებული ფორმულა მდგომარეობს შემდეგში:

$$PE = PS + N -$$

36. მნიშვნელოვანია დავაზუსტოთ, რომ წარმოებაში მიღებული საქმეები პერიოდის ბოლოს (PE), X_t ვადით, წარმოადგენს პერიოდის დასაწყისში წარმოებაში მიღებულ საქმეებს X_{t+1} -ის შემდგომი პერიოდისათვის.

37. სისტემები, სადაც არ ხდება დიდი რაოდენობით განსახილველი საქმეების დაგროვება პერიოდის ბოლოსთვის, კარგი ხარისხის სისტემებად მიიჩნევა.

✓ **დასრულებული საქმეების მაჩვენებელი (Clearance Rate (CR)):** კოეფიციენტი დასრულებულ საქმეთა (R) რაოდენობასა და წარმოებაში მიღებულ საქმეთა (I) რაოდენობას შორის.⁹

38. ეს ინდიკატორი, რომელიც მიღებულია ლოგისტიკიდან, ახდენს მაღაზიიდან გასული პროდუქციის ბრუნვის დონის შეფასებას. მართლმსაჯულებასთან მიმართებაში, ინდიკატორი აფასებს შესაფასებელი ერთეულის მოცულობას, როგორცაა სასამართლოს განყოფილება, მთლიანად სასამართლო ან ქვეყნის მთლიანი სასამართლო სისტემა.

$$\text{დასრულებული საქმეების მაჩვენებელი (\%)} = \frac{\text{დასრულებული საქმეები გარკვეულ პერიოდში}}{\text{შემოსული საქმეები გარკვეულ პერიოდში}} \times 100$$

⁹ იხილეთ CEPEJ-ის ანგარიში „ევროპული სასამართლო სისტემები - მართლმსაჯულების ეფექტიანობა და ხარისხი“, 2016 წლის გამოცემა (2014 წლის მონაცემები), თავი 5 - CEPEJ-ის შესრულების შეფასების ინდიკატორები სასამართლოს ეფექტურობასთან მიმართებაში, ასევე CEPEJ-ის ევროპული ერთგვაროვანი მეთოდური მითითებები სასამართლო ვადების მონიტორინგის შესახებ (EUGMONT), ნაწილი 5.

39. მაგალითად, თუ კონკრეტულ კალენდარულ წელიწადში სასამართლოში 500 ახალი საქმე რეგისტრირდება და ამავდროულად იგივე სასამართლო გადაწყვეტილებას იღებს 550 საქმესთან დაკავშირებით, მისი დასრულებული საქმეების მაჩვენებელი (CR) 110% იქნება. თუ დასრულებული საქმეების რიცხვი 400-ს შეადგენს, მაშინ მისი დასრულებული საქმეების მაჩვენებელი (CR) 80% იქნება. დასრულებული საქმეების მაჩვენებელი (CR) 100%-ზე ზევით ნიშნავს, რომ განსახილველი საქმეების რიცხვი იკლებს. 100%-ზე დაბალი კოეფიციენტი მიუთითებს, რომ განსახილველი დროის პერიოდში სასამართლომ (ან წარმოების სხვა ერთეულმა) ვერ შეძლო იმ რაოდენობის საქმეებთან გამკლავება, რომელიც უტოლდება ახალი სამართალწარმოებების რიცხვს, რის შედეგადაც სასამართლოში შეინიშნება განსახილველი საქმეები დაგროვების ტენდენცია. და პირიქით, 100%-ზე მაღალი მნიშვნელობის კოეფიციენტი ნიშნავს, რომ პროდუქტიულობა მოთხოვნას სცილდება და შესაბამისად, წარმოების ერთეულს შესწევს უნარი იმუშაოს იმ რაოდენობის შემოსულ საქმეებზე, რომლებიც წინა პერიოდში შემოსული საქმეების რაოდენობის ტოლია, და ამასთანავე, იმუშაოს წინა პერიოდში წარმოებაში მიღებულ საქმეებზეც. როგორც წესი, სასამართლო სისტემა ან მისი ნაწილი ეფექტიანია, თუ იგი ხანგრძლივი პერიოდის მანძილზე ინარჩუნებს ბრუნვის კოეფიციენტს, რომელიც 100%-ს უტოლდება.

✓ **საქმეთა ბრუნვის მაჩვენებელი:¹⁰**

40. მაჩვენებელი აფასებს თანაფარდობას დასრულებული საქმეების და დაუსრულებელ საქმეების რაოდენობებს შორის, პერიოდის ბოლოსთვის. იგი აფასებს, თუ რა სიხშირით ახდენს სასამართლო სისტემა ან სასამართლო მიღებული საქმეების რაოდენობის ჩანაცვლებას. .

¹⁰ იხილეთ CEPEJ-ის ერთგვაროვანი მეთოდური მითითებები სასამართლო ვადების მონიტორინგის შესახებ (EUGMONT), ნაწილი 5.

საქმეთა ბრუნვის კოეფიციენტი
= *დასრულებულ საქმეთა რაოდენობა გარკვეულ პერიოდში*
= *დაუსრულებელ საქმეთა რაოდენობა პერიოდის ბოლოს*

✓ **სამართალწარმოების ხანგრძლივობა**

41. სამართალწარმოების ხანგრძლივობა ყველაზე მნიშვნელოვანი და საგულისხმო ინდიკატორია სასამართლო სისტემის და მისი კომპონენტების შესაფასებლად.

42. არსებობს ორი მნიშვნელოვანი ინდიკატორი, რომელიც დაკავშირებულია სასამართლო წარმოების ხანგრძლივობასთან (როგორც სამოქალაქო საქმეებზე, ასევე სისხლის სამართლის და ადმინისტრაციულ საქმეებზე):

A) ფაქტობრივი ხანგრძლივობა

B) შესაძლო ხანგრძლივობა

43. ფაქტობრივი ხანგრძლივობა აფასებს დროის შუალედებს ახალი საქმის დაწყების თარიღსა და გადაწყვეტილების გამოცემის თარიღს შორის. ამ თვალსაზრისით, საქმის ან სასამართლო განხილვის დასრულება შესაძლებელია მიჩნეულ იქნას, როგორც დრო, როდესაც ოპერატიული ნაწილი წაკითხულ იქნა სასამართლოს მიერ (სადაც ამგვარი პროცედურებია გათვალისწინებული), ან ალტერნატივის სახით, შემდგომი თარიღი, როდესაც გადაწყვეტილების დეტალების წარდგენა მოხდება. დროის ორივე მომენტს სტატისტიკური მნიშვნელობა აქვს, რამდენადაც ოპერატიული ნაწილის წაკითხვა სასარგებლოა მხარეების პრაქტიკული შედეგების თვალსაზრისით, რამდენადაც მხარეები იმ მომენტში ეცნობიან მათი დავის შედეგებს, ე.ი. ოფიციალურად იღებენ ინფორმაციას, თუ ვინ მოიგო და ვინ წააგო საქმე. სისხლის სამართლის პროცესებთან მიმართებაში, იგი

წარმოადგენს მომენტს, როდესაც ბრალდებული იღებს ინფორმაციას მისი უდანაშაულოდ ან დამნაშავედ ცნობის შესახებ. დროის მეორე მომენტი მნიშვნელოვანია, განსაკუთრებით სასამართლო ხელისუფლების და სასამართლოების რეესტრების საქმიანობასთან მიმართებაში, რამდენადაც პროცედურასთან დაკავშირებული ყველა სამართლებრივი და ადმინისტრაციული მოთხოვნის დასრულება ხორციელდება სასამართლო გადაწყვეტილების შედგენით და წარდგენით.

44. ეფექტური ხანგრძლივობა წარმოადგენს საბოლოო ინდიკატორს, რომელიც ძალიან ზუსტია საქმის განსახილველად გამოყენებულ დროსთან მიმართებაში. ისტორიული მონაცემების ექსტრაპოლაციით, სპეციალური სტატისტიკური მეთოდების გამოყენებით, რომლებიც ეყრდნობა მაღალტექნოლოგიურ თანამედროვე პროგრამულ უზრუნველყოფას, შესაძლებელია „ღია“ სამართალწარმოების მოსალოდნელი ხანგრძლივობის შეფასება, ე.ი. იმ სამართალწარმოებებისა, რომლებიც ჯერ არ დასრულებულა.

45. თუმცა, სამართლებრივ სისტემებს ყოველთვის არ გააჩნიათ დასრულებული სამართალწარმოებების ეფექტურ ხანგრძლივობასთან დაკავშირებული ინფორმაციის შემცველი მონაცემთა ბაზები. ამ პრობლემის თავიდან ასაცილებლად და იმის უზრუნველსაყოფად, რომ შედარებითი ინდიკატორების გამოთვლა გახდეს შესაძლებელი ყველა სასამართლო სისტემისთვის, ვიყენებთ ფორმულას ლოგისტიკის თეორიიდან. იგი აფასებს დროის პერიოდს, როდესაც პროდუქტი მარაგში რჩება მისი მიღების და გაცემის ნაკადების მემვეობით. ამგვარი ფორმულა ქვემოთ წარმოდგენილია, როგორც საქმის განხილვის ხანგრძლივობა (Disposition Time (DT)).¹¹

¹¹ იხილეთ CEPEJ-ის ანგარიში „ევროპული სასამართლო სისტემები - მართლმსაჯულების ეფექტიანობა და ხარისხი“, 2016 წლის გამოცემა (2014 წლის მონაცემები), თავი 5 - CEPEJ-ის შესრულების შეფასების ინდიკატორები სასამართლოს ეფექტურობასთან მიმართებაში, ასევე CEPEJ-ის ევროპული

46. საქმის განხილვის ხანგრძლივობის (DT) ინდიკატორი განსაზღვრავს წარმოებაში მიღებული საქმის დასრულებისთვის აუცილებელი დღეების რაოდენობას სასამართლოში და უზრუნველყოფს დამატებით ინფორმაციას, თუ როგორ მართავს სასამართლო სისტემა საქმეების ნაკადებს. აღნიშნული ინდიკატორი ადარებს დაკვირვების პერიოდში დასრულებული საქმეების რაოდენობას და დაკვირვების პერიოდში დაუსრულებელი საქმეების რაოდენობას. 365 იყოფა დასრულებული საქმეების რაოდენობაზე, და შემდეგ იყოფა დაუსრულებელი საქმეების რაოდენობაზე, რათა შესაძლებელი გახდეს მისი გამოსახვა დღეების რაოდენობით.

<p><i>გამოთვლილი საქმის განხილვის ხანგრძლივობა</i></p> <p>$= \frac{365}{\text{საქმეთა ბრუნვის კოეფიციენტი}}$</p>

47. მოქმედების შედეგი უჩვენებს საშუალო შესაძლო ხანგრძლივობას¹² დღეებში. DT ასევე შესაძლებელია გამოითვალოს, როგორც თანაფარდობა პერიოდის ბოლოს [PE] განსახილველი სამართალწარმოებების ჯგუფსა და საანგარიშო პერიოდის განმავლობაში [R] დასრულებული სამართალწარმოებების ჯგუფს შორის. ეს ფორმულა შეესაბამება ინტუიციურ ლოგიკას. თუ მოცემული წლის ბოლოს 100 საქმეა მიღებული წარმოებაში და აღნიშნული წლის განმავლობაში დასრულებულია 50 საქმე, აქედან გამომდინარეობს, რომ წარმოებაში მიღებული საქმეები დასრულდება 2 წლის ვადაში.

ერთგვაროვანი მეთოდური მითითებები სასამართლო ვადების მონიტორინგის შესახებ (EUGMONT), ნაწილი 5.

¹² CEPEJ-ის სხვა დოკუმენტებში ასევე განსაზღვრულია, როგორც „საქმის განხილვის გამოთვლილი ხანგრძლივობა“.

✓ დადგენილ ვადებში დასრულებული საქმეების მაჩვენებელი:¹³ დროის გარკვეულ მონაკვეთში დასრულებული საქმეების პროცენტული მაჩვენებელი. დროის პერიოდი წარმოადენს პერიოდს, რომელიც მიიჩნევა სასურველად, სამართალწარმოების გონივრულ ხანგრძლივობად ან კონკრეტულად არის კანონმდებლობით გათვალისწინებული.

48. მაგალითად, 1000 საქმის სამართალწარმოების ხანგრძლივობის გამოთვლა, რომელიც დასრულდა ერთი წლის ვადაში კონკრეტული სასამართლოს მიერ, აჩვენებს, რომ საშუალო ხანგრძლივობა ერთ წელს შეადგენს. შესაბამის ხანგრძლივობასა და კონკრეტულ შემთხვევებში განხილულ საქმეებს შორის სხვაობის გათვალისწინებით, პრობლემების საკმაოდ მნიშვნელოვანი სპექტრი იქნება განხილული დროის დიდ შუალედებში. შესაძლებელია შეგვხვდეს რთული საქმეები, რომლებსაც წლის საშუალო დროზე უფრო ხანგრძლივი ვადა სჭირდებათ, და ასევე საქმეები, ჩვეულებრივ, არასადავო, რომლებიც ძალიან სწრაფად, რამდენიმე დღეში სრულდება. შესაბამისად, საშუალო არითმეტიკული არ ასახავს რეალობას და შექმნილი სიტუაციების მრავალფეროვნებას. იმისათვის, რომ თავიდან იქნას აცილებული დაბრკოლება, ძალიან გავრცელებული პრაქტიკაა, რომ მითითებულ იქნას სამართალწარმოების დასრულების პერიოდი, როგორც საქმის ანალოგიური კატეგორიების მიხედვით, ასევე მაქსიმალური ხანგრძლივობის საქმეების მიხედვით, როგორც ეს ნაჩვენებია ქვემოთ მოყვანილ ცხრილში, რომელიც წარმოდგენილია მაგალითის სახით და არადირექტიული ხასიათისაა.

დასრულებული საქმეების პროცენტული მაჩვენებელი:	%
12 თვის განმავლობაში	90%

¹³ ასევე იხილეთ „სასამართლო წარმოების ევროპული ვადები - საიმპლემენტაციო სახელმძღვანელო“, რომელიც შეიმუშავა ჯგუფმა SATURN.

12-დან 18 თვემდე	5%
18 თვეზე ხანგრძლივი დროის განმავლობაში	5%

49. სასამართლო სისტემა ან მისი ელემენტი უზრუნველყოფს ხარისხიან მომხაზურებას, თუ საქმეების უმრავლესობა სრულდება გონივრულ ვადაში, რომელიც შესაძლებელია კანონით ან პრაქტიკაზე დაყრდნობით იქნას დადგენილი; სამართალწარმოების გაგრძელება უფრო ხანგრძლივი ვადით ნებადართულია ძალიან შეზღუდული რაოდენობის საქმეებზე, როგორც დასაშვებ კატეგორიაზე, რომელიც მოიცავს საქმეთა ძალიან მცირე რაოდენობას, რომელთა განხილვაც, გაუთვალისწინებელი მიზეზებით, ვერ ხერხდება წინასწარ განსაზღვრულ ვადებში¹⁴.

✓ **წარმოებაში მიღებული საქმეების წლოვანება:**¹⁵ საქმეთა გარკვეული რაოდენობა, რომლებიც განსახილველად მიღებულია მოცემულ მომენტში, ჯგუფდება მისი დაწყების წლის მიხედვით. მეორეს მხრივ, წარმოებაში მიღებული საქმეების პროცენტული მაჩვენებელი, რომელიც განხილვაშია დადგენილ ვადაზე ხანგრძლივი პერიოდის განმავლობაში (მაგალითად, საქმეთა პროცენტული მაჩვენებელი, რომლებიც წარმოებაში სამ წელზე დიდი ხნის წინაა მიღებული).

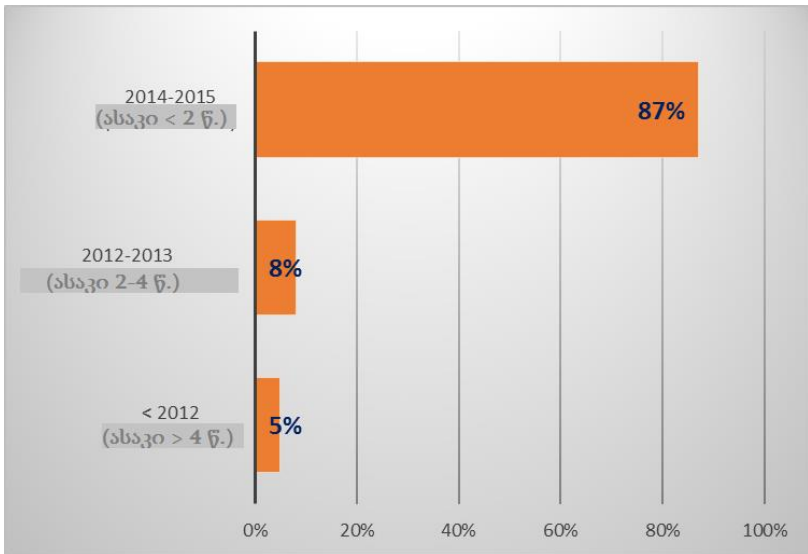
50. რადგან გლობალური მაჩვენებლები დიფერენცირებული არ არის, მათი პრობლემა მდგომარეობს ცალკეული ერთეულების იდენტურად წარმოჩენაში. ფაქტობრივად, აღნიშნული

¹⁴ აღნიშნულთან დაკავშირებით იხილეთ მარკო ფაბრი - „სასამართლო წარმოების ევროპული ვადები: თავდაპირველი წინადადება“.

¹⁵ იხილეთ CEPEJ-ის შეფასებითი სქემის Q102 (CEPEJ-ის „ევროპული სასამართლო სისტემები - მართლმსაჯულების ეფექტიანობა და ხარისხი“, 2016 წლის გამოცემა (2014 წლის მონაცემები) დანართი 1), და ასევე CEPEJ-ის ევროპული ერთგვაროვანი მეთოდური მითითებები სასამართლო ვადების მონიტორინგის შესახებ (EUGMONT), ნაწილი 3.

მონაცემების სტატისტიკურმა ანალიზმა კიდევ უფრო დეტალური ინფორმაცია უნდა გამოავლინოს. მოდით, განვიხილოთ სასამართლოს ან სასამართლო სისტემის დაგროვილი განსახილველი სამოქალაქო ან სისხლის სამართლის საქმეები, როგორც ერთი მთლიანობა. დაგროვილ განსახილველ საქმეებს სხვადასხვაგვარი და შეუსაბამო სტრუქტურა აქვთ, რომელიც სხვადასხვა სასამართლოში სხვადასხვაგვარია; იგი განსაკუთრებით დამახასიათებელია ისეთი სასამართლოებისათვის, რომლებსაც არ ჰყავთ საკმარისი რაოდენობის მოსამართლეები და რეესტრის პერსონალი. შესაძლებელია სხვადასხვა ტიპის საქმეების მხედველობაში მიღება, მათ შორის საქმეებისა, რომლებიც აღნიშნულ მარაგში შედის, კონკრეტული იურიდიული პრინციპების დანერგვით (რომელიც სცილდება უბრალო განსხვავებას "სადავო საქმეებსა" და "არასადავო საქმეებს შორის").

51. მაგალითად, ქვემოთ მოცემული ცხრილი წარმოადგენს საილუსტრაციო მაგალითს თუ როგორაა შესაძლებელი სასამართლოში ან მთლიან სისტემაში დაგროვილი განსახილველი საქმეების (განხილვაში 2016 წლის 31 დეკემბერს) გრაფიკულად წარმოდგენა.

52. წინა ინდიკატორისაგან განსხვავებით, რომელიც მჭიდროდა დაკავშირებული ამ ინდიკატორთან, დასრულებული სამართალწარმოებების ხანგრძლივობის შეფასება დროის იმ მონაკვეთისათვის, როდესაც განსახილველი საქმეები ჯერ კიდევ გრძელდება, და შესაბამისად საქმის საერთო ხანგრძლივობის შეფასების საშუალებას იძლევა, განსხვავებს სტრუქტურული თვალსაზრისით ნორმალურ განსახილველ სამართალწარმოებას (მაგალითად, ზემოთ მოყვანილ საქმეში - 2 წლამდე) და სტრუქტურული თვალსაზრისით განსაკუთრებულ განსახილველ სამართალწარმოებას (სამართალწარმოებების საერთო ჯამი, რომელიც განსახილველ საქმეთა სიაშია ორ წელზე ხანგრძლივი პერიოდის განმავლობაში).

✓ **სამართალწარმოების დროს შეჩერებული საქმეების რაოდენობა:** შეჩერებული საქმეები, რომლებზეც გადაწყვეტილების გამოტანა მოხდა საქმის დასრულებამდე.

53. აღნიშნული ინდიკატორის გამოთვლა შესაძლებელია, როგორც აღრიცხული შეჩერებების საშუალო არითმეტიკული თითოეული საქმისთვის.

54. შეჩერებისთვის მრავალი მიზეზი შეიძლება არსებობდეს. თუ განვიხილავთ ყველა მათგანს, ცხადი ხდება, რომ პასუხისმგებლობა, ამა თუ იმ დონეზე სასამართლო განხილვის ყველა მონაწილეზეა გადანაწილებული. ისინი გარკვეულ ფარგლებში მერყეობს - რეესტრების მიერ დაშვებული შეცდომებიდან დაწყებული მოსამართლეების არყოფნით დამთავრებული, რომელიც ყოველთვის არაა გამართლებული და ნიშნავს, რომ კოლეგია ადვოკატებთან შეთანხმების საფუძველზე ვერ იქნება მოწვეული, რაც აუცილებელია ზოგიერთ შემთხვევაში, თუმცა სხვა შემთხვევებში გამოწვეულია უბრალოდ გაჭიანურების ტაქტიკით. ცხადია, ასევე არც ისეთი საქმეების ნაკლებობაა, სადაც მოწმეები ან ბრალდებულები თავად არ ცხადდებიან.

55. საქმის განხილვის შეჩერება არ წარმოადგენს უბრალოდ არაეფექტიანი სასამართლო სისტემის არსებით შემადგენელ ნაწილს. იგი ასევე ხარვეზიცაა, რომელიც ზიანს აყენებს მომხმარებლებს. არსებობს მრავალი საქმე, სადაც მოწმეები უნდა გამოცხადდნენ სასამართლო განხილვაზე, რომელიც მათი საცხოვრებლიდან ასობით კილომეტრის მოშორებით ტარდება და საქმის შეჩერების შესახებ ინფორმაციას მხოლოდ ადგილზე გამოცხადებისას იღებენ. იმ ადვოკატების რიცხვი, რომლებიც ფულს და დროს ხარჯავენ იმისათვის, რომ სასამართლო განხილვის ადგილამდე მივიდნენ მხოლოდ იმის გამო, რათა იხილონ, რომ მათი მცდელობა განხილვის შეჩერების გამო ფუჭი აღმოჩნდა, კიდევ უფრო დიდია.

✓ **ეფექტიანობის მაჩვენებელი (ER ინდიკატორი):** ერთ წელიწადში სასამართლოში მომუშავე პერსონალის რაოდენობასა და იმავე სასამართლოში წლის ბოლოს წარმოებულ საქმეებს

შორის თანაფარდობა.¹⁶ როგორც წესი, ეს ინდიკატორი გამოიყენება საქმიანობის ერთგვაროვან კატეგორიებზე, როგორიცაა, სამოქალაქო მართლმსაჯულება, სისხლის სამართლის სექტორი, ადმინისტრაციული ფუნქციები და ა.შ.

<p style="text-align: center;">წარმოება (გადაწყვეტილებები, სამართალწარმოებები და ა.შ.)</p> <p>ER = ----- -----</p> <p style="text-align: center;">---</p> <p style="text-align: center;">ადამიანების რიცხვი (რომლებიც მონაწილეობდნენ ამ წარმოებაში)</p>
--

56. ER აფასებს პროდუქციის რაოდენობას, რომელიც წარმოებულია პროდუქტიული ერთეულის მიერ დროის გარკვეული ერთეულის განმავლობაში. სასამართლოს ორი განყოფილებიდან, რომლებიც განიხილავენ ანალოგიურ საქმეებს ერთი და იგივე რაოდენობის მოსამართლეებით და ადმინისტრაციული პერსონალით, ყველაზე პროდუქტიული იქნება ის განყოფილება, რომელიც უფრო დიდი რაოდენობით საქმეების განხილვას დაასრულებს განსაზღვრულ პერიოდში.

57. თუმცა, სასამართლო სექტორში ეფექტიანობისა და პროდუქტიულობის აღნიშნული კონცეფციის განხორციელება გარკვეულ ანალიზს მოითხოვს.

¹⁶ იხილეთ CEPEJ-ის ერთგვაროვანი მეთოდური მითითებები სასამართლო ვადების მონიტორინგის შესახებ (EUGMONT), ნაწილი 5.

58. სასამართლო ხელისუფლების საქმიანობის შედეგს არ წარმოადგენს სხვადასხვა სამომხმარებლო საქონლის წარმოება, რაც მეტ-ნაკლებად არაარსებითია. სამოქალაქო სექტორში, სასამართლო ხელისუფლების საქმიანობა უკავშირდება კერძო პირების უფლებების დაცვას და განხორციელებას. სისხლის სამართლის სექტორში, იგი მოიცავს გამოძიებას და სასამართლო პროცესს, რომლის მიზანია სამართალდარღვევაში ბრალდებული განსასჯელის ბრალეულობის ან უდანაშაულობის დადგენა.

59. ნებისმიერი არგუმენტი მართლმსაჯულების პროდუქტიულობის კონცეფციასთან დაკავშირებით, ისევე, როგორც სხვა ნებისმიერი კონცეფციის შემთხვევაში, რომელიც მომდინარეობს საქმიანობიდან, რომელიც ეფექტიანი სასამართლო მომსახურების უზრუნველყოფას ისახავს მიზნად, ყოველთვის უნდა ითვალისწინებდეს სასამართლო ხელისუფლების წინაშე არსებული ამოცანის სირთულეს და ადამიანის უფლებათა დაცვის მნიშვნელობას.

60. თუმცა აღნიშნული არ ცვლის ფაქტს, რომ მართლმსაჯულება შესაძლებელია მიჩნეულ იქნას, როგორც მოქალაქეთათვის გაწეული მომსახურება, და რომ ამ კუთხით ის უპირისპირდება სახელმწიფო მართვის ორგანოების მიერ მოწოდებულ სხვა მომსახურებებს, რომლებიც არანაკლებ მნიშვნელოვანია საზოგადოებრივი ცხოვრებისათვის. შესაბამისად, მომსახურების თვალსაზრისით, მართლმსაჯულების ეფექტიანობის შეფასება შესაძლებელია და მისი შეფასება უნდა განხორციელდეს.

61. სასამართლო ხელისუფლების ეფექტიანობა უნდა შეესაბამებოდეს ქმედებებს, რომელთა შეფასებაც შესაძლებელია ერთგვაროვან კატეგორიებით, ძირითადი საქმიანობის გათვალისწინების გარეშე, რომელიც პროფესიის ყოველდღიურ სამუშაოს წარმოადგენს.

62. ძირითადი ინდიკატორები, რომლებიც გამოიყენება საერთაშორისო დონეზე, ორიენტირებულია წარმოებაში მიღებული საქმეების რაოდენობაზე, რომელიც დასრულდა, ზოგადად, რომელიმე შუალედური აქტის ან გადაწყვეტილების შედგენის მხედველობაში მიღების გარეშე. შესაბამისად იგი წარმოადგენს გადაწყვეტილებების (დადგენილების ან სხვა დასკვნითი აქტის) რაოდენობას, რომელიც შედგენილია ერთი ცალკეული მოსამართლის, განყოფილების ან სასამართლოს მიერ საანგარიშო პერიოდში, რომელიც მნიშვნელოვანია პროდუქტიულობის მიზნებისათვის.

✓ **სტრუქტურული და ორგანიზაციული ინდიკატორები:** მოსამართლეთა რაოდენობა მოსახლეობის რიცხოვნობის მიხედვით, მოსამართლეთა სამუშაო დატვირთვა, ადვოკატთა რაოდენობა მოსამართლეთა რაოდენობასთან შედარებით, ადმინისტრაციული პერსონალი მოსამართლეებთან შეფარდებაში

63. არსებობს რიგი ძალიან სასარგებლო სტრუქტურული და ორგანიზაციული ინდიკატორებისა, როგორც ადამიანური, ისე მატერიალური რესურსების ადეკვატურობის შესაფასებლად, სასამართლო მომსახურებების ეფექტიანობის და ქმედითობის გათვალისწინებით. აღნიშნული მოიცავს, მაგალითად:

- მოსამართლეთა კოეფიციენტს მოსახლეობასთან მიმართებაში;¹⁷
- კოეფიციენტს კონკრეტული კატეგორიის საქმეებზე მომუშავე მოსამართლეთა რაოდენობასა და თითოეულ კატეგორიაში დასრულებული საქმეების რაოდენობას შორის;
- მოსამართლეთა კოეფიციენტს ადვოკატებთან მიმართებაში;

- მოსამართლეთა რაოდენობას არამოსამართლე პერსონალის რაოდენობასთან შედარებით.¹⁸

64. თუ შესრულების ინდიკატორი პირდაპირ მიუთითებს მომსახურების ხარისხზე, მაგალითად, სამართალწარმოების ხანგრძლივობის შემთხვევაში, როდესაც პროცესის ხანგრძლივობა მოკლეა, სტრუქტურული ინდიკატორების შემცირება აუცილებლად არ ნიშნავს, რომ მართლმსაჯულების ხარისხი უფრო უკეთესია.

65. თუმცა აღნიშნული ინდიკატორების შედარება და ნებისმიერი ერთგვაროვნების ძებნა ან სწორი ბალანსი მათ შორის უდავოდ გამოავლენს ხარისხის გაუმჯობესების განზრახვას. თუ აღმოჩნდება, რომ ზოგიერთ სასამართლოს თავის სასამართლო სისტემაში გააჩნია მოსამართლისა და ადმინისტრაციული პერსონალის თანაფარდობა 1:2 (რაც იმას ნიშნავს, რომ ორი ადმინისტრაციული პერსონალის წარმომადგენელი და ერთი მოსამართლეა), ხოლო სხვა სასამართლოს თანაფარდობა 1:4-ს შეადგენს, აღნიშნული ორგანიზებაზე პასუხისმგებელ პირებს უბიძგებს იმოქმედონ იმგვარად, რომ თანაფარდობა ორივე სასამართლოში საშუალო ციფრს - 1:3-ს გაუტოლონ.

✓ **მართვის ეფექტიანობა, მართლმსაჯულების ხარჯები და ცალკეული პროცედურის ხარჯი**

66. რესურსების ეფექტიანი მართვის კონცეფციაზე სულ უფრო ხშირად მიუთითებენ მთავრობები და ადმინისტრაციული

¹⁸ იხილეთ CEPEJ-ის ანგარიში ევროპული სასამართლო სისტემების შესახებ - მართლმსაჯულების ეფექტიანობა და ხარისხი", 2016 წლის გამოცემა (2014 წლის მონაცემები), თავი 3, კერძოდ, ცხრილი 3.40 არამოსამართლე პერსონალის რაოდენობა თითოეულ პროფესიონალ მოსამართლეზე და განსხვავება 2010-2014 წლებში (CEPEJ-ის შეფასების სქემის Q46 და Q52).

ორგანოები. სასამართლო სისტემის ეფექტიანობა პირდაპირ კავშირშია ხარჯების შემცირებასთან. რეალურად, მომსახურება ან საქმიანობა უფრო ეფექტიანია, როდესაც თანაბარი ქმედითობის (ე.ი. თანაბარი შედეგების) გათვალისწინებით მისი ღირებულება უფრო დაბალია ან უფრო ნაკლებ რესურსებს მოიხმარს. შესაბამისად, ეფექტიანი მართვის მისაღწევად მხოლოდ ხარჯების შემცირება არ არის საკმარისი, ასევე აუცილებელია მიწოდებული მომსახურების ხარისხის დონის გაუმჯობესება ან უკიდურეს შემთხვევაში, შენარჩუნება მაინც.

67. ნებისმიერ შემთხვევაში, ნებისმიერი მიდგომა, რომელიც მიმართულია მართლმსაჯულების ხარისხის შეფასებისაკენ, ზემოთ განხილულ შესრულების შეფასების ინდიკატორებთან ერთად, უნდა ეყრდნობოდეს ადმინისტრაციული მექანიზმის კარგ ცოდნას და მისი პროდუქციის და მომსახურებების ხარჯების ანალიზს.

68. ამოცანა რთულია და მოიცავს არც თუ ისე გავრცელებულ მიდგომას სხვადასხვა სახელმწიფო მართვის ორგანოებში, კერძოდ მართვის კონტროლის სისტემის შექმნას, რაც შესაძლებელს გახდის:

- შეფასდეს სასამართლო მოვლენები დროსა და სივრცეში, სივრცეში მოიაზრება როგორც ეროვნული სივრცე, სასამართლოების ერთმანეთთან შედარებით, ასევე საერთაშორისო განზომილება სასამართლო სისტემებს შორის შედარების კრიტერიუმებით;
- რესურსების ოპტიმალური გადანაწილების უზრუნველყოფას;
- მიზნების დადგენას და მიზნებსა და მიღებულ შედეგებს შორის არსებული განსხვავებების შეფასებას;

- ადაპტირებული ღონისძიებების შემოთავაზებას, რაც აუცილებელია ამ განსხვავებების გამოსასწორებლად.

69. ამ თვალსაზრისით, თითოეული განხილული საქმის ხარჯი წარმოადგენს საინტერესო ინდიკატორს სასამართლო სისტემის ეფექტიანობის შესაფასებლად. თითოეული განხილული საქმის ხარჯი სასამართლო სისტემის ეფექტიანობის შეფასების ფუნდამენტურ ინდიკატორს წარმოადგენს. არსებობს გამოთვლის ორი მეთოდი. პირველი მათგანი, რომელიც შედარების მარტივია, მოიცავს მწარმოებლური ერთეულის (განყოფილების, სასამართლოს, სასამართლო სისტემის) მთლიანი ხარჯის გაყოფას დასრულებული საქმეების რაოდენობაზე, ამ გზით მიიღება თითოეული პროცედურის საერთო საშუალო ღირებულება. მეორე მეთოდი, რომელიც გაცილებით რთულია მრავალი სახელმწიფო მართვის ორგანოსთვის (რომლებიც ისტორიულად არ აწარმოებენ დეტალურ აღრიცხვას და არ გააჩნიათ მართვის კონტროლის თანამედროვე სისტემა), მოიცავს ეფექტიანი დანახარჯის გამოთვლას თითოეული საქმისთვის ცალ-ცალკე. იგი მოიცავს თითოეული საქმის და თითოეული სასამართლო პროცესის რესურსების ყველა დანახარჯის გაერთიანებას, რომელიც მისთვისაა გამოყოფილი, საქმის განმხილველი მოსამართლის მიერ დახარჯული საათების რაოდენობას და ადმინისტრაციულ პერსონალს, რომლებიც დაკავშირებულია ხარჯების გაღებასთან, და ა.შ.

70. ნათელია, რომ მნიშვნელოვანი საქმე, რომელიც რამდენიმე წელიწადს გრძელდება, და რომელიც მოიცავს სხვადასხვა სასამართლო განხილვას მოპასუხეების, მოწმეების, მხარეთა ექსპერტების, თარჯიმნების და ა.შ. მონაწილეობით, სახელმწიფოს გაცილებით ძვირი დაუჯდება, ვიდრე მოკლე სასამართლო პროცესი დაჩქარებული წარმოებით, რომელიც სწრაფად სრულდება სასამართლო გადაწყვეტილების გამოტანით.

71. ხარჯების აღრიცხვის სისტემის შემუშავება, რომელითაც შესაძლებელია ცალკეულ საქმესთან დაკავშირებული ყველა დანახარჯის ასახვა, ძვირადღირებულ საქმიანობას წარმოადგენს როგორც ფინანსური, ისე ადამიანური რესურსების თვალსაზრისით. კიდევ რომ არსებობდეს ამგვარი საინფორმაციო სისტემა, აუცილებელი იქნებოდა მუდმივი ინფორმაციის შეტანა არა მხოლოდ უშუალოდ ჩართული პირების მიერ, რომლებმაც უნდა აღრიცხონ კონკრეტულ საქმეზე დახარჯული დრო, არამედ, ასევე, სპეციალიზირებული პერსონალის მიერ, რომლებიც პასუხისმგებელი არიან ყველა ფიქსირებული დანახარჯების (ქირა, ყოველდღიური მოხმარების საქონელი, და ა.შ.) და ცვალებადი დანახარჯების (ექსპერტიზა, მგზავრობის ხარჯები, დაცვის ხარჯები და ა.შ.) სხვადასხვა საქმისათვის გამოყოფაზე. ცხადია, განსაკუთრებული მნიშვნელობა უნდა მიენიჭოს იმის უზრუნველყოფას, რომ ერთი და იგივე დანახარჯის ერთეულები გამოყენებულ იქნას შედარების მიზნებისათვის.

✓ ***სააპელაციო სისტემის ეფექტიანობა***

72. სააპელაციო სისტემის ეფექტიანობა წარმოადგენს ინდიკატორს, რომელსაც "სიფრთხილით უნდა მოვეკიდოთ", რამდენადაც გარკვეულ გარემოებებში იგი შეიძლება განხილულ იქნას, როგორც გადაწყვეტილებების ხარისხის არაპირდაპირი შეფასება, იმის გათვალისწინებით, რომ დაბალი ხარისხის გადაწყვეტილება უფრო ხშირად ხდება აპელაციის საგანი.

73. აღნიშნულმა პრინციპმა დავა გამოიწვია იმათ შორის, ვინც მწვავედ გააკრიტიკა ხარისხის შეფასების ყველა ფორმა, რომელიც გადაწყვეტილებათა ხარისხის რიცხობრივ თანაფარდობას ეყრდნობა და ვინც მას მოქმედ ობიექტურ კრიტერიუმად მიიჩნევს. ოპონენტები დავობენ, რომ ბევრ საქმეზე აპელაცია ყოველთვის არ ეფუძნება პირველი ინსტანციის გადაწყვეტილების შეცდომას ან დაბალი ხარისხის გადაწყვეტილებას, არამედ იგი შესაძლოა წარმოადგენდეს გადაწყვეტილების ხარისხისაგან დამოუკიდებელ

ტაქტიკურ სვლას.¹⁹ ამის მაგალითია, არაერთი სააპელაციო საქმე, რომელიც მხოლოდ და მხოლოდ შეფერხებების გამოწვევის მიზნით აღიძრა.

74. თუ ვთანხმდებით, რომ სააპელაციო საჩივრების მაჩვენებელი თავისთავად არ წარმოადგენს ხარისხის ინდიკატორს, მეორეს მხრივ, უნდა ვაღიაროთ, რომ დიდი განსხვავება ამ სიდიდეში შეფასების შესადარებელ სფეროებს შორის, სულ ცოტა შეუსაბამობის ინდიკატორს წარმოადგენს. მაგალითად, ორი პალატა სასამართლოში, რომლებიც ერთნაირი ტიპის საკითხებს განიხილავენ და აპელაციების განსხვავებული მონაცემები აქვთ დროის გარკვეულ პერიოდში, წარმოადგენს სიტუაციას, რომელზეც დამატებითი მოკვლევა უნდა ჩატარდეს. არ უნდა დაგვავიწყდეს, რომ განსხვავება დამოკიდებულებაში თავისთავად წარმოადგენს სისტემის დაბალი ხარისხის ელემენტს, რამდენადაც, იგი ჩრდილს აყენებს სასამართლო განხილვის სამართლიანობის პრინციპს.

75. ჩვენ გთავაზობთ ორ ინდიკატორს: პირველი მათგანით იზომება პირველ ინსტანციაში გასაჩივრებული გადაწყვეტილებების საერთო რაოდენობის პროცენტული მაჩვენებელი, გამოთვლის გაკეთებისთვის აუცილებელია იმის გათვალისწინება, რომ წილის განმსაზღვრელი იქნება მხოლოდ იმ გადაწყვეტილებების რაოდენობა, რომლებისთვისაც აპელაცია

¹⁹ აღნიშნულთან დაკავშირებით იხილეთ CCJE-ს დასკვნა N 11 (2008), კერძოდ, პარაგრაფი 74, სადაც აღნიშნულია, რომ "სააპელაციო საჩივრების შეზღუდული რაოდენობაც და ასევე წარმატებული აპელაციების რიცხვიც შესაძლებელია იყოს ობიექტური განმსაზღვრელი და შედარებით საიმედო ხარისხის ინდიკატორები. თუმცა, CCJE ხაზგასმით აღნიშნავს, რომ სააპელაციო საჩივრების რაოდენობა და მათი წარმატების მაჩვენებელი აუცილებელი არაა, რომ გასაჩივრებული გადაწყვეტილებების ხარისხზე აისახებოდეს. წარმატებული აპელაცია, შესაძლებელია იყოს არაუმეტეს სააპელაციო მოსამართლის მიერ გაკეთებული რთული საკითხის განსხვავებული შეფასება, რომლის გადაწყვეტილებაც შესაძლებელია გაუქმდეს, იმ შემთხვევაში, თუ საქმე ზემდგომ სასამართლოში შევა განსახილველად."

მისაღებად არის ცნობილი. გარდა ამისა, ჩვენი რეკომენდაციაა, საორიენტაციოდ გამოიყენოთ რამდენიმე წლის მონაცემები, რამდენადაც, ერთი წლის შედეგებზე შესაძლოა ასახული იყოს გარე ან დროებითი ფაქტორები, რომელიც ინდიკატორზე ძლიერ ზეგავლენას მოახდენს.

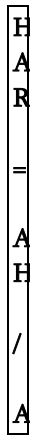
 აპელაციების მაჩვენებელი (AR)

$$\frac{AR}{A} = \frac{DFI}{A}$$

76. სადაც A არის აპელაციების რაოდენობა, რომელიც აღრიცხულია დროის გარკვეულ მონაკვეთში და DFI არის პირველ ინსტანციაში მიღებული გადაწყვეტილებების რაოდენობა დროის იმავე მონაკვეთში.

77. მეორე ინდიკატორი აფასებს აპელაციების პროპორციას, რომელიც ძალაში ტოვებს პირველი ინსტანციის გადაწყვეტილებას.

 დაკმაყოფილებული აპელაციების მაჩვენებელი (HAR)

78. სადაც AH არის დადასტურებული აპელაციების რაოდენობა, ე.ი. რომელიც ადასტურებს პირველი ინსტანციის გადაწყვეტილებას და A არის საანგარიშო პერიოდში აღრიცხული აპელაციების რაოდენობა.

79. აღსანიშნავია, რომ მეორე ინსტანციის გადაწყვეტილებები, როგორც სამოქალაქო, ისე სისხლის სამართალში, ხშირად სტრუქტურულად ისეა ორგანიზებული, რომ არ განსაზღვრავს უნიკალურობას, თუ პირველი ინსტანციის გადაწყვეტილება ან მისი სრული ან ნაწილობრივი გადასინჯვა სრულადაა დადასტურებული. ცხადია, რომ ინდიკატორი მიუთითებს სრულ დადასტურებაზე ან ნაწილობრივ გადასინჯვაზე კი, რომელიც ადასტურებს წინა ინსტანციის გადაწყვეტილების შინაარსს. ეს კონცეფცია, რომელსაც დამატებითი კრიტერიუმების დადგენა დასჭირდება, არ არის მარტივი, კონკრეტულ საქმეებზე მისი გამოყენების გამო.

80. ასევე მნიშვნელოვანია ორივე ინდიკატორის ერთად გამოყენება, რადგან მხოლოდ ერთ-ერთი მათგანის განმარტებამ შესაძლოა არასათანადო დასკვნების გამოტანა გამოიწვიოს. ამასთან დაკავშირებით, მნიშვნელობების შემოწმება, რომელიც

ერთმანეთთან აკავშირებს აპელაციების რაოდენობას და იმავე აპელაციების შედეგებს, იქნება ეს პირველი ინსტანციის გადაწყვეტილების გადასინჯვა თუ დადასტურება, როგორც ჩანს, უფრო სასარგებლო ელემენტებს გვთავაზობს ხარისხის ანალიზისთვის. TA-ც და TDCA-ც განხილულ უნდა იქნას ერთიანობაში, და არა იზოლირებულად, რომ ნამდვილად სარგებლის მომტაცი იყოს იგი.

5. მომხმარებელთა კმაყოფილების კვლევა

81. მომსახურების ხარისხის შეფასების შემუშავებული მეთოდის მიუხედავად, მნიშვნელოვანია მხედველობაში იქნას მიღებული მომხმარებელთა მოსაზრებები.

82. ხარისხის და მომხმარებელთა კმაყოფილების კონცეფციები, როგორც წესი, დაკავშირებულია კერძო სექტორისთვის საქონლის წარმოებასა და მომსახურებების მიწოდებასთან. კომპანიისთვის რთული იქნება ბაზარზე დარჩენა, თუ იგი არ ჩაატარებს საკუთარი კლიენტების გამოკითხვას და მაქსიმალურად არ დააკმაყოფილებს მათ მოთხოვნებს, რითაც თავისი კონკურენტებისაგან იქნება განსხვავებული და ამგვარად მიაღწევს კონკურენტულ უპირატესობებს.

83. შესაძლოა, ძალიან უცნაურად მოგვეჩვენოს ასეთ პირობებში შევხვით სახელმწიფო მართვის ორგანოებს, რამდენადაც მათი უპირველესი მახასიათებელია, რომ არ ესაჭიროებათ ყოველდღიურად განსხვავდებოდნენ თავიანთი კონკურენტებისაგან. და მაინც, დამოკიდებულება, რომელიც უპირველეს მნიშვნელობას არ ანიჭებს „მოქალაქე მომხმარებლის“ ინტერესებს და კმაყოფილებას, როგორც წესი, აშკარად უარყოფითი შედეგები აქვს. მზარდი დისტანციის აღქმა მოქალაქეების საჭიროებებსა და მომსახურებებს შორის, რომლებიც ფაქტობრივად მიეწოდებათ მათ, ნიშნავს, რომ მნიშვნელოვანია ამ ასპექტის მხედველობაში მიღება.

84. ამ თვალსაზრისით, CEPEJ იმედოვნებს, რომ კმაყოფილების კვლევები უნდა ჩატარდეს ეროვნულ ან ცალკეული სასამართლოს დონეზე იმ პოლიტიკის ფარგლებში, რომელიც მიზნად ისახავს ევროპულ სასამართლო სისტემებში ხარისხის კულტურის დამკვიდრებას. აღნიშნული მიდგომა ასახავს „მომსახურებების“ მომხმარებლებზე ორიენტირებულ მართლმსაჯულების კონცეფციას, სასამართლო სისტემების საქმიანობასთან ერთად.

85. ჟენევის სასამართლოს წარსულ გამოცდილებაზე დაყრდნობით, CEPEJ-ის მართლმსაჯულების ხარისხის საკითხებზე მომუშავე ჯგუფმა (CEPEJ-GT-QUAL) 2010 წელს შეიმუშავა *„კმაყოფილების კვლევების ჩატარების სახელმძღვანელო, რომელიც გამიზნულია ევროპის საბჭოს წევრი ქვეყნების სასამართლოთა მომხმარებლებისათვის“*, რომელიც 2016 წელს განახლდა. ეს სახელმძღვანელო, რომელიც ხელმისაწვდომია ევროპის საბჭოს ვებგვერდზე ამავე ორგანოს მიერ შედგენილ სხვა დოკუმენტებთან ერთად, შეიცავს კითხვარის ნიმუშს (იხილეთ წინამდებარე დოკუმენტის დანართი II), რომლის გამოყენებაც, შესაბამისი ცვლილებების გათვალისწინებით, შესაძლებელია ნებისმიერი სასამართლოს ან სასამართლო სისტემის მიერ, რომელსაც სურვილი აქვს შეამოწმოს იმ ფიზიკური პირების კმაყოფილების დონე, რომლებსაც სხვადასხვა დონეზე აქვთ მასთან შეხება.

86. ევროპის საბჭოს რამდენიმე წევრმა სახელმწიფომ, მათ შორის ალბანეთმა, იტალიამ, ფინეთმა, გერმანიამ, ლიტვამ, პოლონეთმა და სლოვენიამ, ისარგებლეს კვლევების ჩატარების შესაძლებლობით.

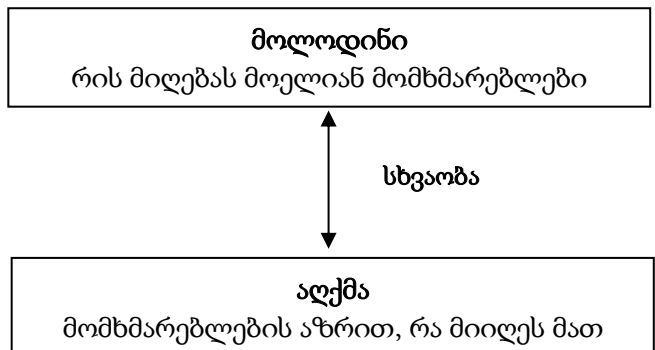
87. მეთოდოლოგიური თვალსაზრისით, იტალიის იუსტიციის მინისტრმა შეიმუშავა პროექტი ორი ძირითადი მიდგომის გათვალისწინებით, ესენია: CEPEJ-ის სახელმძღვანელო და

მომსახურების ხარისხის (SERVQUAL) მეთოდი (Parasuraman A., Zeithaml V.A., Berry L.L., 1985), და ეს უკანასკნელი ისევ რჩება აკადემიურ და პროფესიონალურ სფეროებში მომსახურების ხარისხის შეფასების ძირითად სახელმძღვანელოდ.

88. SERVQUAL-ის მეთოდი, რომელიც იყენებს ბაზრის სპეციალურ და მიმდინარე რაოდენობრივ კვლევებს, შესაძლებლობას იძლევა, რომ მომსახურების ან მომსახურებათა ჯგუფის ხარისხი, რომელსაც უზრუნველყოფს საწარმო, ზედმიწევნით შეფასდეს და დროთა განმავლობაში მოხდეს მისი კონტროლი (Visconti G., 2007). შესაბამისი ანალიზისა და ცვლილებების განხორციელების შემდეგ, ამ ინსტრუმენტის გამოყენება მარტივად შესაძლებელი საჯარო სფეროში.

89. SERVQUAL-ის მოდელი ეფუძნება მომხმარებელთა მოლოდინსა და აღქმას შორის არსებული სხვაობის კონცეფციას. მოლოდინსა და აღქმას შორის განსხვავების შეფასება, ე.ი. განსხვავებისა თუ რის მიღებას მოელის კლიენტი, და მისი აზრით რას იღებს იგი, უმთავრესია მომხმარებლის კმაყოფილების შესაფასებლად (Figini M., 2003).

90. რაც უფრო დიდია განსხვავება მოლოდინსა და აღქმას შორის, მით უფრო დაბალი იქნება მომხმარებლების კმაყოფილება და პირიქით.

91. იმისათვის, რომ სრულყოფილი იყოს იგი, მომხმარებლის კმაყოფილების კვლევამ მხედველობაში უნდა მიიღოს ორი ტიპის კლიენტი:

A. გარე კლიენტები ანუ მომხმარებლები, მაგალითად, ჩვენს შემთხვევაში სასამართლო სისტემის საბოლოო მომხმარებლები (მოქალაქეები, სასამართლო განხილვის მხარეები, და ა.შ.);

B. შიდა კლიენტები, ე.ი. კომპანიის თანამშრომლები, რომლებიც, მათ მიერ შესრულებული სამსახურის და ძალისხმევის მეშვეობით წარმოადგენენ მომსახურების უზრუნველყოფაში ჩართულ მოთამაშეებს.

92. ჩვენს შემთხვევაში, შიდა კლიენტების კატეგორია მოიცავს სასამართლოების თანამშრომლებს, მათ შორის პირველს და ყველაზე მთავარს - ადმინისტრაციულ პერსონალს.

93. ადვოკატების მიკუთვნება ორივე კატეგორიისთვისაა შესაძლებელი, რამდენადაც ისინი სათანადო როლს ასრულებენ ერთი მხრივ, „სასამართლო სისტემაში“ თავიანთი აქტიური როლით, და მეორე მხრივ, მართლმსაჯულების სისტემის, როგორც მომსახურების მომხმარებლების როლით. ამ მიზეზით, იტალიაში, მიუხედავად იმისა, რომ ადვოკატებისათვის ჩატარებული კვლევისას კითხვარი თითქმის უცვლელად დარჩა, პროცესი, რომლის მეშვეობითაც აღნიშნული კვლევა ჩატარდა, განსხვავდებოდა იმ კვლევებისაგან, რომლებიც გამიზნული იყო მომხმარებელთათვის და ადმინისტრაციული პერსონალისათვის.

94. ფაქტობრივად, შიდა კლიენტები უნდა დაქვემდებარებოდნენ იგივე კვლევას, რომელსაც გარე კლიენტები, რათა მომხდარიყო შეფასება, თუ შიდა კულტურა, ე.ი. მომსახურების მიმწოდებელი, რამდენად განსხვავდება მომხმარებლის მოლოდინისა და აღქმისაგან. ფაქტობრივად,

ნათელია, რომ, მაგალითად, თუ თანამშრომლების აღქმა გაწეული მომსახურების ხარისხთან დაკავშირებით დაბალია და მომხმარებლები მიიჩნევენ, რომ მიღებული მომსახურება არადამაკმაყოფილებელია, მაშინ საკმარისი შესაძლებლობები იარსებებს გაუმჯობესებისათვის. სერიოზული პრობლემა იქნებოდა იმის აღმოჩენა, რომ თანამშრომლების თვალთახედვით მათ მიერ მიწოდებული მომსახურება უმაღლესი ხარისხისაა, ხოლო მოქალაქეები უკმაყოფილონი არიან. ამ შემთხვევაში, თანამშრომელი საკუთარი ინიციატივით ვერ გადადგამდა ნაბიჯებს გაუმჯობესების მისაღწევად, რამდენადაც იგი დარწმუნებული იქნებოდა, რომ მის მიერ მიწოდებული მომსახურება ისედაც დამაკმაყოფილებელია²⁰.

95. მომხმარებლის კმაყოფილების კვლევა აზრს მოკლებულია, თუ არ არსებობს აუცილებელი ცვლილებების განხორციელების სურვილი ან შესაძლებლობა, რომ დაკმაყოფილდეს მომხმარებელთა მოლოდინები, რომლებიც განისაზღვრა. ასეთ შემთხვევაში, რესურსების ფუჭად ხარჯვასთან ერთად, იგი კიდევ ერთი დამატებითი იმედგაცრუების წყარო იქნება (შიდა და გარე) "კლიენტისათვის", რომელიც დაინახავს, რომ ისეთ აქტივობაშია ჩართული, რომელმაც საკუთარ დასასრულს თავად დაუდო საფუძველი. შესაბამისად, დასაწყისისთვის აუცილებელია ამ ტიპის კვლევის შედეგების ფართოდ გავრცელება, რათა მომხმარებლებმა მიიღონ უკუკავშირი კვლევის შედეგების შესახებ, რომელშიც ისინი მონაწილეობდნენ და შემდეგ განხორციელდეს, სულ მცირე, რამდენიმე ოპერაციული ღონისძიება, რათა მოლოდინებსა და აღქმას შორის გამოვლენილი განსხვავება შეივსოს.

²⁰ რ. კალაბრეზე *"La giustizia vista dall'utente. Un'indagine di customer satisfaction presso il Palazzo di Giustizia di Torino."* 2013 წლის ნოემბერი. https://webstat.giustizia.it/_layouts/15/start.aspx#/SitePages/Home.aspx in the section Studi, analisi e ricerche (studies, analysis and research).

96. ოპერაციული ღონისძიებები, რომელიც შესაძლოა, ჩვეულებრივ განისაზღვროს მომხმარებლის კმაყოფილების კვლევით, გამიზნულია როგორც გარე კლიენტებისათვის, ე.ი. მომხმარებლებისათვის, ასევე შიდა კლიენტებისათვის, ე.ი. მომსახურების მიმწოდებლებისათვის.

97. რაც შეეხება მომხმარებლებს, შესაძლოა გაუმჯობესებების დაყოფა მოხდეს სექტორებად, სადაც შესაძლებელი იქნება გაუმჯობესების ჯგუფების შექმნა ყველა ასპექტის გაანალიზების გზით, პროცესებისა და მათი პრობლემების გადასაწყვეტად, რათა მოიძებნოს ოპტიმალური გადაწყვეტილება (Figini M., 2003).

98. ანალოგიურად, რაც შეეხება შიდა მომხმარებლებს, მათ შორის პირველ რიგში, თანამშრომლებს, შესაძლებელია განხილულ იქნას გაუმჯობესების ჯგუფების შექმნის შესაძლებლობა, რომელიც ორიენტირებული იქნება გარე კლიენტების დატრენინგებასა და მათი ცნობიერების ამაღლებაზე. ბუნებრივია, რამდენადაც ასეთი შემთხვევები შეეხება სახელმწიფო მმართველობას, ძალიან ხშირად შეუძლებელია ერთ-ერთი უმთავრესი ბერკეტის, ფინანსური წახალისების გამოყენება. მიუხედავად ამისა, შესაძლებელია შევეცადოთ გავზარდოთ პერსონალის ჩართულობა, როგორც მინიმუმ დასაწყისში, კვლევის შედეგების ფართოდ გავრცელებით, რესურსების მართვაში ცვლილებების განხორციელების გზით, მათ შორის, პირველ რიგში, ადამიანური რესურსების და სპეციალური სასწავლო ღონისძიებების ჩატარებით, რომელიც ორიენტირებული იქნება ისეთ საკითხებზე, როგორცაა მომხმარებლებთან ურთიერთობა, კომუნიკაცია, შიდა ურთიერთობები და როლების ორგანიზება.

99. მომხმარებელთა კმაყოფილების კვლევის ძალიან დელიკატურ ასპექტს წარმოადგენს მონაცემების შეგროვება, რომელიც შესაძლოა განხორციელდეს რელევანტურობისა და ხარჯების ცვალებადი დონის სხვადასხვა მეთოდის გამოყენებით. გამოყენებული მეთოდები შესაძლოა მოიცავდეს სასამართლო

სექტორის კვლევებში ყველაზე ფართოდ გამოყენებულ პირისპირ ინტერვიუებს, სასამართლოს ვიზიტორების მიერ კითხვარების დამოუკიდებლად შევსებას, ან მომხმარებელთათვის ელექტრონული ფოსტის მეშვეობით საზოგადოებრივი აზრის გამოკითხვის კითხვარების გაგზავნასაც კი.

100. CEPEJ-ის მიერ შემოთავაზებული კითხვარი და ევროპისა და შეერთებული შტატების მიერ გამოყენებული სხვა მოდელები, როგორც წესი, სტრუქტურულად ორგანიზებულია შემდეგი ცვლადების ირგვლივ:

❖ **მომსახურება**

- საერთო ორგანიზება
- შეფერხებები / ბიუროკრატიზმი
- სამუშაო საათები
- დანახარჯები
- ინფორმაციის თავისუფლება

❖ **მოსამართლეები / პროკურორები**

- კომპეტენცია
- მიუკერძოებლობა
- მხარეთა მოსმენის უნარი
- მოსამართლისთვის ხელმისაწვდომი დრო
- გადაწყვეტილებების სიცხადე

❖ **პერსონალი** (რეგისტრატორები / ადმინისტრაციული პერსონალი)

- კომპეტენცია
- თავაზიანობა
- მოსმენის უნარი

❖ **სტრუქტურა**

- სასამართლოთა ორგანიზება (რეესტრები, ოფისები, ...)
- შენობები (გარე/შიდა მისაწვდომობა,...)

➤ სხვა (ხმაური, სისუფთავე,...)

101. CEPEJ-ის მიერ შემოთავაზებული შეფასების შკალა მოიცავს 5 პუნქტს და შეესაბამება სხვა ორგანოების მიერ შემოთავაზებულ შეფასების შკალას (1 უკმაყოფილო, 2 ნაკლებად კმაყოფილი, 3 საშუალოდ კმაყოფილი, 4 კმაყოფილი, 5 ძალიან კმაყოფილი). ძირითადი პრობლემა მდგომარეობს იმაში, შკალის კენტი ვარიანტებით შემუშავება მომხდარიყო, რომელსაც სპეციალურ მახასიათებლად გააჩნია საშუალო კმაყოფილების ცენტრალური პუნქტი, თუ შემუშავებულიყო შკალა ვარიანტების ლუწი რაოდენობით, რომლებიც აიძულებს გამოკითხულებს არჩევანი კმაყოფილებაზე ან უკმაყოფილებაზე გააკეთონ.

102. ქვემოთ მოცემულია კითხვარის ნიმუში სასამართლოსთვის, რომელშიც აღმოიფხვრა სოციო-დემოგრაფიული საკითხები, ასევე ის საკითხები, რომლებიც გამოიყენებოდა მომსახურების იდენტიფიკაციის მიზნით, რომელიც მიიღეს გამოკითხვაში მონაწილე მომხმარებლებმა (სამოქალაქო და სისხლის სამართლის სექტორი, სასამართლოს მდებარეობა, რომელშიც ვიზიტი განხორციელდა, პროცედურის ან მომსახურების ტიპი, როგორც სასამართლოში ვიზიტის მიზეზი). აღსანიშნავია, რომ CEPEJ-ის მიერ შემუშავებული კითხვარი კმაყოფილების კვლევის ჩატარების სახელმძღვანელოში იგივე პრობლემებზეა ორიენტირებული (იხილეთ დანართი 2).

ცვლადის ტიპი	სტანდარტული კითხვები გამოხატეთ კმაყოფილების დონე ყოველ მოცემულ ასპექტზე
სასამართლოს სტრუქტურა და მატერიალურ- ტექნიკური საშუალებები	სასამართლოს მისაწვდომობა
	სასამართლომდე მისვლისათვის საჭირო საგზაო ნიშნები
	ოფისების მისაწვდომობის სიმარტივე მომსახურების ან სასურველი ინფორმაციის მისაღებად

ცვლადის ტიპი	სტანდარტული კითხვები გამოხატეთ კმაყოფილების დონე ყოველ მოცემულ ასპექტზე
	შიდა საინფორმაციო აბრები სასამართლოში სასამართლოს მისაწვდომობა, ასევე შშმ პირებისათვის ...
ცვლადის ტიპი	სტანდარტული კითხვები გამოხატეთ კმაყოფილების დონე ყოველ მოცემულ ასპექტზე
მომსახურების დონე	<p>მოსამართლეებმა ყურადღების სათანადო დონე გამოავლინეს თქვენს საქმესთან დაკავშირებით</p> <p>ადმინისტრაციულმა პერსონალმა ყურადღების სათანადო დონე გამოავლინა თქვენს საქმესთან დაკავშირებით</p> <p>მოსამართლემ სათანადოდ გაითვალისწინა თქვენი არგუმენტები</p> <p>იმის გაცნობიერება, თუ რა ხდებოდა სამართალწარმოების სხვადასხვა ეტაპებზე თქვენს საქმესთან დაკავშირებით მომზადებული დოკუმენტაციის გასაგებობა სასამართლოს ვებგვერდის მეშვეობის მიწოდებული ინფორმაციის და ნებისმიერი მომსახურების დონე</p> <p>მართლმსაჯულების ხანგრძლივობა თქვენს საქმესთან მიმართებაში</p> <p>...</p>
მოსამართლეები	<p>მოსამართლეთა მომზადება</p> <p>მოსამართლეთა სამართლიანობა</p> <p>თავაზიანობა მოსამართლეების მხრიდან</p> <p>მოსამართლეებთან დაკავშირებული საერთო კმაყოფილება</p>

ცვლადის ტიპი	სტანდარტული კითხვები გამოხატეთ კმაყოფილების დონე ყოველ მოცემულ ასპექტზე
	...
ადმინისტრაციული პერსონალი	პერსონალის პროფესიონალიზმი
	თავაზიანობა პერსონალის მხრიდან
	პერსონალის გარეგნობა
	პერსონალთან დაკავშირებული საერთო კმაყოფილება
	...
სასამართლოს ორგანიზება	სამუშაო საათები
	იოლად ხელმისაწვდომი ფორმები
	იოლად გასაგები და შესავსები ფორმები
	სამუშაო დატვირთვის, მიმდინარე საქმეების და დაგროვილი განსახილველი საქმეების მართვა
	სასამართლო უწყებების მართვა, სასამართლო განხილვაზე გამოძახების უწყებების სიზუსტე, პუნქტუალურობა
	...
საერთო კმაყოფილება	ამ სასამართლოში მიღებული მომსახურების საერთო კმაყოფილების დონე

6. დასკვნითი შენიშვნები

103. როგორც ზემოთ აღინიშნა, „ხარისხი“ წარმოადგენს ტერმინს მნიშვნელობების ძალიან დიდი დიაპაზონით, რამდენადაც მისი გამოყენებით შესაძლებელია ობიექტების, ინდივიდების და გამოცდილებების აღწერა. ყოველდღიური საერთო მნიშვნელობიდან ხარისხის უფრო ტექნიკურ კონცეფციაზე გადასვლისას, იმ მიზნით, რომ საქონლის და მომსახურებების შეფასება მოხდეს, რათა ისინი სხვა ანალოგებს

შევადართ, შესაძლებელია წავაწყდეთ ისეთ რთულ სფეროს, როგორცაა "ხარისხის შეფასება".

104. ხარისხის შეფასების კონცეფცია მართლმსაჯულების სფეროს განსაკუთრებული ინტერესის საგანს წარმოადგენს, რამაც ცხარე დებატები გამოიწვია ევროპის დონეზე, რამდენადაც, არსებობს მკაცრი მოთხოვნა შეფასების სისტემისათვის, რომელიც მრავალ ასპექტს ითვალისწინებს. კიდევ უფრო მეტმა სასამართლო სისტემამ შეიმუშავა საინფორმაციო სისტემები, რომელიც წარმოადგენს მცდელობას აღნიშნულ მოთხოვნაზე საპასუხოდ. აღნიშნული, ძალიან ხშირად აუმჯობესებს არსებულ სტატისტიკურ სისტემებს შესრულებული სამუშაოს უფრო დეტალური და სრულყოფილი შეფასებისა და მართვის მიზნით. გარკვეულ შემთხვევებში, ამგვარმა მიდგომამ გამოიწვია საინფორმაციო სისტემების განვითარება, რომლებიც თანამედროვეა, მაგრამ ფართოდ გავრცელებულ ინდიკატორებთან შედარებით შეზღუდულია მასშტაბებში, რაც აუცილებელია ხარისხის შეფასებისათვის.

105. წინამდებარე დოკუმენტი, შესაბამისად, წარმოადგენს სასამართლო მომსახურების ხარისხის საკითხების ფართო და ყოვლისმომცველი მიდგომის, და ასევე, შეფასების მოდელის შეთავაზების მცდელობას, რომელიც არა მხოლოდ თეორიულია, არამედ კონკრეტულიც, რომლის მიზანსაც არ წარმოადგენს გადაწყვეტილებების არსის გარკვევა, არამედ ითვალისწინებს სასამართლოს ორგანიზებისა და საქმიანობის უამრავ ფაქტორს: ორგანიზაციის უმთავრესი სტრუქტურის და სასამართლო წესრიგის თვითკონტროლიდან დაწყებული (ხარისხის საკონტროლო სია), მომსახურების შესრულებით დამთავრებული (მომსახურების ინდიკატორები), რომლებიც ხორციელდება მომხმარებელთა კმაყოფილების კვლევებში გამოთქმული მოსაზრებებზე დაყრდნობით, იქნებიან ისინი შიდა (დასაქმებულები), თუ გარე მომხმარებლები.

106. წინამდებარე დოკუმენტი, შესაბამისად, გვთავაზობს მიდგომას, მეთოდს და ძალიან მრავალფეროვანი ინდიკატორების ნაკრებს, რომლებიც ხელმისაწვდომია მკითხველთათვის, რომლებსაც შესაძლოა გაუჩნდეთ ყველა ან ზოგიერთი აქ შეთავაზებული წინადადებების გამოყენების სურვილი სასამართლოს მომსახურებების ხარისხის შესაფასებლად.

დანართები

დანართი 1

საკონტროლო სია მართლმსაჯულების ხარისხისა და სასამართლოების მხარდასაჭერად

(ს: სახელმწიფო; რ: რეგიონი; სა: სასამართლო; მ: მოსამართლე;
ა.გ.:არ გამოიყენება)

სტრატეგია და პოლიტიკა
I.1. სასამართლოს ორგანიზება და პოლიტიკა
1. არსებობს თუ არა სახელმწიფო ხელისუფლება (იუსტიციის სამინისტრო ან სასამართლო ხელისუფლების უმაღლესი საბჭო), რომელიც პასუხისმგებელია სასამართლო ხელისუფლებასთან დაკავშირებული საერთო პოლიტიკისა და სტრატეგიის დოკუმენტების შედგენაზე?
2. არსებობს თუ არა სასამართლოების ან სასამართლო ორგანიზების მხარდამჭერი კანონმდებლობა?
3. არსებობს თუ არა გარანტიები საკონსტიტუციო დონეზე (ან ნორმების იერარქიის უმაღლეს დონეზე) სასამართლო ორგანოების დამოუკიდებლობის დაცვის თვალსაზრისით აღმასრულებელ და საკანონმდებლო ორგანოებთან მიმართებაში?
4. არსებობს თუ არა სასამართლოთა სპეციალიზაციასთან ან/და მოსამართლეთა გარკვეულ კატეგორიასთან დაკავშირებული პოლიტიკა?
5. განსაზღვრულია თუ არა სასამართლოთათვის (საქმის შესრულების) მიზანი?
6. არსებობს თუ არა სასამართლო რესურსების საჭიროებებისა და დაგეგმვის სტრატეგია და პოლიტიკა?
7. არსებობს თუ არა სასამართლოების სტრუქტურისა და კომპეტენციის პოლიტიკა, მათ შორის, სასამართლოს გეოგრაფიულ მდებარეობასთან დაკავშირებული პოლიტიკა?

--

I.2. მისია, სტრატეგია, მიზნები

1. განსაზღვრული აქვს თუ არა სასამართლოს ხელმძღვანელობას მისია/ხედვა და სტრატეგია (იგი უნდა მოიცავდეს სასამართლო ხელისუფლების ძირითად სტრატეგიებს, როგორცაა მიუკერძოებლობა, დამოუკიდებლობა სამართლებრივი სიცხადე და მისაწვდომობა)?
2. ფართოდ ასაჯაროებს თუ არა სასამართლოს ხელმძღვანელობა მისიას/ხედვას და სტრატეგიას დაინტერესებულ მხარეებს, მოსამართლეებს პროკურორებსა და სასამართლოს პერსონალს შორის?
3. ახორციელებს თუ არა სასამართლოს ხელმძღვანელობა მისიის/ხედვის კონკრეტულ და შეფასებით მიზნებად და პრიორიტეტებად გარდაქმნას? გააჩნია თუ არა მას შესრულების შეფასების ინდიკატორები?
4. განსაზღვრავს თუ არა სასამართლოს ხელმძღვანელობა წარმატების გადამწყვეტ ფაქტორებს ამ მიზნების მისაღწევად?
5. იღებს თუ არა სასამართლოს ხელმძღვანელობა მხედველობაში შიდა და გარე ჩართული მხარეების ლეგიტიმურ საჭიროებებსა და სურვილებს სასამართლო პოლიტიკის შემუშავებისას?
6. აქვს თუ არა სასამართლოს ხელმძღვანელობას სისტემატური კონტაქტი შიდა და გარე დაინტერესებულ მხარეებთან?
7. უზრუნველყოფს თუ არა სასამართლოს ხელმძღვანელობა კულტურას, რომელიც მიზნად ისახავს მთლიანი ორგანიზაციის სრულყოფის ხელის შეწყობას და მასზე ზემოქმედებას?
8. განსაზღვრული აქვს თუ არა სასამართლოს ხელმძღვანელობას პრიორიტეტები, რომლის მიხედვითაც უნდა შემუშავდეს სასამართლო პოლიტიკა?
9. აღწერს თუ არა სასამართლოს ხელმძღვანელობა როგორ განახორციელოს გადაწყვეტილების მიღების პროცესი ამ პრიორიტეტების მიხედვით?

I.3. მოსამართლეთა საქმეების გადანაწილება და პასუხისმგებლობის გადაცემა პერსონალზე

1. არსებობს თუ არა თითოეული მოსამართლის სამუშაო დატვირთვის

უწყვეტი კონტროლის სისტემა?
2. აქვს თუ არა სასამართლოს საქმეების ან დავალებების ხელახალი გადანაწილების შესაძლებლობა სასამართლოს ეფექტიანობის ამაღლების მიზნით? აქვს თუ არა სასამართლოს მოქნილობის დადგენის შესაძლებლობა მოსამართლეთა შორის, რომელიც ამგვარი ხელახალი გადანაწილების საშუალებას იძლევა?
3. შეიძლება თუ არა სასამართლოს ხელმძღვანელობამ მოსამართლეთაგან არამოსამართლე პერსონალზე პასუხისმგებლობის გადაცემის პოლიტიკა?
4. განსაზღვრა თუ არა სასამართლოს ხელმძღვანელობამ მოსამართლეთა შორის საქმეთა გადანაწილების ობიექტური მეთოდი?
5. ხელმისაწვდომია თუ არა საქმეთა გადანაწილების შესახებ ინფორმაცია მთელს სასამართლო ორგანიზაციაში?
6. განსაზღვრა თუ არა სასამართლოს ხელმძღვანელობამ სასამართლო სამდივნოს ძირითადი ამოცანები, როლი და სტანდარტები?
I.4. სტრატეგიის შეფასება
1. არსებობს თუ არა სტრატეგიული რისკების მართვის შეფასების სისტემა?
2. რეგულარულად ხდება თუ არა პოლიტიკის იმპლემენტაციის შეფასება სასამართლო ორგანიზაციის სტრუქტურაში განხორციელებული ცვლილებებთან მიმართებაში?
3. რეგულარულად ხდება თუ არა საკანონმდებლო ცვლილებების განხორციელების შეფასება?
4. ხდება თუ არა საკანონმდებლო ცვლილებების და მათი ზეგავლენის შეფასება სასამართლოებზე ან/და მოსამართლეებზე/პროკურორებზე?
5. სისტემატურად ხდება თუ არა სასამართლო წარმოების და დავის ალტერნატიული გადაწყვეტის პროცესის ეფექტიანობის და ეფექტურობის შეფასება?

II. სამუშაო და მუშაობის პროცესი

II.1. კანონმდებლობა

1. გამოიყენება თუ არა ხარისხის სტანდარტები და მეთოდური მითითებები ახალი კანონმდებლობის შექმნისას ან მოქმედ კანონმდებლობაში

	ცვლილებების შეტანისას?
2.	ხდება თუ არა სასამართლოების სამუშაო დატვირთვაზე ახალი კანონმდებლობის შემოტანის ან მოქმედ კანონმდებლობაში ცვლილებების შეტანის ზეგავლენის შეფასება? თუ დიახ, იწვევს თუ არა ეს სასამართლოს (პერსონალის) მოცულობის ცვლილებას?
3.	არის თუ არა აღმასრულებელი ხელისუფლების მიერ პარლამენტისთვის წარდგენილი საკანონმდებლო წინადადებები გადასინჯული და თანდართული კომენტარებით დამოუკიდებელი ორგანოების და სასამართლო ხელისუფლების მიერ, საკანონმდებლო პროცესის ფარგლებში?
4.	ხდება თუ არა საპროცესო კანონმდებლობის (სამოქალაქო, სისხლის სამართლის, ადმინისტრაციული) რეგულარულად გადახედვა და ცვლილებების შეტანა სასამართლო წარმოების ეფექტურობის და ეფექტიანობის ამაღლების მიზნით?
5.	არსებობს თუ არ სპეციალური კანონმდებლობა (ოფიციალური ან საპროცესო კანონმდებლობა) დავის ალტერნატიული გადაწყვეტის გამოყენებისათვის?

II.2. სასამართლო პროცესი

1.	მიღებულია თუ არა ზომები მოსამართლეთა შორის საქმეების სამართლიანი და ეფექტური გადანაწილების უზრუნველსაყოფად (ე.ი. საქმეთა ნაკადების კონტროლი, თითოეული მოსამართლისათვის გადაცემული საქმეების რაოდენობა, საქმის განხილვის ტემპი, შიდა საქმიანობის ინვენტარიზაცია და ა.შ.)?
2.	ტარდება თუ არა ღონისძიებები მოსამართლეთა ფუნქციებსა და მათზე მინდობილ საქმის მასალებს შორის ადეკვატურობის უზრუნველსაყოფად (ტრენინგების პერიოდი, სპეციალიზაცია, საქმეთა გადაჯგუფება, "ტესტური მასალები", და ა.შ.)?
3.	ტარდება თუ არა ღონისძიებები მოსამართლეთათვის მასალების გადანაწილებაში გამჭვირვალობის (ე.ი. საწყისი და საზოგადოებრივად ობიექტური კრიტერიუმების) უზრუნველსაყოფად?
4.	არის თუ არა დადგენილი სტრატეგია ერთი მოსამართლის ან მოსამართლეთა კოლეგიის მიერ საქმეების განხილვასთან დაკავშირებით?

სამართლებრივი სიცხადე

1. არსებობს თუ არა სამართლებრივი სიცხადის მხარდამჭერი პოლიტიკა?
2. არსებობს თუ არა სპეციალური ინსტრუმენტები, რომლებიც გამოიყენება სამართლებრივი სიცხადის მხარდასაჭერად, მაგალითად, იურისპრუდენციის შიდა სისტემა ან შეხვედრების ორგანიზება შესაბამისი იურისპრუდენციის განსახილველად?

II.4. საქმეების მართვა

1. გააჩნიათ თუ არა მოსამართლეებს სპეციალური ინსტრუმენტები, რომლებიც შესაძლებლობას მისცემს მათ რეალურ დროში შეიტყონ მათ დეპარტამენტში განსახილველად მიღებული საქმეების მდგომარეობის შესახებ?
2. აქვთ თუ არა მათ შესაძლებლობა გაუზიარონ აღნიშნული ინფორმაცია ადმინისტრაციულ პერსონალს?
3. ხდება თუ არა აღნიშნული ინფორმაციის გაზიარება სასამართლოში?
4. შეუძლია თუ არა მოსამართლეს მიიღოს ალტერნატიული, მაგრამ არა იძულების ღონისძიებები წარმოებაში მიღებული საქმეების განხილვის დროს კონფლიქტის გადასაწყვეტად?
5. არის თუ არა სასამართლო პროცესები (პრინციპში) საჯარო?
6. ხდება თუ არა სამართალწარმოებების სათანადოდ ორგანიზება კონფლიქტის გადაწყვეტად?
7. ხდება თუ არა სამართალწარმოებების ორგანიზება და ჩატარება იმგვარად, რომ მხარეთათვის და სამართალწარმოებაში ჩართული სხვა პირებისათვის ხარჯები მინიმუმამდე იქნას დაყვანილი?

8. მიღებულია თუ არა ზომები, რომ მხარეები და ადვოკატები დარწმუნებულნი იყვნენ, რომ მოსამართლეები სათანადოდ ამზადდებიან მათ საქმეებს, გააჩნიათ საკმარისი კომპეტენცია საქმის განსახილველად და მათი პოზიცია სავსებით გასაგებია?

9. გააჩნიათ თუ არა მოსამართლეებს/პროკურორებს

კომპეტენცია/უფლებამოსილება, რომ გარკვეული დავები მედიატორებს გადასცენ?
10. არსებობს თუ არა დაცვის საშუალებები, რომ მედიაციამ საქმის არასაჭირო გაჭიანურება არ გამოიწვიოს?

II.5. სასამართლო სხდომების მართვა

1. არსებობს თუ არა სასამართლოს სხდომის მომზადების პოლიტიკა?
2. დაგეგმილია თუ არა სასამართლო განხილვა საქმის მიღებიდან რამდენიმე დღეში მხარეების ადვოკატებთან თანამშრომლობით, რათა მოხდეს სამართალწარმოების ხანგრძლივობისა და მთავარი სასამართლო განხილვისთვის საჭირო ვადის შესახებ გადაწყვეტილების მიღება?
3. არსებობს თუ არა სისტემა სასამართლო განხილვის დროულად დაწყების შესაფასებლად?
4. მიეწოდება თუ არა მხარეებს ინფორმაცია, როდესაც სასამართლო განხილვა ჩერდება ან ჭიანჭურდება?
5. არსებობს თუ არა საინფორმაციო სისტემა, რომელიც გამოიყენება სასამართლო სხდომების ეფექტური განრიგის განსასაზღვრად?
6. რაც შეეხება მოსამართლეებს:
- სათანადოდ ამზადებენ თუ არა ისინი სასამართლოს მასალებს ზეპირი მოსმენის გათვალისწინებით?
- აქვთ თუ არა შესაძლებლობა გააუმჯობესონ მათი როლის აღქმა სამართალწარმოების სხვადასხვა მონაწილეების მიერ?
- აკონტროლებენ თუ არა ისინი მხარეებისა და მოწმეთათვის გამოყოფილ სალაპარაკო დროს?
- სათანადოდ აკონტროლებენ თუ არა მანდატურებს?
- ითვალისწინებენ თუ არა მხარეებისა და მოწმეების მოლოდინს სამართალწარმოების ზეპირი განხილვის ეტაპზე?
- აკონტროლებენ თუ არა ისინი სამართალწარმოების განრიგს?
- არიან თუ არა ისინი პუნქტუალურები?
7. იგზავნება თუ არა სასამართლო უწყება ყველაზე შესაძლებელ ადრეულ პერიოდში, რათა თავიდან იქნას აცილებული არასაჭირო ლოდინის დრო

(დაგეგმილი შეხვედრები, დროის ინტერვალები, და ა.შ.)?
8. აქვთ თუ არა მხარეებს შესაძლებლობა მოითხოვონ საქმის დაჩქარებული წესით განხილვა, თუ წარმოდგენილია ამის ლეგიტიმური დასაბუთება?

II.6. ვადების მართვა

1. არსებობს თუ არა პოლიტიკა მოსალოდნელი და ოპტიმალური ვადების განსასაზღვრად?
2. განსაზღვრულია თუ არა სტანდარტები და ნორმები სასამართლო წარმოების მისაწვდომ ხანგრძლივობასთან დაკავშირებით?
3. არსებობს თუ არა საქმის ნაკადების მართვის პოლიტიკა გაჭიანურების თავიდან აცილების მიზნით?
4. მიიღება თუ არა ზომები გაჭიანურებული საქმეების დასაჩქარებლად და დაგროვილი განსახილველი საქმეების შესამცირებლად?
5. იღებს თუ არა მოსამართლე აქტიურ მონაწილეობას სამართალწარმოების დროულობის მართვაში?
6. შეუძლიათ თუ არა მხარეებს სასამართლოსთან შეათანხმონ ვადები?
7. დადგენილია თუ არა ვადა გადაწყვეტილების გამოსატანად სასამართლო განხილვის შემდეგ?

II.7. სასამართლო გადაწყვეტილებების აღსრულება

1. არსებობს თუ არა სასამართლო გადაწყვეტილების აღსრულების პოლიტიკა?
2. არსებობს თუ არა სასამართლო გადაწყვეტილებების შესახებ შეტყობინების გაგზავნის სისტემა?
3. განსაზღვრულია თუ არა მაქსიმალური ვადა მოსამართლის საბოლოო გადაწყვეტილებასა და მხარეებისთვის გადაწყვეტილების შესახებ შეტყობინების გაგზავნას შორის?
4. ხორციელდება თუ არა მოსამართლის საბოლოო გადაწყვეტილებასა და სასამართლო გადაწყვეტილების აღსრულებას შორის ვადის პერიოდული კონტროლი?
5. თუ გადაწყვეტილების აღსრულება დაევალით სპეციალური პროფესიის

ადამიანებს (აღმასრულებლებს, და ა.შ.), ახდენს თუ არა სასამართლო ხელისუფლება მათ ზედამხედველობას?

II.8. მართლმსაჯულების პარტნიორები

1. არსებობს თუ არა სასამართლო ექსპერტებისა და თარჯიმნების განახლებული სია, რომლის გაცნობაც შესაძლებელია?
2. თანამშრომლობს თუ არა სასამართლო სხვა ინსტიტუტებთან (პოლიციასთან, ადვოკატებთან, პროკურორებთან, სოციალური მუშაკებთან, სასამართლოს გადაწყვეტილებების აღმასრულებელ პირებთან ექსპერტებთან და ა.შ.)?
3. არსებობს თუ არა სასამართლოს გადაწყვეტილებების აღმასრულებელი პირების განახლებული სია?
4. არსებობს თუ არა სასამართლო ექსპერტების და სასამართლოს თარჯიმნების ხარისხის კონტროლის სისტემა?
5. დადგენილია თუ არა ფიქსირებული ვადები ექსპერტის დასკვნის მისაღებად?
6. არსებობს თუ არა ექსპერტის დასკვნის შედეგების გასაჩივრების შესაძლებლობა?
7. არიან თუ არა სასამართლოს ექსპერტები და თარჯიმნები სერტიფიცირებულები?

II.9. მასალების მართვა და დაარქივება

1. არსებობს თუ არა საქმის წარმოების საინფორმაციო სისტემა სასამართლო მასალებისა და საქმეების აღრიცხვისა და მონიტორინგისათვის?
2. არსებობს თუ არა სპეციალური პოლიტიკა სასამართლო მასალებისა და სასამართლოს გადაწყვეტილებების დაარქივებასთან დაკავშირებით?
3. არსებობს თუ არა სასამართლოს საქმეებისა და გადაწყვეტილებების დასაარქივებელი (ელექტრონული) საინფორმაციო სისტემა?
4. არსებობს თუ არა ელექტრონული საქმის მასალების სასამართლო სისტემა?
5. შესაძლებელია თუ არა სასამართლოში დოკუმენტების ელექტრონული

ფორმით წარდგენა?

საქმიანობის შეფასება

1. არსებობს თუ არა სასამართლოს ხელმძღვანელი პირების მიერ სასამართლოს ოპერაციული რისკებისა და შიდა ზედამხედველობის შეფასების სისტემა?
2. არის თუ არა ოპერაციული რისკების მართვა:
 - სასამართლო ხელისუფლების მიმართ საზოგადოებრივი ნდობის დაკარგვის რისკი (მედიასთან ურთიერთობა, მოსამართლეების/პროკურორების მიერ კომუნიკაციის მართვა და ა.შ.)?
 - პროცედურების სანდოობასთან დაკავშირებული რისკი (კონკრეტულად, ინფორმაციულ სისტემებთან დაკავშირებით)?მხედველობაში მიღებული (სასამართლო) პოლიტიკა?
3. პერიოდულად აფასებს თუ არა სასამართლოს ხელმძღვანელობა სასამართლოს საქმიანობას?
4. არსებობს თუ რა შეფასების შედეგების გამოქვეყნების პოლიტიკა?
5. ხდება თუ არა ხარისხის რეგულაციებისა და სტანდარტების პერიოდული შეფასება?
6. შეფასების შედეგებიდან გამომდინარე, განისაზღვრება და ხორციელდება თუ არა ღონისძიებები სიტუაციის გასაუმჯობესებლად? კონტროლდება თუ არა აღნიშნული გაუმჯობესება?
7. აღირიცხება და ქვეყნდება თუ არა მოსამართლეთა სრული შემადგენლობის (მოსამართლეთა კოლეგიის) მიერ განხილული საქმეების პროცენტული მაჩვენებელი?
8. სისტემატურად აღირიცხება და ქვეყნდება თუ არა დაკმაყოფილებული გასაჩივრებული გადაწყვეტილებების რიცხვი?
9. სისტემატურად აღირიცხება და ქვეყნდება თუ არა სააპელაციო საჩივრების პროცენტული მაჩვენებელი?
10. აღირიცხება და ქვეყნდება თუ არა მოსამართლეთა და სასამართლოს პერსონალის პროდუქტიულობის შესახებ ინფორმაცია?
11. აღირიცხება თუ არა გაუქმებული გადაწყვეტილებების პროცენტული მაჩვენებელი?
12. სისტემატურად აღირიცხება და ქვეყნდება თუ არა სამართალწარმოების

ხანგრძლივობა?
13. შესაძლებელია თუ არა მოცემულ პერიოდში შემოსული, წარმოებაში მიღებული და დასრულებული საქმეების საერთო რაოდენობის განსაზღვრა?
14. სისტემატურად ხდება თუ არა წარმოებაში მიღებული საქმეების მახასიათებლების ანალიზი?
15. განისაზღვრება თუ არა მიზნები დაგროვილი განსახილველი საქმეების შესამცირებლად?
16. არსებობს თუ არა შეფასების რაოდენობრივი და თვისებრივი სისტემა თითოეულ მოსამართლესთან მიმართებაში?
17. შესაძლებელია თუ არა ინფორმაციის წარმოდგენა ცალკეული მოსამართლის მიერ ნებისმიერ კონკრეტულ პერიოდში წარმოებაში მიღებული და დასრულებული საქმეების რაოდენობის შესახებ?
18. გააჩნია თუ არა თითოეულ მოსამართლეს წვდომა საკუთარ სასამართლო კოლეგიასთან/პალატასთან და მისი კოლეგების კოლეგიებთან/პალატებთან დაკავშირებულ ინფორმაციაზე და ასევე მთლიანად სასამართლოს მონაცემებზე?
19. წარმოადგენს თუ არა ცალკეული მოსამართლეების საქმიანობის თვისებრივი ასპექტები სასამართლოს საკადრო პოლიტიკის ნაწილს?

III. მართლმსაჯულების მისაწვდომობა, მოქალაქეებთან და საზოგადოებასთან
III.1. იურიდიული და სასამართლოს ინფორმაციის მისაწვდომობა
1. ქვეყნდება თუ არა კანონმდებლობა იმგვარად, რომ იოლად იყოს შესაძლებელი მათზე წვდომა?
2. არსებობს თუ არა უფასო (გადახდისგან თავისუფალი) ინტერნეტსაიტები, რომლების უზრუნველყოფენ იურიდიულ ტექსტებზე წვდომას?
3. უტარდება თუ არა მიმღებ პერსონალს ტრენინგები სასამართლოს ვიზიტორებისა და მომხმარებელთათვის სამუშაო მეთოდების, საქმიანობის წესის და სხვა პრაქტიკული ინფორმაციის შესახებ ახსნა-განმარტებების მიცემის მიზნით?
4. მისაწვდომია თუ არა სასამართლოს გადაწყვეტილებები სასამართლოს ვებგვერდზე?

5.	არსებობს თუ არა სასამართლო გადაწყვეტილების გამოქვეყნების პოლიტიკა?
6.	ადამიანებს, რომლებიც უმცირესობების ენებზე ლაპარაკობენ/კითხულობენ აქვთ თუ არა წვდომა სამართლებრივი ტექსტების ოფიციალურ ვერსიებზე საკუთარ ენაზე?
7.	პირებს, რომლებსაც არ ესმით სასამართლო წარმოებაში გამოყენებული სახელმწიფო ენა, აქვთ თუ არა თარჯიმნის მომსახურებით სარგებლობის უფლება (უფასოდ)?
8.	გააჩნიათ თუ არა სასამართლოებს თარჯიმნის სერვისი ან შესაძლებელია თუ არა თარჯიმნების სწრაფი გამოძახება?
9.	სასამართლოების ფუნქციონირების შესახებ ინფორმაცია არის თუ არა ხელმისაწვდომი და იოლად მისაწვდომი მოქალაქეთათვის?
10.	მოქალაქეთა უფლება-მოვალეობებთან დაკავშირებული ინფორმაცია (რომელიც კანონმდებლობაშია მითითებული) ფართოდ არის თუ არა ხელმისაწვდომი მათთვის (მაგალითად, საერთო ტელეფონის ნომრის მეშვეობით)?
11.	აღნიშნული ინფორმაცია ადაპტირებულია თუ არა თავისი შინაარსით არსებული სიტუაციების ფართო სპექტრზე (რისკის ჯგუფს მიკუთვნებულ ბავშვები, განქორწინებები, სისხლის სამართლის წარმოებები, დაკავების ადგილმდებარეობა, და ა.შ.)?
12.	გააჩნია თუ არა სასამართლოს საინფორმაციო დაფა სასამართლოს ვიზიტორებისათვის?
13.	არის თუ არა ადვოკატების განახლებული სია ხელმისაწვდომი სასამართლოს მიმღებში ან/და მის ვებგვერდზე?
14.	არის თუ არა ხელმისაწვდომი საინფორმაციო ბროშურები სასამართლოში მომხმარებელთათვის?
15.	აქვს თუ არა დავის მხარეს დასწრების ან წარმომადგენლობის უფლება სამართალწარმოების ყველა ეტაპზე?
16.	როდესაც დავის მხარე წარმოდგენილია ადვოკატის მიერ, არის თუ არა ეს წარმომადგენლობა ადვოკატთა მონოპოლია?
17.	როდესაც ადვოკატებს არ გააჩნიათ წარმომადგენლობის მონოპოლია, არის თუ არა შესაძლებელი, რომ პროფესიული კავშირების გაერთიანებებმა შესთავაზონ იურიდიული კონსულტაცია და მხარდაჭერა დავის მხარეს

(მაგალითად სოციალურ საკითხებზე ან მომხმარებელთა შესახებ კანონმდებლობის შესახებ)?

III.2. ფინანსური მისაწვდომობა

1. აქვთ თუ არა დავის მხარეებს შესაძლებლობა, რომლებსაც არ გააჩნიათ საჭირო ფულადი სახსრები, უფასოდ ან შეღავათიან ფასად მიიღონ კონსულტაცია, რათა მოხდეს მათი ინფორმირება საკუთარი (სამოქალაქო) უფლებების და მოვალეობების შესახებ? თუ დიახ, შეეხება თუ არა აღნიშნული სამართლის ყველა მიმართულებას?
2. აქვთ თუ არა დავის მხარეებს შესაძლებლობა მიიღონ ადვოკატის იურიდიული წარმომადგენლობა უფასოდ ან შეღავათიან ფასად (რომელიც ფინანსდება იურიდიული დახმარების სახელმწიფო ბიუჯეტიდან)? აღნიშნული მხოლოდ სისხლის სამართლის საქმეებზე ვრცელდება თუ სხვა მიმართულებებზეც?
3. გამჭვირვალეა თუ არა სამართალწარმოების ხარჯები/გადასახადები?
4. არსებობს თუ არა სისტემა, რომელიც იძლევა სამართალწარმოების დანახარჯების/მოსაკრებლების რეგულირების გარანტიას?
5. არსებობს თუ არა ზოგადი წესი სასამართლო მოსაკრებლის გადახდასთან დაკავშირებით დაკავშირებით სისხლის სამართლის წარმოებაში? სხვა სახის სამართალწარმოებაში, გარდა სისხლის სამართლის წარმოებისა?
6. უწევენ თუ არა ადვოკატთა ასოციაციის წევრები უფასო იურიდიულ კონსულტაციებს?
7. საზოგადოების ინფორმირების მიზნით არის თუ არა ცნობილი სამართალწარმოების ხარჯები:
 - ადვოკატებს მოეთხოვებათ თუ არა მოსაკრებლების გამოქვეყნება, რომლებსაც ისინი დააკისრებენ და მათ მიერ ხელშეკრულებების გაფორმება თავიანთ კლიენტებთან?
 - არსებობს თუ არა რაიმე სამართლებრივი პროცედურა ადვოკატების მიერ ზედმეტად გადახდევინებული თანხების გასასაჩივრებლად?
 - არსებობს თუ არა რაიმე სამართლებრივი პროცედურა ექსპერტების მიერ ზედმეტად გადახდევინებული თანხების გასასაჩივრებლად?
8. არსებობს თუ არა (სამართლებრივი) შესაძლებლობა ადვოკატების და

ექსპერტების მიერ დაკისრებული მოსაკრებლების გასასაჩივრებლად?

III.3. ფიზიკური და ვირტუალური წვდომა

1. სასამართლოების ადგილმდებარეობა ითვალისწინებს თუ არა ეფექტურ მისაწვდომობას?
2. უზრუნველყოფილია თუ არა სასამართლო სხდომის სასამართლოს ძირითადი ადგილმდებარეობიდან მოშორებით, სხვა ტერიტორიაზე ჩატარების შესაძლებლობა?
3. მიმდების პერსონალი სათანადოდაა თუ არა დატრენინგებული, რომ სასამართლოში გამოძახებული პირის სტრესული მდგომარეობა მიიღონ მხედველობაში?
4. შეიმუშავა თუ არა სასამართლომ სპეციალური წესდება ვიზიტორთა მიღების გაუმჯობესების მიზნით?
5. აქვთ თუ არა შშმ პირებსა და ასაკოვან ადამიანებს იოლი წვდომა
 - დარეზერვებულ ავტოსადგომებზე?
 - შენობაში მისასვლელ პანდუსებზე?
6. საჭიროების შემთხვევაში, არსებობს თუ არა შესაძლებლობა, რომ ისინი სასამართლო სხდომათა დარბაზებში თანმხლებ პირებთან ერთად გამოცხადდნენ?
7. არის თუ არა მოსაცდელები და სხდომათა დარბაზები სათანადოდ და შესაბამისი სტანდარტების გათვალისწინებით აღჭურვილი?
8. არის სასამართლოს შენობაში ისეთი ოთახები, სადაც ადვოკატებს შეუძლიათ თავის კლიენტებთან შეხვედრა?
9. მოსაცდელების მოწყობა ითვალისწინებს თუ არა, რომ დაპირისპირებულ მხარეებს არ მოუხდეთ ლოდინი ერთ სივრცეში?
10. არის თუ არა ვიზიტორებისათვის ადვილად გასაგები აბრები განთავსებულ სასამართლოს შენობაში შესასვლელად?
11. არსებობს თუ არა დავის ალტერნატიული გადაწყვეტის პოლიტიკა?
12. არიან თუ არა მედიატორები მარტივად ხელმისაწვდომი გარკვეული დავების გადასაწყვეტად?

III.4. დამოკიდებულება მხარეთა მიმართ

1. როდესაც დავის მხარე სასამართლოში საკუთარ თავს თავად წარმოადგენს, მოსამართლეებს და სხვა პერსონალს გააჩნიათ თუ არა საკმარისი დრო და კომპეტენცია, რომ მხარეებს მიაწოდონ ძირითადი ახსნა-განმარტებები დავების შესახებ, რომლის მხარეებიც ისინი არიან?
2. უწევთ თუ არა სამართალწარმოების მონაწილეებს შესაბამის კონსულტაციებს და ამავდროულად შენარჩუნებულია თუ არა სასამართლო მიუკერძოებლობა და სამართლიანობა?
3. არის თუ არა სამართალწარმოების მონაწილეებისა და საზოგადოებისადმი იმგვარი დამოკიდებულება, რომ არ შეილახოს მათი ღირსებები?
4. შესწევთ თუ არა უნარი მოსამართლეებს უზრუნველყონ სასამართლოში დაბარებული პირების საჭიროება, გაიგონ სამართალწარმოების ენა?
5. ითვალისწინებენ თუ არა მოსამართლეები სამართალწარმოების ხარჯებს მხარეთათვის:
 - გასატარებელი ზომების შეზღუდვით (ექსპერტის დასკვნა, სასამართლო გადასახადი და ა.შ.)?
 - საქმეების პრიორიტეტულობის განსაზღვრით, რომელიც უშუალო ზეგავლენას ახდენს მხარეების რესურსებზე (სამსახურიდან გათავისუფლება, ალიმენტი და ა.შ.)?
6. სთხოვენ თუ არა მოსამართლეები სასამართლო განხილვის დამსწრეებს მიუთითონ ნებისმიერი მიზეზი, თუ რატომ უნდა მიენიჭოთ მათ უპირატესობა ან ხომ არ აქვთ რაიმე სპეციალური საჭიროებები (მაგ. პირები რომლებსაც დგომა არ შეუძლიათ)?
7. ატარებენ თუ არა მოსამართლეები სასამართლო განხილვას იმგვარად, რომ პირების მოსმენა მოხდეს განსაზღვრულ დროს?
8. ეძლევათ თუ არა მხარეებს ჩარევის უფლება, განსაკუთრებით ახსნა-განმარტების მოთხოვნის მიზნით?
9. არსებობს თუ არა საჯარო საჩივრების პროცედურა?

III.5. გადაწყვეტილების წარდგენა

1. მოსამართლის მიერ მიღებული გადაწყვეტილების გამოცხადება და

დასაბუთება არის თუ არა გასაგები?
2. გადაწყვეტილების დასაბუთება არის თუ არა დეტალური და სისტემატური?
3. გადაწყვეტილებების დასაბუთება ახდენს თუ არა მკაფიო მითითებების დემონსტრირებას მხარეებისა და იურისტებისათვის გადაწყვეტილების სამართლიანობასა და კანონიერებასთან დაკავშირებით?
4. არსებობს თუ არა სასამართლო გადაწყვეტილებების წარდგენის სპეციალური წესები და სტანდარტები?
5. არის თუ არა მხარეთა, ადვოკატთა, ქვედა და ზედა ინსტანციის სასამართლოების მოლოდინი საკმარისად მიღებული მხედველობაში სასამართლო გადაწყვეტილებების შედგენისას?
6. გამოიყენება თუ არა "სტანდარტული" გადაწყვეტილებები და წესები "მასობრივ" საქმეებზე?

III.6. ლეგიტიმურობა და საზოგადოებრივი ნდობა
1. ხდება თუ არა წლიური ანგარიშის წარდგენა მოქალაქეებისათვის სასამართლო სისტემის ხარისხისა და ფუნქციონირების შესახებ?
2. განიხილება თუ არა აღნიშნული ანგარიში პარლამენტში?
3. რეგულარულად ხდება თუ არა სასამართლო ხელისუფლების მიმართ საზოგადოებრივი ნდობის შეფასება?
4. მზადდება თუ არა რეგულარული საჯარო ანგარიში სასამართლოს ფუნქციონირების (სასამართლოს საქმიანობის) და ხარისხის შესახებ?
5. შექმნილია თუ არა სპეციალური კვლევითი კომიტეტები სასამართლო ხელისუფლების ფუნქციონირების სირთულეების შესახებ კვლევების ჩასატარებლად? არის თუ არა ამ კომიტეტების მუშაობა საჯარო?
6. არსებობს თუ არა სასამართლოს მომხმარებელთა წესდება, რომელშიც წარმოდგენილია მათი უფლებები და მოვალეობები?
7. აქვთ თუ არა მხარეებს შესაძლებლობა ნებისმიერ კონკრეტულ მომენტში მიიღონ ინფორმაცია თუ რა ეტაპზეა მათი საქმის წარმოება? <ul style="list-style-type: none"> - უშუალოდ (ინფორმაციის მიღებით ან ინტერნეტით)? - არაპირდაპირ, თავიანთი იურისტისგან (ე.ი. ადვოკატისგან ან

	იურიდიული წარმომადგენლისგან)?
8.	არის თუ არა ხელმისაწვდომი ინფორმაცია დისციპლინური ღონისძიებების და დაკისრებული სანქციების შესახებ სასამართლო ორგანოების სისტემაში საზოგადოებისთვის და ასევე სასამართლოს მომხმარებელთათვის და მონაცემები არის თუ არა გასაჯაროებული?
9.	თამაშობენ თუ არა მოქალაქეები საკონსულტაციო როლს სასამართლო სისტემის პრიორიტეტების განსაზღვრაში (დაფინანსება, გარკვეული დავებისთვის პრიორიტეტების მინიჭება და ა.შ.)?
10.	აქვთ თუ არა ასოციაციებს შესაძლებლობა, რომელთა სოციალური როლიც სასამართლო სისტემასთანაა დაკავშირებული (დაზარალებულები, მომხმარებელი და ა.შ.), განსაკუთრებული როლი შეასრულონ მართლმსაჯულების ფუნქციონირების გაუმჯობესებაში?
11.	ხორციელდება თუ არა მოსაზრებათა რეგულარული გაცვლა-გამოცვლა სასამართლოების ფუნქციონირებისა და ხარისხის შესახებ ადგილობრივ დონეზე (საჯარო დებატები, შეხვედრები გაერთიანებებთან, სკოლის მოსწავლეების მიღება და ა.შ.)?
12.	ჰყავს თუ არა სასამართლოს თანამშრომელი, რომელსაც ტრენინგი აქვს გავლილი პრესასთან მუშაობის საკითხებზე?
13.	არის თუ არა გამოქვეყნებული რელევანტური კონსენსუსის დოკუმენტები, რომლებიც წარმოადგენს სასამართლოს მოსამართლეებსა და სხვა იურისტებს შორის კონსულტაციების შედეგს და რომელიც ადგენს ქვეყნის წესებს ან ორგანიზაციულ მექანიზმებს, რომლებიც ყველას მხარესთანაა შეთანხმებული?
14.	ეწყობა თუ არა ღია კარის დღეები, რათა მოქალაქეები ესტუმრონ სასამართლოებს?

III.7. შეფასება

1.	არსებობს თუ არ შეფასების სისტემა სასამართლო ხელისუფლების მიმართ საზოგადოებრივი ნდობის (პოტენციური) დაკარგვის შესაფასებლად?
2.	- მიიღება თუ არა მხედველობაში სასამართლო ხელისუფლების მიმართ საზოგადოებრივი ნდობის დაკარგვის შესაძლო რისკი სასამართლოს პოლიტიკაში (მედიასთან ურთიერთობა, მოსამართლეების/პროკურორების მიერ კომუნიკაციის მართვა და ა.შ.)?

3.	არიან თუ არა განსაზღვრული შესაბამისი მომხმარებლები (დავის მხარეები) ადვოკატები, პროკურორები, პრობაცია და შემდგომი დახმარების სერვისი, თარჯიმნები, ზავშეთა დაცვის საბჭო, ექსპერტები და ა.შ.)?
4.	ხდება თუ არა სასამართლოს მომხმარებელთა კმაყოფილების პერიოდული შეფასება?
5.	არის თუ არა მომხმარებელთა კმაყოფილების კვლევის შედეგები საჯარო?
6.	ხორციელდება თუ არა პროგრესის კონტროლი აღნიშნულ საკითხზე, ასეთი შეფასებების შედეგების საფუძველზე (თემატიკა, რის შესახებაც შესაძლებელია მომხმარებლის გამოკითხვა, შეიძლება იყოს, მაგალითად: მოსამართლის დამოკიდებულება და მისი ქცევა, სასამართლოს ინფრასტრუქტურა და მომსახურებები, შეფერხება სასამართლო პროცესის გამართვამდე, შთაბეჭდილებები სამართლებრივ სიცხადესთან და გადაწყვეტილებების გასაგებობასთან დაკავშირებით)? გამოიყენება თუ არა ისინი სასამართლოს ფუნქციონირების გასაუმჯობესებლად?

IV. ადამიანური რესურსები და სასამართლო ხელისუფლებისა და პერსონალის

IV.1. საკადრო პოლიტიკა

1.	არსებობს თუ არა კადრების მოზიდვის, შერჩევის, დატრენინგების, შეფასების, პროფესიული განვითარების და სასამართლო ხელისუფლებისა და პერსონალის თანამდებობრივ სარგოსთან დაკავშირებული გრძელვადიანი სტრატეგია და პოლიტიკა?
2.	არსებობს თუ არა კადრების მოზიდვის, შერჩევის, დატრენინგების, შეფასების, პროფესიული განვითარების და სასამართლო ხელისუფლებისა და პერსონალის თანამდებობრივი სარგოს მოზილობასთან დაკავშირებული მოკლევადიანი პოლიტიკა?

3.	არსებობს თუ არა დამოუკიდებელი ეროვნული სასწავლო დაწესებულება მოსამართლეებისა და პროკურორებისათვის (სასამართლო სკოლა)?
4.	არსებობს თუ არა ცოდნის გაზიარების პოლიტიკა სასამართლოებსა და მოსამართლეებს შორის?
5.	რეგულირდება თუ არა კანონით მოსამართლეთა და პროკურორთა თანამდებობრივი სარგო?

6. არსებობს თუ არა მოსამართლეთა და პროკურორთა შეფასების სისტემა?
7. ცნობილია თუ არა მოსამართლეებისა და პროკურორებისათვის შეფასების კრიტერიუმები, რომლებიც მათზე ვრცელდება?
8. მოიცავს თუ არა ქვემოთ მოცემულ საკითხებს მოსამართლეთა და პროკურორთა შეფასების კრიტერიუმები? <ul style="list-style-type: none"> - მოსამართლეთა და პროკურორთა პერსონალური და პროფესიული ინტეგრაცია; - სათანადო ქცევა მასმედიასთან ურთიერთობისას; - სათანადო ქცევა პოლიტიკური და პროფესიული კავშირების აქტივობებთან დაკავშირებით; - დამოუკიდებლობა მედიასთან და პოლიტიკოსებთან მიმართებაში; - დამოკიდებულება მხარეთა მიმართ; - პროფესიული კომპეტენციები.
9. არის თუ არა მოსამართლეთა და პროკურორთა შეფასების კრიტერიუმები საკმარისად მკაფიო?
10. სასამართლო სისტემაში მიღებისას ფასდება თუ არა კანდიდატების უნარ-ჩვევები მოსამართლის ან პროკურორის პოსტზე?
11. ხდება თუ არა მომავალი მოსამართლეებისა და პროკურორების პერსონალური ეთიკური ქცევის შეფასება სასამართლო სისტემაში მიღებამდე?
12. არსებობს თუ არა მომავალი მოსამართლეებისა და პროკურორების შერჩევის ობიექტური კრიტერიუმები?
13. ცნობილია თუ არა ეს კრიტერიუმები კანდიდატებისთვის?
14. არსებობს თუ არა არამოსამართლე/არაპროკურორი პერსონალის შეფასების სისტემა?
15. ცნობილია თუ არა პერსონალისთვის ამ სისტემაში გამოყენებული კრიტერიუმები?

IV.2 სასამართლო ხელისუფლების სტატუსი და კომპეტენციები

1. არის თუ არა განსაზღვრული კანონმდებლობით მოსამართლეებისა და პროკურორების სტატუსი და პოზიცია?
2. აღწერილია თუ არა მოსამართლეთა და პროკურორთა ძირითადი

	კომპეტენციები საერთო პოლიტიკის განმსაზღვრელ დოკუმენტებში ან გათვალისწინებულია თუ არა კანონმდებლობით?
3.	აქვთ თუ არა შესაძლებლობა მოსამართლეებს და პროკურორებს დანერგონ მოწინავე პრაქტიკა და ქცევის კოდექსი?
4.	აღწერილია თუ არა კანონმდებლობაში მოსამართლეთა დამოუკიდებელი პოზიციის დაცვა?
5.	არსებობს თუ არა სასამართლო ხელისუფლების საბჭო? თამაშობს თუ არა როლს აღნიშნული საბჭო სასამართლო ხელისუფლების დამოუკიდებლობის გაძლიერებაში?

IV.3. ტრენინგი და კომპეტენციების განვითარება	
1.	უწყობს თუ არა ხელს სასამართლოს ხელმძღვანელობა სასამართლოს დეპარტამენტების ერთმანეთთან თანამშრომლობას?
2.	ადევნებს თუ არა თვალ-ყურს სასამართლოს ხელმძღვანელობა მოსამართლეების, პროკურორების და სასამართლოს პერსონალის პროფესიული განათლებისა და უნარ-ჩვევების მოთხოვნებს?
3.	შემუშავებული აქვს თუ არა სასამართლოს ხელმძღვანელობას სასამართლო პერსონალის ყველა წევრზე გათვლილი პროფესიული ცოდნისა და მიდგომების პოლიტიკა?
4.	არსებობს თუ არა სასამართლო პოლიტიკა თანამშრომლობისა და ინტეგრაციის კულტურის გასაღრმავებლად?
5.	ატარებს თუ არა სასამართლოს ხელმძღვანელობა სასამართლოს ინტეგრაციის შენარჩუნებისა და მხარდაჭერის პოლიტიკას სასამართლოს ყველა დონეზე?
6.	არსებობს თუ არა პოლიტიკა მოსამართლის მოადგილეების განლაგებასთან დაკავშირებით?
7.	შემუშავებული აქვს თუ არა სასამართლოს ხელმძღვანელობას მოსამართლო სპეციალიზაციასთან დაკავშირებული პოლიტიკა?
8.	აქვს თუ არა სასამართლოს ხელმძღვანელობას განსაზღვრული პერსონალის ძირითადი კომპეტენციები?
9.	ითვალისწინებს თუ არა დაწყებითი მოსამზადებელი კურსი სასამართლო სხდომის მართვის ორგანიზაციულ უნარ-ჩვევებს და ტექნიკას სასამართლო სისტემაში მიღებისას?

10. უტარდებათ თუ არა მოსამართლეებს და პროკურორებს დაწყებითი ან/და უწყვეტი ტრენინგები?
11. არსებობს თუ არა დაწყებითი და უწყვეტი ტრენინგების სტანდარტი?
12. ხდება თუ არა მომავალი მოსამართლეებისა და პროკურორების პერსონალური ეთიკური ქცევის სწავლება სასამართლო სისტემაში მიღებამდე?
13. ითვალისწინებს თუ არა ეთიკის ნორმების საკითხებს უწყვეტი ტრენინგები?
14. განსაკუთრებულად განიხილება თუ არა ეთიკის სპეციალური ნორმები კონკრეტული სამუშაოსთვის, მაგალითად არასრულწლოვანთა სასამართლოებისათვის?

15. ენიჭება თუ არა საკმარისი მნიშვნელობა მოსამართლეების და პროკურორების დამოკიდებულებებსა და მიდგომებთან დაკავშირებულ კომპეტენციებს?
16. გათვალისწინებულია თუ არა სასამართლო სხდომებთან დაკავშირებული ორგანიზაციული კომპეტენციები და მეთოდები უწყვეტ ტრენინგებში?
17. გათვალისწინებულია თუ არა დოკუმენტების შედგენის მეთოდები დაწყებით ტრენინგებზე სასამართლო სისტემაში მიღებამდე?
18. შედის თუ არა დოკუმენტების შედგენის მეთოდები უწყვეტი ტრენინგების პროგრამაში?
19. არის თუ არა დაკავშირებული მოსამართლეთა და პროკურორთა მობილობა ახალი ფუნქციებისათვის აუცილებელი ცოდნის მიღებასთან?
20. უკავშირდება თუ არა სპეციალური ფუნქციები, როგორცაა პალატის ან სასამართლოს თავმჯდომარეობა, სპეციალურ სასწავლო პროგრამას?
21. უკავშირდება თუ არა სპეციალური ფუნქციები, როგორცაა არასრულწლოვანთა ან კომერციულ საკითხებთან დაკავშირებული ფუნქციები, სპეციალურ სასწავლო პროგრამას?
22. უწევს თუ არა ორგანიზებას სასამართლო მოსამართლეთა რეგულარულ შეხვედრებს, ხარისხის განვითარების კონფერენციებს და სხვა ღონისძიებებს რომლებშიც მოსამართლეები მონაწილეობენ და სადაც მათ ეძლევათ შესაძლებლობა ადმინისტრაციულ საქმეებთან ერთად განიხილონ

სასამართლოსთან დაკავშირებული საკითხები, კერძოდ კი, საკითხები, რომლებსაც თავად მოსამართლეები წამოაყენებენ?

IV.4. ცოდნის გაზიარება, ხარისხი და დავის ალტერნატიული გადაწყვეტა

1. უწყობს თუ არა ხელს სასამართლოს ხელმძღვანელობა ცოდნის გაზიარების კულტურას?
2. ხელმისაწვდომი და იოლად მისაწვდომია თუ არა იურიდიული განათლების წყაროები?
3. იყენებენ თუ არა მოსამართლეები და პროკურორები კოლეგიალური განხილვის ფორმას პრაქტიკაში (დისკუსია საქმეების შესახებ კოლეგებთან)?
4. მისაღებია თუ არა ვიდეოჩაწერის განხორციელება კოლეგიალური განხილვის დროს, როგორც ინფორმაციის ერთ-ერთი წყარო?
5. იღებენ თუ არა მონაწილეობას მოსამართლეები "ხარისხის ჯგუფებში" საკუთარი სასამართლოს ფარგლებში, რათა განიხილონ საკუთარი იურისპრუდენცია ზემდგომი სასამართლოების იურისპრუდენციასთან მიმართებაში?
6. იღებენ თუ არა მოსამართლეები მონაწილეობას თავიანთი გადაწყვეტილებების შესახებ გამართულ სადისკუსიო ფორუმებში:
 - კოლეგებთან ერთად სხვა სასამართლოებიდან?
 - ისეთ რეგულარულ მოთამაშეებთან, როგორიც ადვოკატები არიან?
 - სხვა მესამე მხარეებთან?
7. არსებობს თუ არა პოლიტიკა გაუქმებული და აცილებული გადაწყვეტილებების განხილვასთან დაკავშირებით?
8. ხდება თუ არა პერიოდული კონსულტაციების გავლა ქვემდგომ და სააპელაციო სასამართლოებთან?
9. არსებობს თუ არა მოსამართლეთა და პროკურორთა დამოუკიდებელი სწავლების საკმარისი შესაძლებლობები?
10. არსებობს თუ არა მოსამართლეების მიერ მიღებული გადაწყვეტილებების განხილვის საკმარისი შესაძლებლობა?
11. ექცევა თუ არა საკმარისი ყურადღება მოსამართლეთა მიუკერძოებლობისა და ინტეგრაციის საკითხებს? (მაგალითად, სემინარები მორალური დილემა ან ეთიკის საკითხების კომიტეტის შექმნის შესახებ).

12. უტარდებათ თუ არა მოსამართლეებს სწავლება დავის ალტერნატიული გადაწყვეტის მეთოდებთან დაკავშირებით (როგორცაა მედიაცია)?
13. ყოველწლიურად ტარდება თუ არა დისკუსიები ინდივიდუალურ განვითარებასთან დაკავშირებით (მეთოდური და დაგეგმილი) მოსამართლეებთან / პროკურორებთან და პერსონალთან? მიღწეულია და სრულდება თუ არა აღნიშნულ დისკუსიებზე დასახული მიზნები?

IV.5. საკადრო პოლიტიკის შეფასება

1. არსებობს თუ არა რაიმე კრიტერიუმები საკადრო პოლიტიკის მონიტორინგისათვის (მაგ., შვებულება ავადმყოფობის გამო, სწავლების ან ტრენინგების ეფექტიანობა, აუცილებელი ტრენინგის დონის გათვალისწინება და პროდუქტიულობა) და რეგულარულად ფასდება თუ არა საკადრო პოლიტიკა?
2. პერიოდულად ფასდება თუ არა მოსამართლის/პროკურორის და პერსონალის კმაყოფილება (მაგალითად, კვლევების მეშვეობით)?
3. ქვეყნდება თუ არა შეფასების შედეგები?

4. ხორციელდება თუ არა მიღწეული პროგრესის კონტროლი ადამიანური რესურსების შეფასების კვლევების საშუალებით (პერსონალის კმაყოფილება მაგალითად, სამუშაო დატვირთვისთან, შეფასებისა და განხორციელებული საქმიანობის აღიარებასთან, ტრენინგის შესაძლებლობებთან, კარიერულ წინსვლასთან და მონიტორინგის მეთოდებთან დაკავშირებით)?
5. ტარდება თუ არა მოსამართლეებისა და პერსონალის სწავლებისა და კვალიფიკაციის ამაღლების პოლიტიკის სისტემატური შეფასება?

მართლმსაჯულების საშუალებები

V.1. ფინანსები

1. არსებობს თუ არა საბიუჯეტო პროცესი სასამართლო სისტემის ადეკვატურ დაფინანსების უზრუნველსაყოფად?
2. არის თუ არა სასამართლო ხელისუფლებისათვის ხელმისაწვდომი ფინანსური რესურსები საკმარისი სასამართლო ხელისუფლების

	დამოუკიდებლობის დასაცავად?
3.	არის თუ არა ხარისხის ობიექტური სტანდარტები/ნორმები შემუშავებული სასამართლოების, სასამართლოს შენობების, სასამართლოების ოფისების, ტექნიკური აღჭურვილობისა და სასამართლოს უსაფრთხოების ფინანსურ საჭიროებებთან დაკავშირებით?
4.	არის თუ არა დადგენილი სასამართლოს ეფექტიანობის ოპერაციული და ფინანსური სტანდარტები?
5.	არსებობს თუ არა საბიუჯეტო სახსრების (მაგალითად, პერსონალის ხარჯები, მატერიალური დანახარჯები) გადანაწილების ობიექტური პოლიტიკა?
6.	არსებობს თუ არა სპეციალური საბიუჯეტო სახსრები სასამართლოს ხარისხის სისტემისათვის?

V.2. საინფორმაციო სისტემები	
1.	არსებობს თუ არა საინფორმაციო და საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების გამოყენების პოლიტიკა სასამართლოებში (ელექტრონული მართლმსაჯულება, ვიდეოკონფერენცია, მონაცემთა ელექტრონული გაცვლა და ა.შ.)?
2.	ხდება თუ არა სასამართლო საინფორმაციო სისტემების რეგულარული გადახედვა და გაუმჯობესება?
3.	შესაბამება თუ არა ადამიანური რესურსების განვითარება და ინფორმაციული სისტემები ოპერაციული სასამართლო სისტემების (ტექნიკურ) მახასიათებლებს (ე.ი. საქმის წარმოების საინფორმაციო სისტემების, საფინანსო საინფორმაციო სისტემების, და ა.შ.)?
4.	იძლევა თუ არა სასამართლოს საქმიანობის ზოგად სურათს ინფორმაცია, რომელიც აღირიცხება სასამართლოს მართვის საინფორმაციო სისტემაში?
5.	შესაძლებელია თუ არა სასამართლოს მართვის საინფორმაციო სისტემაში აღრიცხულ მონაცემთა ანალიზი განხორციელდეს სასამართლოს პერსონალის (ან ავტორიზებული პერსონალის) მიერ, თუ ამ მონაცემების გამოყენება მხოლოდ სპეციალიზებულ თანამშრომლებს (მაგალითად IT სპეციალისტების) შეუძლიათ?
6.	არის თუ არა დადგენილი წესები კონფიდენციალური ინფორმაციის დამუშავებასთან დაკავშირებით (მაგალითად, სისტემაში მონაცემების

შეყვანის აკრძალვა სახლიდან)?
7. არის თუ არა სისტემაში შემავალი ინფორმაციის უსაფრთხოება დაცული (ჰაკერების სისტემაში შეღწევის რისკისგან)?
8. შემუშავებულია თუ არა რაციონალური საბიუჯეტო პროცესი სასამართლო საქმიანობის და ფინანსების გადანაწილების მონიტორინგისათვის?

V.3. ლოჯისტიკა და უსაფრთხოება

1. არსებობს თუ არა სასამართლოსთვის საქონლისა და მომსახურების შესყიდვის საშუალებები?
2. არსებობს თუ არა ქვეკონტრაქტირების პოლიტიკა?
3. იყენებს თუ არა სასამართლოს ხელმძღვანელობა შესყიდვის სტანდარტულ პროცედურას?
4. იყენებს თუ არა სასამართლოს ხელმძღვანელობა შესყიდვის სტანდარტულ კონტროლის პროცედურას ყველა შემოსული საქონელსა და მომსახურებაზე?
5. პერიოდულად აფასებს თუ არა სასამართლოს ხელმძღვანელობა მიმწოდებლებს?
6. აქვს თუ არა სასამართლოს ხელმძღვანელობას ოფისების განლაგების გეგმა?
7. შეიმუშავა თუ არა სასამართლოს ხელმძღვანელობამ სასამართლოს ფიზიკური და საინფორმაციო უსაფრთხოების პოლიტიკა?

8.	შეიმუშავა თუ არა სასამართლოს ხელმძღვანელობამ სასამართლოს ყველა ჩართული მხარის უსაფრთხოების პოლიტიკა?
9.	შეიმუშავა თუ არა სასამართლოს ხელმძღვანელობამ სამუშაო პირობების და (შიდა) გადაუდებელი სამსახურის პოლიტიკა?
10.	არსებობს თუ არა სასამართლოს შენობების უსაფრთხოების უზრუნველყოფის საშუალებები?
11.	არსებობს თუ არა საქმის განხილვაზე მხარეთა უსაფრთხოების უზრუნველყოფის საშუალებები?

V.4. საშუალებების, საინფორმაციო სისტემების, ლოგისტიკის და უსაფრთხოების	
1.	არსებობს თუ არა ფინანსური და სხვა რისკების კონტროლის სისტემა, რომელიც დაკავშირებულია ინფორმაციულ სისტემებთან და მხარდაჭერის ღონისძიებებთან?
2.	გარანტირებულია თუ არა ინფორმაციის ხარისხი და ინტეგრაცია, განსაკუთრებით კი ფინანსური ინფორმაცია?
3.	არსებობს თუ არა ინციდენტების ისტორია, რომელიც შეეხება წვდომის, ადამიანების და მონაცემთა უსაფრთხოებას?
4.	გარანტირებულია თუ არა საინფორმაციო სისტემების უსაფრთხოება?
5.	მოიცავს თუ არა იგი დანაკარგებისა და მატერიალური ზიანის რისკს?
6.	მართვადია თუ არა თაღლითობისა და გაფლანგვის რისკი?
7.	არსებობს თუ არა ხარჯებისა და ამ ხარჯების ზეგავლენის ყოველწლიური შეფასება?
8.	ყოველწლიურად აკონტროლებს თუ არა სასამართლოს ხელმძღვანელობა თუ რამდენად მოხდა მოსალოდნელი შედეგების მიღწევა (შედეგები შეიძლება მოიცავდეს წარმოებას, ხარისხს და პერსონალს)?
9.	იყენებს თუ არა სასამართლოს ხელმძღვანელობა შედეგებს მისი პოლიტიკის ადაპტაციის ან/და სამუშაო პროცედურებში ცვლილებების შეტანის მიზნით?

დანართი 2

CEPEJ - ევროპის საბჭოს წევრი ქვეყნების სასამართლოს მომხმარებლებზე გამიზნული ჩატარების სახელმძღვანელო CEPEJ

ინფორმაცია კვლევის ხელმძღვანელთათვის

მუქ ფონზე მოცემული ნაწილი არასავალდებულოა.

საბაზისო კითხვარი, რომელიც შედგება 20 დახურული კითხვისა და ერთი ღია კითხვისაგან, წარმოადგენს სტანდარტულ ფორმატს, რომელიც საერთოა ევროპის საბჭოს წევრი ქვეყნების სასამართლოებისათვის. უფრო კონკრეტული ან ადგილობრივ თავისებურებებზე ორიენტირებული კითხვების დამატება შესაძლებელია მეორე ნაწილში, რისთვისაც რამდენიმე ნიმუშია შემოთავაზებული. მნიშვნელოვანია აღინიშნოს, რომ პრაქტიკული კვლევა უნდა მოიცავდეს კითხვების შეზღუდულ რაოდენობას, რომლებზეც მომხმარებლებს სწრაფად შეეძლებათ პასუხის გაცემა.

*კითხვარის განაწილების და დაბრუნების შეთანხმება.
შესაძლებელია რამდენიმე ფორმულირების გამოყენება:*

1) თუ იგი ვრცელდება სასამართლოში

გთხოვთ უპასუხეთ წინამდებარე კითხვარს, შემდეგ მოათავსეთ ყუთში, რომელიც განთავსებულია სასამართლოს მიმღებში, გამოიყენეთ დალუქული კონვერტი.

2) თუ იგზავნება სასამართლო უწყებასთან ერთად

გთხოვთ უპასუხეთ წინამდებარე კითხვარს და დააბრუნეთ იგი მისამართზე ფასიანი საფოსტო კონვერტით.

შენიშვნა: თუ კითხვარი ელექტრონულადაა ხელმისაწვდომი, ნიშნავს, რომ

შეგიძლიათ თქვენი პასუხი ონლაინ რეჟიმში გააგზავნოთ ვებგვერდის მისამართზე, რომელიც დოკუმენტზეა მითითებული. ეს საიტი უსაფრთხოა და თქვენი ანონიმურობა გარანტირებულია.

კითხვარის ნიმუში სასამართლოს მომხმარებელთათვის

ბატონო/ქალბატონო

წინამდებარე კითხვარი წარმოადგენს სასამართლო სისტემის ხარისხის შეფასების ნაწილს, რომელიც უფრო კონკრეტულად ორიენტირებულია [სასამართლოს ტიპი]-ს მომსახურების და შესრულებული სამუშაოს ხარისხის შეფასებაზე
.....-ში.

თქვენი მოსაზრება და შემოთავაზებები ჩვენთვის მნიშვნელოვანია და მადლიერი ვიქნებით, თუ ცოტაოდენ დროს დაუთმობთ ქვემოთ მოცემულ კითხვებს. კითხვარი ანონიმურია და გარანტირებულია თქვენი პასუხების განხილვა იქნება უმკაცრესი კონფიდენციალობის დაცვით.

გთხოვთ, მონიშნეთ შესაბამისი უჯრა

1. რა რანგში ხართ [იყავით] ჩართული სასამართლოში
.....-ში

₁ როგორც სამართალწარმოების მხარე

₂ მოწმის სტატუსით

₃ ნაფიცი მსაჯულთა სასამართლოს წევრის სტატუსით

₄ სხვა (მაგ. ერთ-ერთი მხარის ოჯახის წევრი, ინფორმაციის მომთხოვნი, ვიზიტორი, და ა.შ.)

2. რა ტიპის პროცედურას ეყრდნობოდა საქმე, რომელთან დაკავშირებითაც იყავით სასამართლოში?

- 1 სამოქალაქო პროცედურას
- 2 ადმინისტრაციულ პროცედურას
- 3 კომერციულ პროცედურას
- 4 შრომის სამართალს
- 5 სისხლის სამართლის პროცედურას
- 6 სხვა (არასრულწლოვნები, მეურვეობა, პენსია, რეესტრი და ა.შ.).
გთხოვთ, მიუთითეთ:
.....
- 7 არ ვიცი

[თუ კითხვარი განკუთვნილია სპეციალურად სასამართლო რეესტრის მომსახურებისათვის]

2a სასამართლო რეესტრის რომელი მომსახურებით გისარგებლიათ წარსულში?

- 1 ინფორმაცია იურიდიული დახმარების სამსახურის შესახებ
- 2 ინფორმაცია სარჩელის აღძვრის შესახებ
- 3 წვდომა დოკუმენტებზე (მაგ. მტკიცებულების ასლზე)
- 4 ინფორმაცია სასამართლოს გადაწყვეტილებების შესახებ
- 5 ინფორმაცია გადაწყვეტილებების აღსრულების შესახებ
- 6 სხვა; გთხოვთ, მიუთითოთ:
.....

2b. კომუნიკაციის რა საშუალებები გამოიყენეთ სასამართლოს რეესტრთან დასაკავშირებლად?

- 1 პირადად დაკავშირება
- 2 ფოსტა
- 3 ტელეფონი
- 4 ფაქსი
- 5 ელექტრონული ფოსტა
- 6 სასამართლოს ვებგვერდის ონლაინ კონტაქტი

3. გაგეწიათ თუ არა ადვოკატის დახმარება?

- 1 დიახ
- 2 არა

[დამატებითი კითხვები]

4. როგორია თქვენი ნდობის დონე მართლმსაჯულების სისტემის მიმართ?

ნდობის ძალიან დაბალი დონე	ნდობის დაბალი დონე	ნდობის საშუალო დონე	ნდობის მაღალი დონე	ნდობის ძალიან მაღალი დონე
☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5

5. თუ თქვენ წარმოადგენდით მხარეს და გადაწყვეტილება გამოტანილ იქნა, გამოიტანა თუ არა სასამართლომ გადაწყვეტილება თქვენს სასარგებლოდ ნაწილობრივ ან სრულად?

- 1 დიახ, სრულად
- 2 დიახ, ნაწილობრივ

3 არა

4 არ წარმოვადგენდი მხარეს

6. საქმის მოსმენა წარიმართა თუ არა თქვენს მშობლიური ენაზე?

1 დიახ (გადადით მე-8 კითხვაზე)

2 არა

7. თუ საქმის მოსმენა თქვენს მშობლიურ ენაზე არ წარიმართა, ისარგებლეთ თუ არა თარჯიმნის მომსახურებით?

1 დიახ

2 არა

7a. ზეპირი სამართალწაროების ჩატარება ენაზე წარმოადგენდა თუ არა თქვენთვის დაბრკოლებას?

1 დიახ

2 არა

8. შეაფასეთ მნიშვნელობა, რომელსაც ანიჭებთ შემდეგ ელემენტებს:

	არ არის მნიშვნელოვანი	ნაკლებად მნიშვნელოვანია	საშუალო მნიშვნელობა აქვს	მნიშვნელოვანია
8.1 სასამართლოს მისაწვდომობის პირობები	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄
8.2 საინფორმაციო აბრები სასამართლოს შენობაში	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄
8.3 მოცდის პირობები	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄
8.4 სასამართლო სხდომათა დარბაზის მოწყობა	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄
8.5 სასამართლო უწყების გამჭვირვალობა	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄
8.6 დროის შუალედი სასამართლო უწყებასა და სასამართლო სხდომას შორის	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄
8.7 სასამართლო	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄

სხდომის
პუნქტუალურობა

8.8 სასამართლო
პერსონალის
დამოკიდებულება
და თავაზიანობა

1

2

3

4

8.9 სასამართლოს
არამოსამართლე
პერსონალის
კომპეტენტურობის
დონე

1

2

3

4

8.10
მოსამართლეებისა
და პროკურორების
დამოკიდებულება
და თავაზიანობა

1

2

3

4

8.11
მოსამართლეებისა
და პროკურორების
მიერ გამოყენებული
ენა

1

2

3

4

8.12 სასამართლო
სხდომაზე თქვენი
არგუმენტების
გადმოსაცემად
გამოყოფილი დრო

1

2

3

4

8.13
გადაწყვეტილებების
გამოტანის ვადები

1

2

3

4

8.14

გადაწყვეტილებების
სიცხადე

1

2

3

4

[დამატებითი ელემენტები:]

8.15 სასამართლოს საინფორმაციო
სამსახურის მიერ მოწოდებული
ინფორმაცია

1

2

3

4

9. შეაფასეთ თქვენი კმაყოფილების ხარისხი შემდეგ ელემენტებთან მიმართებაში

	უკმაყოფილო	ნაკლებად კმაყოფილი	საშუალოდ კმაყოფილი	კმაყოფილი
9.1 სასამართლოს მისაწვდომობის პირობები	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄
9.2 საინფორმაციო აბრები სასამართლოს შენობაში	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄
9.3 მოცდის პირობები	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄
9.4 სასამართლო სხდომათა დარბაზის მოწყობა	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄
9.5 სასამართლო უწყების გამჭვირვალობა	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄
9.6 დროის შუალედი სასამართლო უწყებასა და სასამართლო სხდომას შორის	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄
9.7 სასამართლო სხდომის პუნქტუალურობა	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄
9.8 სასამართლო პერსონალის დამოკიდებულება და	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄

თავაზიანობა				
9.9 სასამართლოს არამოსამართლე პერსონალის კომპეტენტურობის დონე	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
9.10 მოსამართლეებისა და პროკურორების დამოკიდებულება და თავაზიანობა	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
9.11 მოსამართლეებისა და პროკურორების მიერ გამოყენებული ენა	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
9.12 სასამართლო სხდომაზე თქვენი არგუმენტების გადმოსაცემად გამოყოფილი დრო	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
9.13 გადაწყვეტილებების გამოტანის ვადები	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
9.14 გადაწყვეტილებების სიცხადე	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4

[დამატებითი ელემენტები:]

9.15 სასამართლოს საინფორმაციო
სამსახურის მიერ მოწოდებული
ინფორმაცია

□₁

□₂

□₃

□₄

[[დამატებითი კითხვები:]]

10. ზოგადი თვალსაზრისით, როგორი შეაფასებდით სასამართლოების მუშაობას?

ძალიან ბუნდოვანი ☐ ₁	ბუნდოვანი ☐ ₂	გამჭვირვალე ☐ ₃	ძალიან გამჭვირვალე ☐ ₄
---	--	--	---

11. როგორ შეაფასებდით მოსამართლეთა მიუკერძოებლობას ზეპირი სამართალწარმოებების ჩატარების დროს?

ძალიან მიკერძოებუ ლი ☐ ₁	ნაკლებად მიუკერძოებუ ლი ☐ ₂	უმნიშვნელო დ მიუკერძოებუ ლი ☐ ₃	სრულიად მიუკერძოებუ ლი ☐ ₄
--	---	---	--

12. როგორ შეაფასებდით სასამართლოს მიერ თქვენი საქმის განხილვის ტემპს?

ძალიან ნელი ☐ ₁	ნელი ☐ ₂	ნორმალური ☐ ₃	სწრაფი ☐ ₄	ძალიან სწრაფი ☐ ₅
--	---	--	---	--

13. ადვოკატის გადასახადების გათვალისწინების გარეშე, როგორ შეაფასებდით მართლმსაჯულებაზე წვდომის დანახარჯებს?

ძალიან დაბალი დანახარჯე ბი ☐ ₁	დაბალი დანახარჯე ბი ☐ ₂	საშუალო დანახარჯე ბი ☐ ₃	მაღალი დანახარჯე ბი ☐ ₄	ძალიან მაღალი დანახარჯე ბი ☐ ₅
--	---	--	---	--

12345

14. თქვენს გამოცდილებაზე დაყრდნობით, როგორ შეაფასებდით სასამართლოსთვის ხელმისაწვდომ რესურსებს?

ძალიან
არასაკმარისი

1

არასაკმარისი

2

საკმარისი

3

ყოველმხრივ
ხელმისაწვდომი

4

15. მთლიანობაში, როგორ შეაფასებდით უფლებების შესახებ ინფორმაციის მოპოვების შესაძლებლობას?

ძალიან
რთული

1

საკმაოდ
რთული

2

საკმაოდ
იოლი

3

ძალიან
იოლი

4

პირადი მონაცემები

16. იყენებთ თუ არა სამართლებრივი დაცვის დაზღვევას?

₁ დიახ

₂ არა

17. გაგეწიათ თუ არა იურიდიული დახმარება?

₁ დიახ

₂ არა

18. გქონიათ თუ არა შეხება სხვა სასამართლოსთან, გარდა
სასამართლოსი-ში?

₁ დიახ, (გთხოვთ მიუთითოთ)

.....
.....

₂ არ მქონია

19. სქესი

₁ მამრობითი

₂ მდედრობითი

20. ასაკი

₁ 18-30

₂ 31-50

₂ 51-65

₂ 66 წელს ზევით

21. ხომ არ გაქვთ რაიმე შენიშვნა ან შემოთავაზება
.....-ის სასამართლოს და
ზოგადად, მართლმსაჯულების სისტემის მუშაობასთან
დაკავშირებით?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

კითხვარის ნიმუში ადვოკატებისათვის

შენიშვნა ადგილობრივი კვლევის ხელმძღვანელთათვის კითხვარი, რომელიც გასაშუალოების ფარგლებში, ელექტრონული ფოსტით უნდა გადაეგზავნოს ადვოკატებს.

სასამართლოს მუშაობის შეფასება

.....-ში

.....-ს ადვოკატთა ასოციაციის ადვოკატთა მიერ

თქვენი მოსაზრებები და შემოთავაზებები ჩვენთვის მნიშვნელოვანია და მადლიერი ვიქნებით, თუ ცოტაოდენ დროს დაუთმობთ ქვემოთ მოცემულ კითხვებს. კითხვარი ანონიმურია და გარანტირებულია თქვენი პასუხების განხილვა იქნება უმკაცრესი კონფიდენციალობის დაცვით.

გთხოვთ, მონიშნეთ შესაბამისი უჯრა

შეაფასეთ მნიშვნელობა, რომელსაც ანიჭებთ შემდეგ ელემენტებს

1. საერთო მომსახურება

	არ არის მნიშვნელოვანი	ნაკლებად მნიშვნელოვანია	საშუალო მნიშვნელობა აქვს	მნიშვნელოვანია
1.1 სასამართლო	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4

სხდომის ვადების
განსაზღვრის
კოორდინაცია

1.2 სასამართლო
ოლქის
სასამართლოების
პრეცედენტული
სამართლის
მისაწვდომობა

1

2

3

4

1.3. სასამართლოსა
და ადვოკატებს
შორის
ურთიერთობა

1

2

3

4

1.4 სიცხადე
ორგანიზების და
ადმინისტრაციული
პასუხისმგებლობის
თვალსაზრისით

1

2

3

4

1.5 სასამართლოს
ვებგვერდის
ხარისხი

1

2

3

4

1.6 საინფორმაციო
აბრები
სასამართლოს
შენობაში

1

2

3

4

შემდეგი კითხვებისათვის, გთხოვთ, აირჩიოთ სასამართლო ან მომსახურება, რომელთანაც ყველაზე ხშირი შეხება გაქვთ

(იურიდიული დახმარების ოფისი, საოჯახო საქმეების
განყოფილება, არასრულწლოვანთა სასამართლო, სისხლის
სამართლის საქმეების დეპარტამენტი და ა.შ.).

2. ურთიერთობა სასამართლოსთან ან მომსახურებასთან

	არ არის მნიშვნელოვანი	ნაკლებად მნიშვნელოვანია	საშუალო მნიშვნელობა აქვს	მნიშვნელოვანია
2.1 მოსამართლეებისა და პროკურორების დამოკიდებულება და თავაზიანობა	☐	☐	☐	☐
2.2 სასამართლო პერსონალის დამოკიდებულება და თავაზიანობა	☐	☐	☐	☐
2.3 მოსამართლეების/პროკურორების პროფესიული კომპეტენცია	☐	☐	☐	☐
2.4 სასამართლოს თანამშრომლების პროფესიული კომპეტენცია	☐	☐	☐	☐
2.5 მოსამართლეების/პროკურორების ხელმისაწვდომობა	☐	☐	☐	☐
2.6 სასამართლოს თანამშრომლების ხელმისაწვდომობა	☐	☐	☐	☐
2.7 მოთხოვნაზე პასუხის გაცემის სისწრაფე	☐	☐	☐	☐
2.8 რეესტრის გამოხმაურების	☐	☐	☐	☐

ხარისხი და სანდოობა				
2.9 სამართალწარმოებების კომპიუტერული მართვა	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
2.10 მასალების წარდგენის სიმარტივე	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
2.11 პასუხისმგებლობებისა და ორგანიზების სიცხადე	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
2.12 მართლმსაჯულებაზე წვდომის ხარჯები/მოსაკრებლები	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4

3. სასამართლო სხდომის მომზადება და ჩატარება

	არ არის მნიშვნელოვანი	ნაკლებად მნიშვნელოვანია	საშუალო მნიშვნელობა აქვს	მნიშვნელოვანია
3.1 კლიენტებთან შეხვედრის პირობები	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
3.2 სასამართლო სხდომათა დარბაზის მოწყობა და აღჭურვილობა	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
3.3 სასამართლო სხდომის პუნქტუალურობა	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
3.4 სასამართლო სხდომის ორგანიზება და ჩატარება	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4

4. მოსამართლეთა გადაწყვეტილებები

	არ არის მნიშვნელოვანი	ნაკლებად მნიშვნელოვანია	საშუალო მნიშვნელობა აქვს	მნიშვნელოვანია
4. მკაფიო და გასაგები გადაწყვეტილებები	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4

4.2 საქმეების
სწრაფი წარმართვა

1

2

3

4

4.3 იოლად
აღსასრულებელი
გადაწყვეტილებები

1

2

3

4

შეაფასეთ თქვენი კმაყოფილების ხარისხი შემდეგ ელემენტებთან მიმართებაში

5. საერთო მომსახურება

უკმაყოფილო ნაკლებად საშუალოდ კმაყოფილი
კმაყოფილი კმაყოფილი

5.1 სასამართლო
სხდომის ვადების
განსაზღვრის
კოორდინაცია

1

2

3

4

5.2 სასამართლო ოლქის
სასამართლოების
პრეცედენტული
სამართლის
მისაწვდომობა

1

2

3

4

5.3. სასამართლოსა და
ადვოკატებს შორის
ურთიერთობა

1

2

3

4

5.4 სიციხადე
ორგანიზებისა და
ადმინისტრაციული
პასუხისმგებლობის

1

2

3

4

თვალსაზრისით

5.5 სასამართლოს
ვებგვერდის ხარისხი

1

2

3

4

5.6 საინფორმაციო
აბრები სასამართლოს
შენიშვნაში

1

2

3

4

6. ურთიერთობა სასამართლოსთან ან მომსახურებასთან

	უკმაყოფილო	ნაკლებად კმაყოფილი	საშუალოდ კმაყოფილი	კმაყოფილი
6.1 მოსამართლეებისა და პროკურორების დამოკიდებულება და თავაზიანობა	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄
6.2 სასამართლოს თანამშრომლების დამოკიდებულება და თავაზიანობა	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄
6.3 მოსამართლეების/პროკურორების პროფესიული კომპეტენცია	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄
6.4 სასამართლოს თანამშრომლების პროფესიული კომპეტენცია	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄
6.5 მოსამართლეების/პროკურორების მისაწვდომობა	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄
6.6 სასამართლოს თანამშრომლების მისაწვდომობა	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄
6.7 მოთხოვნაზე პასუხის გაცემის სისწრაფე	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄
6.8 რეესტრის გამოხმაურების ხარისხი და სანდოობა	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄

6.9 სამართალწარმოებების კომპიუტერული მართვა	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
6.10 მასალების წარდგენის სიმარტივე	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
6.11 პასუხისმგებლობებისა და ორგანიზების სიცხადე	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
6.12 მართლმსაჯულებაზე წვდომის ხარჯები/მოსაკრებლები	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4

7. სასამართლო სხდომის მომზადება და ჩატარება

უკმაყოფილო ნაკლებად კმაყოფილი საშუალოდ კმაყოფილი

7.1 კლიენტებთან შეხვედრის პირობები	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
7. სასამართლო სხდომათა დარბაზის მოწყობა და აღჭურვილობა	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
7.3 სასამართლო სხდომის პუნქტუალურობა	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
7.4 სასამართლო სხდომის ორგანიზება და ჩატარება	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4

8. მოსამართლეთა გადაწყვეტილებები

უკმაყოფილო

ნაკლებად
კმაყოფილო

საშუალოდ
კმაყოფილო

კმაყოფილო

8.1 მკაფიო და გასაგები
გადაწყვეტილებები

₁

₂

₃

₄

8.2 საქმეების სწრაფი
წარმართვა

₁

₂

₃

₄

8.3 იოლად
აღსასრულებელი
გადაწყვეტილებები

₁

₂

₃

₄

[დამატებითი კითხვები:]

9. ზოგადი თვალსაზრისით, როგორი შეაფასებდით სასამართლოს (მომსახურებას)?

ძალიან
ბუნდოვანი

₁

ბუნდოვანი

₂

გამჭვირვალე

₃

ძალიან
გამჭვირვალე

₄

10. როგორ შეაფასებდით მოსამართლეთა მიუკერძოებლობას ზეპირი სამართალწარმოებების ჩატარების დროს?

ძალიან
მიუკერძოებელი

₁

ნაკლებად
მიუკერძოებელი

₂

უმნიშვნელო
დ
მიუკერძოებელი

₃

სრულიად
მიუკერძოებელი

₄

11. როგორ შეაფასებდით მოსამართლეთა დამოუკიდებლობას?

საერთოდ არ არიან დამოუკიდებლები ☐ 1	ნაკლებად დამოუკიდებლები ☐ 2	უმნიშვნელოდ დამოუკიდებლები ☐ 3	სრულიად დამოუკიდებლები ☐ 4
---	---	--	--

12. თქვენი აზრით, რამდენად შეიცვალა სასამართლოს (მომსახურების) შესრულება უკანასკნელი ხუთი წლის განმავლობაში?

მნიშვნელოვნად გაუარესდა ☐ 1	გაუარესდა ☐ 2	არ შეცვლილა ☐ 3	გაუმჯობესდა ☐ 4	მნიშვნელოვნად გაუმჯობესდა ☐ 5
---	---	---	---	---

13. როგორ შეაფასებდით ცვლილებებს სასამართლოს სამუშაო დატვირთვისთან დაკავშირებით ამ პერიოდის (ხუთი წლის) მანძილზე?

- 1 სამუშაო დატვირთვა უფრო სწრაფად გაიზარდა, ვიდრე ხელმისაწვდომი რესურსები
- 2 სამუშაო დატვირთვა ხელმისაწვდომი რესურსების პროპორციულად გაიზარდა
- 2 ხელმისაწვდომი რესურსები უფრო სწრაფად გაიზარდა, ვიდრე სამუშაო დატვირთვა

14. თქვენი აზრით, მატერიალური რესურსები მისაწვდომია სასამართლოში?

ძალიან არასაკმარისი	არასაკმარისი	საკმარისი	ყოველმხრივ ხელმისაწვდომი
☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4

15. თქვენი აზრით, ადამიანური რესურსები მისაწვდომია სასამართლოში?

ძალიან არასაკმარისი	არასაკმარისი	საკმარისი	ყოველმხრივ ხელმისაწვდომი
☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4

პირადი მონაცემები

16. რამდენი წელია, რაც ადვოკატთა კოლეგიის წევრი ხართ-ში?

- 1 5 წელზე ნაკლები
- 2 5-10 წელი
- 2 11-20 წელი
- 2 20 წელზე მეტი

17. რა სახით ახორციელებთ ადვოკატის საქმიანობას?

- 1 დამოუკიდებლად
- 2 გუნდის (კომპანიის) წევრის რანგში

18. სქესი

- 1 მამრობითი

₂ მდედრობითი

19. ასაკი

₁ 30 წლამდე

₂ 31-50

₂ 51-65

₂ 66 წელს ზევით

20. ხომ არ გაქვთ რაიმე შენიშვნა ან შემოთავაზება სასამართლოს და ზოგადად, მართლმსაჯულების სისტემის მუშაობასთან დაკავშირებით?

მართლმსაჯულების ეფექტიანობის ევროპული კომისია (CEPEJ)

მართლმსაჯულებისა და სასამართლო სფეროში მაღალი ხარისხის უზრუნველყოფის წინაპირობები (საკონტროლო ჩამონათვალი)

**მიიღო CEPEJ-მა მე-11 პლენარულ სხდომაზე
(სტრასბურგი, 2008 წლის 2-3 ივლისი)**

მოცემული სქემა გამოიზნულია პოლიტიკის განსაზღვრაზე პასუხისმგებელი პირებისთვის და სასამართლო სფეროს პრაქტიკოსებისთვის, რომლებიც პასუხისმგებელნი არიან ეროვნულ, სასამართლო და ყოველი მოსამართლის დონეზე მართლმსაჯულების აღსრულებაზე, სასამართლო სისტემის მარეგულირებელი და მისი ხარისხის გაუმჯობესებაზე მიმართული კანონმდებლობისა და პოლიტიკის დახვეწაზე.

ეს არის „ინტროსპექციის (თვითანალიზის) კითხვარი“, ანუ ინსტრუმენტი, რომელიც განკუთვნილია პროცესში მონაწილე მხარეების მიერ შიდა გამოყენებისთვის.

წინასიტყვაობა

შედარებით ადვილია საუბარი მართლმსაჯულების მახასიათებლებსა და ხარვეზებზე. როგორც საზოგადოებას, ასევე პროფესიონალებს თავიანთ გამოცდილებაზე დაყრდნობით გააჩნიათ საკუთარი მოსაზრებები სასამართლო სისტემის ხარვეზების თაობაზე. ნაკლოვანებები, რომელთა თაობაზე არაერთხელ აღინიშნა, მოიცავს გაჭიანურებას, დანახარჯებს, დისტანცირებასა და სისტემის სირთულეს. ზოგჯერ სისტემა აღიარებულია როგორც დამოუკიდებელი და ეფექტიანი. თუმცა აღსანიშნავია, რომ მართლმსაჯულების ხარისხის კონცეფციის განსაზღვრა გაცილებით რთულია, და ამის რამდენიმე მცდელობას ჰქონდა ადგილი. ეს ალბათ იმიტომაცაა რთული, რომ მართლმსაჯულების ხარისხის კონცეფცია აერთიანებს სხვადასხვა სფეროს ფაქტორების ფართო სპექტრს, რომლებიც ერთი და იგივე ინსტრუმენტებით ვერ გაიზომება.

CEPEJ-ის ფუნქციებში არ შედის მართლმსაჯულების ხარისხის თაობაზე თეორიის შემუშავება, ან მართლმსაჯულების ხარისხის დეფინიციის შემოთავაზება. თუმცა, მის მიზნებში შედის სამართლო სისტემებში ხარისხის ამაღლების ხელშეწყობა და პოლიტიკის განმსაზღვრელი პირებისა და მოქმედი მოსამართლეების აღჭურვა კონკრეტული ინსტრუმენტებით, რომლებიც დაეხმარება მათ საკუთარი სასამართლო სისტემის ხარისხის გაუმჯობესებაში მათი სპეციფიკის გათვალისწინებით.

CEPEJ-ის მოვალეობებში შედის მართლმსაჯულების სპეციფიკური ხასიათის გათვალისწინება, რაც ვერ იქნება დაყვანილი სერვისების უბრალო მიწოდებამდე: როგორც სპეციფიური და უნიკალური საჯარო სამსახური, მართლმსაჯულება სოციალურ კავშირებს ქმნის.

შესაბამისად, CEPEJ-მა მიზანშეწონილად მიიჩნია ყურადღება გაემახვილებინა ფაქტორების ისეთ ფართო სპექტრზე, რომლებიც ხელს უწყობენ მართლმსაჯულების ხარისხის ამაღლებას პრაქტიკული თვალსაზრისით, და აღნიშნა, რომ მართლმსაჯულების სისტემის სხვადასხვა მონაწილეებს, კერძოდ კი მხარეებს, მოწმეებს, დაზარალებულებს, მოსამართლეებს, ან მოქალაქეებს ყოველთვის არა აქვთ ერთი და იგივე მოლოდინი მართლმსაჯულების ხარისხთან დაკავშირებით.

საკონტროლო ჩამონათვალი მოამზადა CEPEJ-ის მართლმსაჯულების ხარისხის ამაღლების ხელშეწყობის სამუშაო ჯგუფმა (CEPEJ-GT-QUAL)²¹ და დამტკიცდა CEPEJ-ის მე-11 პლენარულ სხდომაზე, რომელიც 2008 წლის 2-3 ივლისს შედგა.

წინამდებარე დოკუმენტი შეიძლება ჩაითვალოს "ინტროსპექციის ინსტრუმენტად", რომელიც საშუალებას მისცემს პოლიტიკის განმსაზღვრელ პირებს, სასამართლოს თავმჯდომარეებს, სასამართლოს მენეჯერებს, მოსამართლეებისა და სასამართლო სფეროს სხვა პრაქტიკოსებს თავიანთი უფლებამოსილების დონეზე და მათი პასუხისმგებლობების ფარგლებში განიხილონ სასამართლო სისტემის მიერ შეთავაზებული მომსახურების ხარისხის გაუმჯობესების შესაძლებლობები.

ამ ინსტრუმენტის მთავარი მიზანია, დაეხმაროს სასამართლო სისტემებს შესაბამისი ინფორმაციის შეგროვებასა და ხარისხთან დაკავშირებული შესაბამისი ასპექტების გაანალიზებაში.

ამ დოკუმენტის "უნიკალურობა" სხვა ზოგადი ხარისხის მოდელებთან შედარებით (მაგალითად, "ხარისხის მართვის ევროპული ფონდის" მოდელი), ან ეროვნულ დონეზე შემუშავებულ მოდელებთან შედარებით (მაგალითად, ფინეთის როვანიემის სააპელაციო სასამართლოს "ხარისხის მოდელი", ან ჰოლანდიის "Rechtspraak მოდელი") იმაში მდგომარეობს, რომ იგი სასამართლო სისტემის ხარისხს სამ დონეზე განიხილავს: ეროვნულ დონეზე, სასამართლო დონეზე და ინდივიდუალური მოსამართლეების დონეზე. კითხვების ჩამონათვალი შეიძლება ამ სამი დონიდან თითოეული დონისთვის ჩამოყალიბდეს. ეს არ არის ამომწურავი ჩამონათვალი, და იგი შეიძლება გაფართოვდეს. ამ დოკუმენტის ზოგადი დანიშნულება იმაში მდგომარეობს, რომ იგი ეხმარება პოლიტიკის განმსაზღვრელ პირებს და სასამართლო

²¹ ჯგუფის შემადგენლობაში შედიან: დამარ ლივი (ესტონეთი), ფრანსუა პაიჩერი (შვეიცარია), ანდრე პოტოკი (საფრანგეთი), იოჰანეს რეიდელი (გერმანია), ჯონ სტეისი (გაერთიანებული სამეფო), კარი ტუტრიაინენი (ფინეთი), ელსკე ვან ამელსფორტი (ნიდერლანდები), მიხაილ ვინოგრადოვი (რუსეთის ფედერაცია), ასევე, მონაწილეობას იღებენ ჟულიენ ლულიერი (საფრანგეთი), სამეცნიერო ექსპერტის სახით, და ჟან ჟაკ კუსტერი (სასამართლო მოხელეების ევროპული გაერთიანება) და კლაუს დეკერი (მსოფლიო ბანკი) დამკვირვებლების სახით.

სფეროს პრაქტიკოსებს სასამართლოების, და ზოგადად სასამართლო სისტემის მუშაობის ხარისხის გაუმჯობესების გზების მოძიებაში.

მიზანშეწონილია მკითხველს შევახსენოთ ის ფაქტი, რომ ამ დოკუმენტში წარმოდგენილი მოდელები არ არის *ერთადერთი*, ან საუკეთესო ხარისხის გაუმჯობესების ხელშეწყობის მოდელი. არსებობს ალტერნატიული მოდელებიც. მოდელების უპირველესი მიზანია მკითხველს გააცნოს ის ელემენტები, რომლებიც ყველაზე მნიშვნელოვანია, როდესაც მართლმსაჯულების, ან სასამართლო სისტემის ხარისხის დონის განსაზღვრაზე საუბარი.

შესავალი

სასამართლო სისტემისა და მოსამართლეთა ხარისხი

ამ ჩამონათვალში შემოთავაზებული ხარისხის მოდელი შემუშავებულია იმ ხუთი მიმართულებისთვის, რომელიც უნდა შეფასდეს. ოთხი სფეროს უკავშირდება მიწოდების მხარეს (სასამართლო ინფრასტრუქტურა, იუსტიციის სამინისტრო, მოსამართლეთა საბჭო), ხოლო ერთი მიმართულება უკავშირდება მოთხოვნის მხარეს (სასამართლოების მომხმარებელი).

მიწოდების მხარე

თემა "სტრატეგია და პოლიტიკა" მოდელის ცენტრალურ ასპექტს წარმოადგენს. იგი ეხება ყველა იმ საქმიანობას, რომელიც ეროვნულ, რეგიონალურ ან სასამართლო დონეზე ხორციელდება მისიების, საშუალოვადიანი და გრძელვადიანი პროგრამების შემუშავების მიზნით, აგრეთვე სასამართლო სისტემების მომავალი განვითარების ზოგადი მიმართულების განსაზღვრის, საერთო სისტემის, ან სასამართლოების დონეზე პოლიტიკის შემუშავების მიზნით, რომელიც ხელს შეუწყობს სასამართლო სისტემის სხვა მონაწილე მხარეებთან თანამშრომლობას (მაგალითად, როგორც პროკურატურა და სამართლის სფეროს კერძო პრაქტიკოსები). იგი ასევე მოიცავს დამოუკიდებელი თანამდებობის დაცვისა და სასამართლოების კომპეტენციების დაცვაზე მიმართული კანონმდებლობის შემუშავებას ან მოდიფიცირებას.

ვინაიდან მართლმსაჯულების სისტემის მონაწილეების სათანადო ფუნქციონირება დამოკიდებულია მოსამართლეების, პროკურორებისა და სხვა მოხელეების, ადამიანური რესურსებისა და მოსამართლეების სტატუსზე და მუშაობის ხარისხზე, ეს ასპექტი ხარისხის მოდელის მეორე მნიშვნელოვან სფეროს წარმოადგენს. პოლიტიკის განმსაზღვრელმა პირებმა და სასამართლოების მენეჯერებმა საკმარისი ყურადღება უნდა დაუთმონ ადამიანის რესურსების პოლიტიკის შემუშავებას (პერსონალის დაქირავება, მოსამართლეთა, პროკურორებისა და სხვა პერსონალის ტრენინგი და განათლება). რადგანაც სასამართლოები არიან ორგანიზაციები რომლებისთვისაც ინფორმაცია უაღრესად მნიშვნელოვანია, საჭიროა ისეთი

პოლიტიკის შემუშავება, რომელიც მოსამართლეებს, პროკურორებსა და თანამშრომლებს შორის ცოდნის გაზიარებას შეუწყობს ხელს.

ადამიანური რესურსები სასამართლო სისტემების მნიშვნელოვანი აქტივია. თუმცა ეს არ არის ერთადერთი ფაქტორი, რომელიც განსაზღვრავს ხარისხს. სასამართლოების სათანადო ფუნქციონირებისთვის საჭიროა საკმარისი ფინანსური რესურსები, ისევე, როგორც შესაბამისი მექანიზმები, რომლებიც მოსამართლეებს, პროკურორებსა და თანამშრომლებს საქმეების ეფექტიანად წარმოების და გადაწყვეტილებების დროულად და ეფექტიანად მიღების საშუალებას აძლევს. ამის გამო, ბევრ ევროპულ ქვეყნებში სასამართლოში ინფორმაციული და საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების გამოყენებას უწყობენ ხელს (სასამართლოს მართვის საინფორმაციო სისტემები, ელექტრონული ფაილები, ელექტრონული მონაცემების გაზიარება, ვიდეოკონფერენციები და სხვა). გარდა ამისა, ყურადღება უნდა მიექცეს ისეთ საკითხებს, რომლებიც დაკავშირებულია საქონლის შესყიდვასთან, სასამართლოს შენობების უსაფრთხოებასთან და იმ ინფორმაციასთან, რომელიც მონაცემთა ბაზებში ინახება, ან შენობების სავაჭვშია დაცული. ხარისხის მოდელში ყველა ეს საკითხი შეჯამებულია ცხრილში "მართლმსაჯულების საშუალებები".

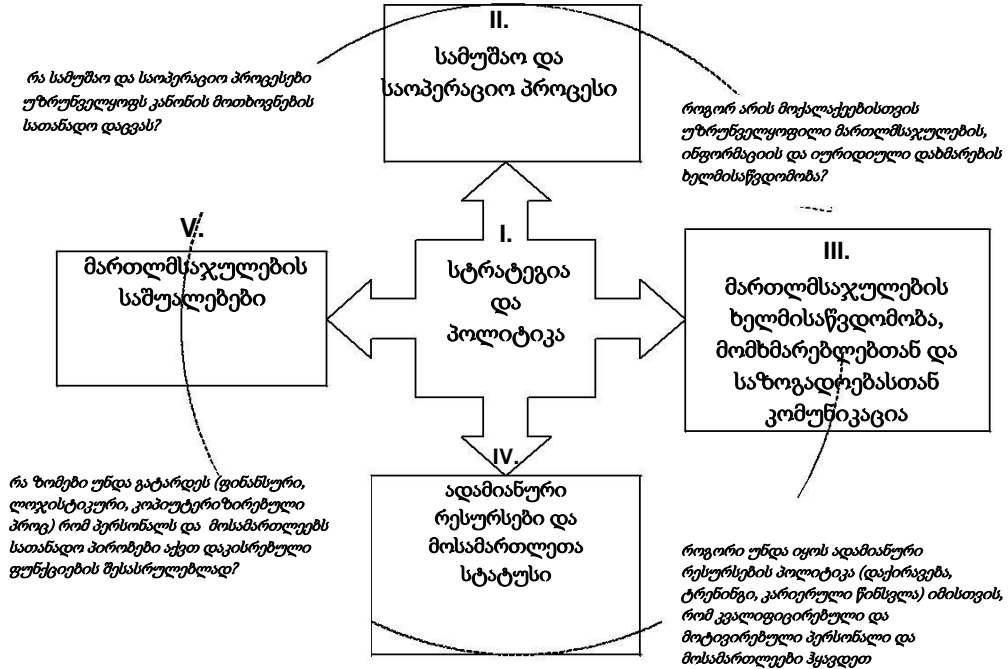
ხარისხის მოდელის მეოთხე სფერო შეეხება სამუშაო და საოპერაციო პროცესებს. ეს არის ყველა აქტივობა, დაკავშირებული საქმეების მომზადებიდან მოსამართლის მიერ საბოლოო გადაწყვეტილების მიღებისთვის, და ამ გადაწყვეტილებების აღსრულებასთან. ხარისხზე გავლენა შესაძლებელია ეროვნულ, რეგიონალურ ან ადგილობრივ (სასამართლო) დონეზე კონკრეტული ღონისძიებების გატარებით, მაგალითად, სასამართლოებსა ან/და მოსამართლეებს შორის საქმეების განაწილების ობიექტური პოლიტიკის შემოღებით, სასამართლო განხილვების ეფექტიანობის გაუმჯობესებით, საქმეთა მართვის ქმედითი პოლიტიკის გატარებით, სამართლებრივი განსაზღვრულობის გაზრდაზე მიმართული ზომების დანერგვით, ან მოქალაქეთა ჩართვით სასამართლო გადაწყვეტილების მიღების პროცესში.

მოთხოვნის ნაწილი

ხარისხის უზრუნველყოფის ყველა ზოგადი მოდელში, მაგალითად, როგორცაა ხარისხის მართვის ევროპული ფონდი (EFQM), Balanced Scorecard, Six Sigma და ა.შ. ხაზგასმით აღინიშნება კლიენტზე ორიენტირებული პერსპექტივის მნიშვნელობა. რა თქმა უნდა, გარკვეულწილად, საჯარო დაწესებულებებსა და კერძო კომპანიებს შორის განსხვავებაა არსებობს. შესაბამისად, საჯარო სერვისებთან დაკავშირებული ასპექტების განხილვისას, CEPEJ-ი უფრო მოიაზრებს სასამართლოს სერვისებით მოსარგებლებს, და არა კლიენტებს. მაღალი ხარისხის ნიშნავს კმაყოფილ "მომხმარებლებს" და მართვის მეთოდებს, რომელთა პირობებში კლიენტების საჭიროებები და სურვილები საკმარისად არის გათვალისწინებული. ფაქტია, რომ სასამართლოს მუშაობის გარკვეული ნაწილი მიმართულია "არანებაყოფლობით მომხმარებლებზე" (სისხლის სამართლის სფეროში), რომელთა მიმართ მოპყრობა უნდა უზრუნველყოფდეს ყველა მათი კანონიერი უფლებებისა და ინდივიდუალური თავისუფლებების პატივისცემას.

მართლმსაჯულების ხელმისაწვდომობის საკმარისი დონე მნიშვნელოვანია სასამართლო სისტემის ხარისხის შენარჩუნების ან გაუმჯობესების მიზნით. შესაბამისი ზომები უნდა გატარდეს ეროვნულ (ან რეგიონალურ) დონეზე სამართლებრივი დახმარების სქემის დანერგვის მიზნით, მოდავეებს უნდა შევთავაზოთ დავის გადაწყვეტის ალტერნატიული საშუალებები, მოქალაქეებს და სასამართლოს მომხმარებლებს პრაქტიკული ინფორმაცია უნდა მიეწოდოთ იმის შესახებ, თუ როგორ ფუნქციონირებენ სასამართლოები, და ყურადღება უნდა გამახვილდეს დაუცველი ადამიანების საჭიროებებზე, და ა.შ. თუმცა, მნიშვნელოვანია, რომ მართლმსაჯულებისადმი ხელმისაწვდომობა იყოს უზრუნველყოფილი. გარდა ამისა, საზოგადოება უნდა ენდობოდეს სასამართლო სისტემას. ეს არის ერთ-ერთი მიზეზი იმისა, თუ რატომ არის ჩართული მოდელში საზოგადოების ნდობისა და ლეგიტიმაციის ასპექტები. საერთო ჯამში, სასამართლო სისტემის ხარისხს განაპირობებს სასამართლო სისტემისადმი საზოგადოებრივი ნდობის მაღალი ხარისხი.

ქვემოთ შეჯამებულია ხარისხის მოდელი

როგორ უნდა გამოიყენოთ საკონტროლო ჩამონათვალი ?

საკონტროლო ჩამონათვალი განკუთვნილია პოლიტიკის შემუშავებაზე პასუხისმგებელი პირებისთვის (ეროვნულ, რეგიონალურ ან ადგილობრივ დონეზე), სასამართლოს მენეჯერებისთვის, მოსამართლეებისთვის ან სასამართლოს იმ პერსონალისთვის, რომლებიც პასუხისმგებელნი არიან მოსამართლეებისა და სასამართლოების მუშაობის ხარისხის ამაღლებასა და გაუმჯობესებაზე. ეს ჩამონათვალი ასევე განკუთვნილია იუსტიციის სამინისტროსთვის, იუსტიციის უმაღლესი საბჭოებისთვის, უზენაესი სასამართლოებისთვის, სააპელაციო სასამართლოებისთვის, პირველი ინსტანციის სასამართლოებისთვის, სპეციალიზირებული ტრიბუნალებისა და სხვა სტრუქტურებისთვის.

საკონტროლო ჩამონათვალი აგებულია ზემოთ აღწერილი ხუთი მიმართულების გარშემო. იდენტიფიცირებულია თითოეული სფეროსთვის აქტუალური საკითხები და ამასთან დაკავშირებით შესაბამისი კითხვებია ჩამოყალიბებული. კითხვები შემუშავებულია ისე, რომ ადვილად და სწრაფად გამოვლინდება ხარისხის უზრუნველყოფის პოლიტიკის, ხარისხის ამაღლებაზე მიმართული ზომების, ან სხვა საყურადღებო ასპექტების არსებობა ან არარსებობა, რაც უკავშირდება მოსამართლეებისა და სასამართლო ხელისუფლების სათანადო ხარისხით ფუნქციონირების ასპექტებს.

საკონტროლო ჩამონათვალით მოსარგებლებს შეუძლიათ მონიშნონ შესაბამისი უჯრები, კერძოდ:

- რამდენად არის გათვალისწინებული საყურადღებო ასპექტები ორგანიზაციის მიერ. თუ გარკვეული ასპექტებზე ყურადღების გამახვილებაა საჭირო, ჩამონათვალი დაეხმარება ორგანიზაციებს ახალი პოლიტიკის შემუშავებაში, მიმდინარე პოლიტიკის გადასინჯვაში, და ყურადღების გამახვილებაში სასამართლოების, მოსამართლეების, პროკურორებისა და პერსონალის საქმიანობის ხარისხთან დაკავშირებულ კონკრეტულ მიმართულებებზე.

ყოველი კითხვის შემდეგ, მოცემულია შემდეგი სვეტები: სახელმწიფო (S), სასამართლო (C) და მოსამართლე (J). იმისათვის, რომ ეს ჩამონათვალი გარკვეულ ქვეყნების საჭიროებების

გათვალისწინებით იყოს გამოყენებული, სადაც ასევე მოსამართლეებსა და სასამართლოებს რეგიონალურ დონეზე გააჩნიათ პასუხისმგებლობა, ცხრილში ასევე დამატებულია ადმინისტრაციული რეგიონის (R) შესაბამისი სვეტი (მაგალითად, შვეიცარიის შემთხვევაში კანტონები ან გერმანიის შემთხვევაში - მიწები). ყველა კითხვა, რომელიც ჩამონათვალშია მოცემული, შეიძლება არ შეესაბამებოდეს კონკრეტულ ქვეყანაში არსებულ ვითარებას. თუ ეს ასეა, ცხრილში მოცემული სვეტი „N.A“ (არ შეესაბამება), რომელიც ასეთ შემთხვევებში უნდა მოინიშნოს.

სასამართლო სისტემის ფუნქციონირების ძირითადი მიმართულებები	S	R	C	J	n.a
I. სტრატეგია და პოლიტიკა					
I.1. სასამართლოს ორგანიზება და პოლიტიკა					
1. არსებობს თუ არა სახელმწიფო ორგანო (იუსტიციის სამინისტრო, ან იუსტიციის უმაღლესი საბჭო), რომელიც პასუხისმგებელია მოსამართლეთა საქმიანობის მარეგულირებელი პოლიტიკისა და სტრატეგიის შემუშავებაზე?	X				
2. არსებობს კანონმდებლობა, რომელიც არეგულირებს სასამართლოების საქმიანობას?		X			
3. არსებობს საკონსტიტუციო დონეზე (ან საკანონმდებლო აქტების იერარქიის მაღალ დონეზე) მოსამართლეთა აღმასრულებელი და საკანონმდებლო ხელისუფლებისგან დამოუკიდებლობის გარანტია?	X				

შეფასება

ჩამონათვალის სტრუქტურაში ასევე გათვალისწინებულია შეფასების ველი. ეს იმითაა განპირობებული, რომ პოლიტიკის, საქმიანობისა და შესრულების შეფასება ხარისხის უზრუნველყოფის პოლიტიკის განუყოფელი ნაწილია. შეფასების შედეგად მიღებული ინფორმაცია შეიძლება გამოყენებული იქნას მოსამართლეებისა და სასამართლოს ფუნქციონირების ხარისხის გაუმჯობესებისა და ცვლილების დანერგვისთვის და ხარისხის ამაღლების მიზნით მიმართულებების დასახვისთვის.

I. სტრატეგია და პოლიტიკა		II სამუშაო და საოპერაციო პროცესი		III. მართლმსაჯულების ხელმისაწვდომობა, სასამართლოს მომხმარებლებთან და საზოგადოებასთან კომუნიკაცია		IV. ადამიანური რესურსები და მოსამართლეთა სტატუსი		V. მართლმსაჯულების საშუალებები	
I.1. სასამართლოს ორგანიზება და პოლიტიკა	2.3	II.1. კანონმდებლობა	2.4	III.1. სამართლებრივი და სასამართლო ინფორმაციისადმი ხელმისაწვდომობა	3.1.1 2.1	IV.1. ადამიანური რესურსების პოლიტიკა	2.5	V.1. ფინანსები	2.3 3.1.4
I.2. მისია, სტრატეგია, მიზნები	3.1.3	II.2. სამართალწარმოება	2.3 3.1.5	III.2. ფინანსური რესურსების ხელმისაწვდომობა	2.1 3.1.1	IV.2. მოსამართლეთა სტატუსი და უფლებამოსილება	2.5	V.2. საინფორმაციო სისტემები	2.3 3.1.4
I.3. უფლებამოსილების დელეგირება და საქმეთა განაწილება	3.1.3	II.3. სამართლებრივი განსაზღვრულობა		III.3. ფიზიკური და ვირტუალური ხელმისაწვდომობა	2.1 3.1.1	IV.3. ტრენინგი და უნარები ს განვითარება	3.1.4 3.2.3	V.3. ლოჯისტიკა და უსაფრთხოება	2.3 3.1.4
I.4. სტრატეგიის შეფასება	2.6	II.4. საქმეთა მართვა	3.2.2	III.4. მხარეებისადმი მოპყრობა	3.2.1	IV.4 ცოდნის გაზიარება, ხარისხი და მედიაციის ჯგუფები	3.1.4 3.2.3	V.4. საშუალებების, საინფორმაციო სისტემების, ლოჯისტიკისა	

								და უსაფრთხოების შეფასება	
		II.5. საქმეთა განხილვის მართვა	3.1.5	III.5. გადაწყვეტილებების წარდგენა	3.2.4	IV.5. ადამიანური რესურსების პოლიტიკის შეფასება	3.1.6 3.2.5		
		II.6. დაყოვნებების მართვა	3.1.5	III.6. საზოგადოების ნდობა და ლეგიტიმაცია	2.2 3.1.2				
		II.7. სასამართლო გადაწყვეტილებებ ის აღსრულება	3.1.5	III.7. შეფასება	3.1.6 3.1.2				
		II.8. სამართლებრივი პარტნიორები	3.1.5						
		II.9. ფაილებისა და არქივების მართვა	3.1.5						
		II.10. შესრულების შეფასება	3.1.6 3.2.5 3.1.2						

(S: სახელმწიფო; R: რეგიონი; C: სასამართლო; J: მოსამართლე, n.a: არ შეესაბამება)

მართლმსაჯულების ფუნქციონირების ძირითადი მიმართულებები	S	R	C	J	n.a
I. სტრატეგია და პოლიტიკა					
I.1. მოსამართლეთა საქმიანობის ორგანიზება და პოლიტიკა					
1. არსებობს თუ არა სახელმწიფო ორგანო (იუსტიციის სამინისტრო, ან იუსტიციის უმაღლესი საბჭო), რომელიც პასუხისმგებელია მოსამართლეთა საქმიანობის მარეგულირებელი პოლიტიკისა და სტრატეგიის შემუშავებაზე?					
2. არსებობს კანონმდებლობა, რომელიც არეგულირებს სასამართლოების საქმიანობას?					
3. არსებობს საკონსტიტუციო დონეზე (ან საკანონმდებლო აქტების იერარქიის მაღალ დონეზე) მოსამართლეთა აღმასრულებელი და საკანონმდებლო ხელისუფლებისგან დამოუკიდებლობის გარანტია?					
4. არსებობს თუ არა სასამართლოების და/ან მოსამართლეების სპეციალიზაციის პოლიტიკა?					
5. სასამართლო განსაზღვრავს შესრულების სამიზნე მაჩვენებლებს?					
6. არსებობს სასამართლოს საჭიროებებისა და რესურსების გამოვლენის და დაგეგმვის სტრატეგია და პოლიტიკა?					
7. არსებობს სასამართლოს სტრუქტურისა და კომპეტენციების შესახებ პოლიტიკა, მათ შორის სასამართლოს გეოგრაფიული მდებარეობის შესახებ პოლიტიკა?					
I.2. მისია, სტრატეგია, ამოცანები					
1. სასამართლოს მენეჯმენტმა განსაზღვრა მისია/ხედვა და სტრატეგია (აქ გასათვალისწინებელია მოსამართლეთა ძირითადი მახასიათებლები, როგორცაა მიუკერძოებლობა, დამოუკიდებლობა, სამართლებრივი განსაზღვრულობა და ხელმისაწვდომობა)?					
2. უზრუნველყოფს თუ არა სასამართლოს მენეჯმენტი მისიის/ხედვისა და სტრატეგიის შესახებ ინფორმაციის მიწოდებას დაინტერესებული მხარეებისთვის, მოსამართლეებისთვის, პროკურორებისა და სასამართლოს თანამშრომლებისთვის?					
3. უზრუნველყოფს თუ არა სასამართლოს მენეჯმენტი მისიის/ხედვის კონკრეტულ და გაზომვად მიზნებსა და პრიორიტეტებში გადაყვანას? შესრულების ინდიკატორები განსაზღვრულია?					
4. სასამართლოს მენეჯმენტი განსაზღვრავს თუ არა ამ მიზნების მიღწევასთან დაკავშირებულ წარმატების კრიტიკულ ფაქტორებს?					
5. სასამართლო მენეჯმენტი ითვალისწინებს შიდა და გარე დაინტერესებულ მხარეთა ლეგიტიმურ საჭიროებებს და მოლოდინებს სასამართლოს პოლიტიკის შემუშავებისას?					
6. აქვს თუ არა სასამართლოს მენეჯმენტს სისტემატიური კონტაქტი შიდა და გარე დაინტერესებულ მხარეებთან?					

7.სასამართლოს მენეჯმენტი უზრუნველყოფს ისეთი კულტურის დამკვიდრებას, რომელიც მიზნად ისახავს ორგანიზაციაში გაუმჯობესებების სტიმულირებას და ხელშეწყობას?					
8.სასამართლოს მენეჯმენტმა განსაზღვრა პრიორიტეტები, რომელთა გათვალისწინებითაც უნდა შემუშავდეს სასამართლოს პოლიტიკა?					
9. სასამართლოს მენეჯმენტმა განსაზღვრა, თუ როგორი უნდა იყოს ამ პრიორიტეტებთან დაკავშირებით გადაწყვეტილების მიღების პროცესი?					
I.3. მოსამართლეებზე საქმეების განაწილება და პასუხისმგებლობის დელეგირება არა-მოსამართლე პერსონალისთვის					
1. არსებობს ყოველი მოსამართლის სამუშაო დატვირთვის უწყვეტი მონიტორინგის სისტემა?					
2. აქვს თუ არა სასამართლოს იმის შესაძლებლობა, რომ სხვა მოსამართლეს მიამაგროს საქმე, ან გადაანაწილოს დავალებები სასამართლოს ეფექტიანობის გაზრდის მიზნით? შეუძლია თუ არა სასამართლოს მოსამართლეთა მოქნილობის უზრუნველყოფა საქმეთა ასეთი გადანაწილების მიზნით?					
3. შეიმუშავა თუ არა სასამართლოს მენეჯმენტმა მოსამართლეთა პასუხისმგებლობის არა-მოსამართლე პერსონალზე დელეგირების პოლიტიკა?					
4. სასამართლოს მენეჯმენტმა განსაზღვრა მოსამართლეებს შორის საქმეთა გადანაწილების ობიექტური მეთოდი?					
5. საქმეთა გადანაწილების შესახებ ინფორმაცია ხელმისაწვდომია სასამართლოს ყველა პერსონალისთვის?					
6. სასამართლოს მენეჯმენტმა განსაზღვრა სასამართლოს საქმეთარმოებაზე პასუხისმგებელი პერსონალის ძირითადი დავალებები, როლი და სტანდარტები?					
I.4. სტრატეგიის შეფასება					
1. არსებობს სტრატეგიული რისკების მართვის შეფასების სისტემა?					
2. რეგულარულად ფასდება თუ არა სასამართლო სისტემის სტრუქტურის ცვლილებებთან დაკავშირებული პოლიტიკის განხორციელება?					
3. რეგულარულად ფასდება თუ არა საკანონმდებლო ცვლილებები ?					
4. რეგულარულად ფასდება თუ არა საკანონმდებლო ცვლილებების მოსამართლეებზე, და/ან პროკურორებზე ზეგავლენა?					
5. რეგულარულად ფასდება სასამართლო განხილვებისა და დავების ალტერნატიული მექანიზმებით გადაწყვეტის პროცესი?					
II. სამუშაო და საოპერაციო პროცესი					

II.1. კანონმდებლობა					
1. ხარისხის სტანდარტები და სახელმძღვანელო მითითებები გათვალისწინებულია თუ არა ახალი კანონმდებლობის შემუშავებისა და არსებულ კანონმდებლობაში ცვლილებების შეტანის პროცესში?					
2. ხორციელდება ახალი კანონმდებლობის მიღებისა ან არსებულ კანონმდებლობაში ცვლილებების შეტანის სასამართლოებზე დატვირთვის თვალსაზრისით ზეგავლენის შეფასება?					
3. საკანონმდებლო წინადადებები, რომლებიც აღმასრულებელი ხელისუფლების მიერ პარლამენტს წარედგინება, განიხილება დამოუკიდებელი სახელისუფლებო ორგანოებისა და სასამართლოების მიერ, როგორც კანონშემოქმედებითი პროცესის ნაწილი?					
4. პროცედურული კანონები (სამოქალაქო, სისხლის სამართლის, ადმინისტრაციული) რეგულარულად განიხილება და გადაისინჯება სამართალწარმოების ეფექტიანობის გაზრდის მიზნით?					
5. არსებობს ცალკე კანონმდებლობა (ფორმალური და პროცედურული კანონები) დავების გადაწყვეტის ალტერნატიულ მექანიზმებთან დაკავშირებით?					
II.2. სამართალწარმოება					
1. ტარდება ზომები, რომლებიც უზრუნველყოფენ მოსამართლეებს შორის დატვირთვის სამართლიან და ეფექტიან განაწილებას (მაგ. საქმეების რაოდენობისა და ნაკადების, თითოეული მოსამართლისთვის დაკისრებული საქმეების რაოდენობის, საქმის განხილვის ვადების, გარეშე აქტივობების მონიტორინგი, და ა.შ.)?					
2. ხორციელდება მოსამართლეების ფუნქციებსა და დაკისრებული საქმეების რაოდენობას შორის ადეკვატურობის უზრუნველსაყოფად შესაბამისი ზომები (სწავლების პერიოდი, სპეციალიზაცია, საქმეების გადაჯგუფება, "ტესტ ფაილები", და ა.შ.)?					
3. ტარდება მოსამართლეებისთვის საქმეების დაკისრების გამჭვირვალობაზე კონტროლი (მაგ. საწყისი და ობიექტური კრიტერიუმები)?					
4. საქმეების წარმოებასთან დაკავშირებულ პოლიტიკას ერთი მოსამართლე, თუ მოსამართლეთა კოლეგია განსაზღვრავს?					
II.3 სამართლებრივი განსაზღვრულობა					
1. არსებობს სამართლებრივი განსაზღვრულობის ხელშეწყობის პოლიტიკა?					
2. არსებობს კონკრეტული ინსტრუმენტები სამართლებრივი განსაზღვრულობის ხელშეწყობის მიზნით, მაგალითად, იურისპრუდენციის შიდა სისტემა, ან ხდება შეხვედრების ორგანიზება შესაბამისი პრეცედენტული სამართლის განხილვის მიზნით?					
II.4. საქმეთა მართვა					
1. გააჩნია მოსამართლეს შესაბამისი ინსტრუმენტები, რომლებიც საშუალებას მისცემს მას რეალურ დროში გაეცნოს მის დანაყოფში განსახილველი საქმეების მიმდინარეობის სტატუსის შესახებ?					
2. მოსამართლეს შეუძლია ამ ინფორმაციის გაზიარება მის ადმინისტრაციულ პერსონალთან?					
3. ხდება ამ ინფორმაციის სასამართლოს შიგნით გაზიარება?					
4. მოსამართლე უფლებამოსილია გაატაროს ალტერნატიული, არა-იძულებითი ზომები სასამართლო განხილვამდე დავის გადაწყვეტის მიზნით?					
5. სასამართლო სხდომები (პრინციპში) ღიაა საზოგადოებისთვის დასასწრებად?					

6. სასამართლო სხდომები დავების დროულად გადაწყვეტის მიზნით გაჭიანურების გარეშე ინიშნება და ტარდება?					
7. სასამართლო სხდომები ისეთი სახითაა ორგანიზებული, რომ საქმის მხარეებისა და წარმოებაში ჩართული სხვა პირებისთვის დაკავშირებული დანახარჯების მინიმალიზაცია იყოს უზრუნველყოფილი?					
8. ტარდება ზომები, რათა მხარეებს და ადვოკატებს შეექმნათ განცდა, რომ მოსამართლეები სათანადოდ არიან მომზადებული მათი საქმის განსახილველად, გააჩნიათ საკმარისი ცოდნა და გამოცდილება, რომ ეფექტიანად განიხილონ საქმე და მათი პოზიცია სრულად გაიგონ?					
9. მოსამართლეებს პროკურორებს გააჩნიათ უფლებამოსილება გარკვეული საქმეები მედიატორებს გადასცენ განსახილველად?					
10. არსებობს გარკვეული დამცავი მექანიზმები, რომლებიც უზრუნველყოფენ, რომ მედიაციის შედეგად საქმის არასასურველ გაჭიანურებას არ ექნება ადგილი?					
II.5. სასამართლო სხდომების მართვა					
1. არსებობს სასამართლო განხილვების მომზადების პოლიტიკა?					
2. სასამართლო განხილვა საქმის მიღებიდან რამდენიმე დღის შემდეგ იგეგმება, მხარეების იურისტებთან თანამშრომლობით, რათა გადაწყვეტილება იქნას მიღებული სამართალწარმოების ხანგრძლივობისა და ძირითადი სასამართლო განხილვისთვის მომზადებისთვის საჭირო დროის განსასაზღვრად?					
3. არსებობს სასამართლო განხილვების დროულად დაწყების გაზომვის სისტემა?					
4. მხარეები ინფორმირებულები არიან იმის თაობაზე, რომ სასამართლო სხდომა გადაიდო, ან დასრულდა?					
5. არსებობს საინფორმაციო სისტემა, რომელიც გამოიყენება სასამართლო სხდომების განრიგის ეფექტიანი განსაზღვრისთვის?					
6. რაც შეეხება მოსამართლეებს: <ul style="list-style-type: none"> o ისინი სასამართლო ფაილებს სათანადოდ აწარმოებენ, ზეპირი გამოძიების საჭიროებების გათვალისწინებით? o აქვთ თუ არა მათ შესაძლებლობა, უკეთ გააცნობიერონ თავიანთი როლი წარმოებაში ჩართული სხვადასხვა მხარის პერსპექტივის გათვალისწინებით? o ისინი აკონტროლებენ მხარეებისა და მოწმეების გამოსვლისთვის დათმობილ დროს? o ისინი სათანადოდ აკონტროლებენ სხდომათა დარბაზში პოლიციის ქმედებებს? o ისინი ითვალისწინებენ მხარეების და მოწმეთა მოლოდინებს საქმის ზეპირი წარმოების ეტაპზე? o ისინი აკონტროლებენ საქმის წარმოების განრიგის დაცვას? o ისინი პუნქტუალურები არიან? 					
7. სასამართლო უწყებების მიწოდება მაქსიმალურად ადრეულ ეტაპზე ხდება, რათა თავიდან იქნას აცილებული გაუმართლებელი გაჭიანურება (სხდომების დროულად ჩანიშვნა, დროის ინტერვალის შერჩევა და ა.შ.)?					
8. მხარეებს აქვთ იმის შესაძლებლობა, რომ მოითხოვონ საქმის პრიორიტეტული წესით განხილვა, თუ ამისთვის ლეგიტიმური მიზეზები დასახელებია?					
II.6. ვადების მართვა					

1. არსებობს თუ არა განჭვრეტადი და ოპტიმალური ვადების განსაზღვრის პოლიტიკა?					
2. არსებობს სამართალწარმოების მისაღები ხანგრძლივობის განსაზღვრის სტანდარტები ან ნორმები?					
3. არსებობს საქმეთა ნაკადების მართვის პოლიტიკა დაყოვნებების თავიდან ასაცილებლად?					
4. ტარდება ზომები დაგროვილი საქმეების განხილვის დასაჩქარებლად და განსახილველი საქმეები ს რაოდენობის რიცხვის შესამცირებლად?					
5. მოსამართლეებს აქტიური როლი ენიჭებათ სამართალწარმოების დროულად განხორციელების უზრუნველყოფაში?					
6. მხარეებს შეუძლიათ სასამართლოსთან მოლაპარაკებები აწარმოონ საქმის განხილვის ვადებთან დაკავშირებით? ²²					
7. სასამართლო განხილვის დასრულების შემდეგ გადაწყვეტილების წარდგენის ვადები დადგენილია?					
II.7. სასამართლოს გადაწყვეტილებების აღსრულება					
1. არსებობს სასამართლოს გადაწყვეტილებების აღსრულების პოლიტიკა?					
2. არსებობს სასამართლოს გადაწყვეტილებების შესახებ შეტყობინების სისტემა?					
3. დადგენილია მაქსიმალური ვადები, რომელთა განმავლობაშიც მხარეებს ინფორმაცია უნდა მიეწოდოთ საბოლოო გადაწყვეტილების თაობაზე?					
4. ხორციელდება თუ არა პერიოდულად იმის მონიტორინგი, თუ რა ვადაში ხდება სასამართლოს საბოლოო გადაწყვეტილების აღსრულება?					
5. თუ გადაწყვეტილების აღსრულება კონკრეტული პროფესიის წარმომადგენლებს დაევალა (აღმასრულებლები და ა.შ.), სასამართლო ხელისუფლება ზედამხედველობს გადაწყვეტილებების აღსრულება?					
II.8. მართლმსაჯულების პარტნიორები					
1. არსებობს სასამართლოს ექსპერტებისა და თარჯიმნების განახლებული სია, რომლითაც სარგებლობაა შესაძლებელი?					
2. სასამართლო თანამშრომლობს სხვა ინსტიტუტებთან (პოლიცია, იურისტები, პროკურორები, სოციალური მუშაკები, მეურვეები, ექსპერტები და ა.შ.)?					
3. არსებობს მეურვეების განახლებული სია?					
4. არსებობს სასამართლოს ექსპერტებისა და თარჯიმნების ხარისხის კონტროლის სისტემა?					
5. განსაზღვრულია ექსპერტისგან ანგარიშის მიღების ვადები?					
6. არსებობს ექსპერტის ანგარიშის გასაჩივრების შესაძლებლობა?					
7. სასამართლოს ექსპერტები და თარჯიმნები სერტიფიცირებულნი არიან?					
II.9. ფაილების მართვა და არქივირება					
1. არსებობს საქმეთა მართვის საინფორმაციო სისტემა სასამართლოს ფაილების და საქმეები მონიტორინგის მიზნით?					
2. არსებობს სასამართლოს ფაილების და გადაწყვეტილებების არქივირების პოლიტიკა?					
3. არსებობს სასამართლოს ფაილების და გადაწყვეტილებების არქივირების ელექტრონული საინფორმაციო სისტემა?					
4. სასამართლოში არსებობს ელექტრონული დაფაილების სისტემა?					
5. შესაძლებელია სასამართლოსთვის დოკუმენტების					

²² უფრო დეტალური ინფორმაციისთვის იხილეთ CEPEJ-ის დროის მართვის საკონტროლო ჩამონათვალი (CEPEJ (2005) 12 REV): www.coe.int/cepej.

წარდგენა ელექტრონულ ფორმატში?					
II.10 შესრულების შეფასება ²³					
1. არსებობს თუ არა სასამართლოს მენეჯერების მიერ სასამართლოების ოპერატიული რისკების და ხარისხის შიდა ზედამხედველობის სისტემა?					
2. საოპერაციო რისკების მართვა ხორციელდება შემდეგის გათვალისწინებით: <ul style="list-style-type: none"> ○ მართლმსაჯულებისადმი საზოგადოების ნდობის დაკარგვის რისკი (მედიასთან ურთიერთობა, მოსამართლეთა / პროკურორების კომუნიკაციის მართვა და ა.შ.)? ○ პროცედურების საიმედოობასთან (კერძოდ, ინფორმაციულ სისტემებთან) დაკავშირებული რისკების გათვალისწინებით? 					
3. სასამართლო მენეჯმენტი ახორციელებს სასამართლოში შესრულების მაჩვენებლების პერიოდულ შეფასებას?					
4. არსებობს შეფასების შედეგების გამოქვეყნების პოლიტიკა?					
5. ხორციელდება ხარისხის რეგულაციებისა და სტანდარტები ს პერიოდული შეფასება?					
6. შეფასების შედეგების გათვალისწინებით, ხორციელდება ისეთი ზომების გამოვლენა და განხორციელება, რომლებიც ვითარების გაუმჯობესებას ისახავენ მიზნად?					
7. საქმეების გარკვეული პროცენტი, რომლებსაც მოსამართლეთა კოლეგია იხილავს სრული შემადგენლობით, აღრიცხულია და ეს ინფორმაცია ქვეყნდება?					
8. წარმატებით გასაჩივრებული საქმეების რაოდენობა აღრიცხულია, და ეს ინფორმაცია ქვეყნდება?					
9. გასაჩივრების შემთხვევების პროცენტული რაოდენობა აღრიცხულია და ეს ინფორმაცია ქვეყნდება?					
10. მოსამართლეთა და სასამართლოს პერსონალის შრომისნაყოფიერება აღრიცხულია და ეს ინფორმაცია ქვეყნდება?					
11. ბათილად ცნობილი გადაწყვეტილებების პროცენტული რაოდენობა აღრიცხულია და ეს ინფორმაცია ქვეყნდება?					
12. სამართალწარმოების ხანგრძლივობა რეგულარულად აღრიცხება და ეს ინფორმაცია ქვეყნდება?					
13. შესაძლებელია განისაზღვროს კონკრეტული პერიოდის განმავლობაში შემოსული, განხილვის ეტაპზე მყოფი და დასრულებული საქმეების მთლიანი რაოდენობა?					
14. განსახილველი საქმეების კატეგორიების ანალიზი რეგულარულად ხორციელდება?					
15. დაისახა დაგროვილი საქმეების რაოდენობის შემცირების მაჩვენებლები და ზომები?					
16. არსებობს ყოველი მოსამართლის საქმიანობის რაოდენობრივი და ხარისხობრივი შეფასების სისტემა?					
17. შესაძლებელია ინფორმაცია წარდგენა კონკრეტულ დროის ინტერვალში ყოველი მოსამართლის მიერ განსახილველი საქმეების რაოდენობისა და განხილული საქმეების რაოდენობის შესახებ?					
18. ყველა მოსამართლეს გააჩნია წვდომა ინფორმაციაზე მისი განყოფილების, მისი კოლეგის განყოფილების, და მთლიანად სასამართლოს მიერ განხილული საქმეებისა და ჩანაწერებისადმი?					

²³ მიუხედავად იმისა, რომ ეს სასამართლო გადაწყვეტილებების ხარისხის განუყოფელი ნაწილია, CEPEJ-ი აქ მიზანდასახულად არ განიხილავს გადაწყვეტილებების ხარისხს საკითხს. ამ საკითხს ევროპის მოსამართლეთა საკონსულტაციო საბჭო (CCJE) განიხილავს მოგვიანებით ეტაპზე.

19. ყოველი მოსამართლის მუშაობის ხარისხობრივი ასპექტები წარმოადგენს სასამართლოს ადამიანური რესურსების პოლიტიკის ნაწილს?					
III. მართლმსაჯულების ხელმისაწვდომობა, და საზოგადოებასთან და მოქალაქეებთან კომუნიკაცია					
III.1. სამართლებრივი და სასამართლოს ხელთ არსებული ინფორმაციისადმი ხელმისაწვდომობა					
1. კანონების გამოქვეყნება ისეთი გზით ხდება, რომ ისინი ადვილად ხელმისაწვდომია?					
2. არსებობს უფასო საიტები, სადაც სამართლებრივი ტექსტები ადვილად ხელმისაწვდომია?					
3. მიმღების პერსონალი მომზადებულია იმისთვის, რომ სასამართლოს სტუმრებს და მომხმარებლებს განუმარტონ სასამართლოს მუშაობის მეთოდები, პროცედურული წესები და მიაწოდონ მათ სხვა პრაქტიკული ინფორმაცია?					
4. სასამართლოს გადაწყვეტილებები და განჩინებები ხელმისაწვდომია სასამართლოს ინტერნეტ საიტებზე?					
5. სასამართლო გადაწყვეტილებების გამოქვეყნებასთან დაკავშირებით პოლიტიკა არსებობს?					
6. ადამიანებისთვის, რომლებიც უმცირესობათა ენაზე საუბრობენ/კითხულობენ ხელმისაწვდომია სამართლებრივი ტექსტების ოფიციალური ვერსია მათ საკუთარი ენაზე?					
7. ადამიანებისთვის, რომლებსაც არ ესმით ოფიციალური ენა, რომელიც სამართალწარმოების პროცესში გამოიყენება, ხელმისაწვდომია თარჯიმანი (უფასოდ)?					
8. სასამართლოებს გააჩნიათ თარჯიმნის მომსახურება, თუ თარჯიმნებს დროულად იძახებენ?					
9. მოქალაქეებისთვის სასამართლოების ფუნქციონირების შესახებ ინფორმაცია ადვილად ხელმისაწვდომია?					
10. მოქალაქეებისთვის მათი უფლებების და ვალდებულებების შესახებ ინფორმაცია (კანონით დადგენილი წესით) ადვილად ხელმისაწვდომია (მაგ. საერთო სატელეფონო ნომრით დარეკვის შემთხვევაში)?					
11. ინფორმაციის შინაარსი ისეა ადაპტირებული, რომ სხვადასხვა სახის რეალურ სიტუაციას შეეხებოდეს (რისკის ქვეშ მყოფი ბავშვები, განქორწინება, სისხლის სამართალწარმოება, დაკავების დაწესებულებების მდებარეობა და სხვა)?					
12. სასამართლოს გააჩნია საინფორმაციო სამსახური, რომელიც ვიზიტორებს მოემსახურება?					
13. სასამართლოს მისაღებში და/ან მის ვებგვერდზე ხელმისაწვდომია ადვოკატთა განახლებული სია?					
14. სასამართლოს მომხმარებლებისთვის საინფორმაციო ბროშურები ხელმისაწვდომია?					
15. დავის მხარეს შეუძლია მონაწილეობა მიიღოს, ან წარმოდგენილი იყოს სამართალწარმოების ყველა დონეზე?					
16. როდესაც დავის მხარეს ადვოკატი წარმოადგენს, ასეთ შემთხვევაში მისი ინტერესების წარმოდგენის უფლება მხოლოდ ადვოკატებს გააჩნიათ?					
17. როდესაც ადვოკატებს არ გააჩნიათ მონაპოვია წარმომადგენლობაზე, არის იმის შესაძლებლობა, რომ ასოციაციებმა ან პროფკავშირებმა შესთავაზონ იურიდიული რჩევები და დახმარება დავის მხარეებს (მაგალითად სოციალური საკითხების, ან სამომხმარებლო სამართლის დავის შემთხვევაში)?					
III.2. ფინანსური ხელმისაწვდომობა					
1. დავის მხარეებს, რომლებსაც არ გააჩნიათ აუცილებელი ფინანსური სახსრები, გააჩნიათ უფასო იურიდიული კონსულტაციების, ან ასეთი					

კონსულტაციების დაკლებული ფასით მიღების შესაძლებლობა, რათა ისინი სათანადოდ იყონ ინფორმირებული მათი (სამოქალაქო) უფლებებისა და ვალდებულებების შესახებ? თუ კი, ეს სამართლის ყველა სფეროშია შესაძლებელი?					
2. დავის მხარეებისთვის ხელმისაწვდომია უფასო იურიდიული წარმომადგენლობა, ან ფასდაკლებით იურიდიული წარმომადგენლობა (მთავრობის მიერ იურიდიული დახმარებისთვის გამოყოფილი ბიუჯეტიდან)? ეს მხოლოდ სისხლის სამართლის საქმეებზე ვრცელდება, თუ ყველა სხვა სფეროზეც ვრცელდება?					
3. სამართალწარმოებასთან დაკავშირებული ხარჯები გამჭვირვალეა?					
4. არსებობს სისტემა, რომელიც უზრუნველყოფს რომ სამართალწარმოების ხარჯები ზომიერი და მისაღები იყოს?					
5. არსებობს ზოგადი წესები სისხლის სამართალწარმოების ფარგლებში სასამართლოს ხარჯებისა და გადასახადების გადახდასთან დაკავშირებით სისხლის? მსგავსი წესები არსებობს სისხლის სამართალწარმოების გარდა სხვა სახის სამართალწარმოების შემთხვევაში?					
6. ადვოკატთა ასოციაციის წევრები სთავაზობენ უფასო იურიდიულ კონსულტაციებს?					
7. იმის უზრუნველსაყოფად, რომ საზოგადოება ინფორმირებული იყოს სამართალწარმოების ხარჯების თაობაზე: <ul style="list-style-type: none"> ○ ადვოკატებს მოეთხოვებათ გამოაქვეყნონ ის საფასური, რასაც ისინი დააკისრებენ კლიენტებს მათთან კონტრაქტის გაფორმების შემთხვევაში? ○ არსებობს თუ არა სამართლებრივი პროცედურები ადვოკატთა მიერ დაწესებული მაღალი საფასურის გასასაჩივრებლად? ○ არსებობს სამართლებრივი პროცედურები ექსპერტების მიერ დაწესებული მაღალი საფასურის გასასაჩივრებლად? 					
8. არსებობს ადვოკატებისა და ექსპერტების მიერ დაკისრებული მაღალი გადასახადის გასაჩივრების პროცედურა?					
III.3. ფიზიკური და ვირტუალური ხელმისაწვდომობა					
1. სასამართლოები ისეთ ადგილას მდებარეობენ, რომ ადვილად ხელმისაწვდომი არიან?					
2. არსებობს დებულებები, რომელთა შესაბამისადაც შესაძლებელია სასამართლო სხდომა სასამართლოს შენობის ფარგლებს გარეთ ჩატარდეს?					
3. მისაღების პერსონალი სათანადოდაა მომზადებული, რომ სასამართლოში გამოძახებული პირების სტრესი შეამცირონ?					
4. სასამართლომ შეიმუშავა სპეციალური დებულებები ვიზიტორების მიღების გასაუმჯობესებლად?					
5. შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე ადამიანებისთვის ხელმისაწვდომია: <ul style="list-style-type: none"> სპეციალური პარკინგის ადგილები? შენობაში შესასვლელი პანდუსები? 					
6. საჭიროების შემთხვევაში, შესაძლებელია რომ მათ თანხმდებ პირთან ერთად შეძლონ სასამართლო განხილვაზე დასწრება?					
7. მოსაცდელი და სხდომათა დარბაზი სათანადოდ არის აღჭურვილი გონივრული სტანდარტების დაცვით?					
8. სასამართლოში არსებობს ოთახები, სადაც ადვოკატებს მათ კლიენტებთან შეხვედრა შეუძლიათ?					

9. მოსაცდელი ოთახები ისეა მოწყობილი, რომ დაპირისპირებულ მხარეებს არ უწევთ ერთად მოცდა?					
10. სასამართლოში მოსული ვიზიტორებისთვის არსებობს ნიშნები და აბრები?					
11. არსებობს დავების გადაწყვეტის ალტერნატიული მექანიზმებით სარგებლობის პოლიტიკა?					
12. მედიატორები ადვილად ხელმისაწვდომი არიან, რათა გარკვეული დავები განიხილონ და მაგვარონ?					
III.4. მხარეთა მიმართ მოპყრობა					
1. როდესაც მსჯავრდებული პირადად ესწრება სასამართლო სხდომას, მოსამართლეებსა და სხვა პერსონალს საკმარისი დრო აქვთ, და შესაბამისი მომზადება აქვთ გავლილი, რათა მხარეებს ძირითადი ახსნა-განმარტებები მიაწოდონ იმ დავის შესახებ, რომელთა მხარეების არიან ისინი?					
2. სამართალწარმოების მხარეებს აწვდიან შესაბამის რჩევებს, სასამართლოს მიუკერძოებლობისა და სამართლიანობის შენარჩუნების უზრუნველყოფის პირობით?					
3. სამართალწარმოების მხარეებისა და საზოგადოების მიმართ მოპყრობა უზრუნველყოფს მათი ღირსების პატივისცემა?					
4. მოსამართლეებს შეუძლიათ იმის უზრუნველყოფა, რომ სასამართლოში დაბარებული პირების საჭიროებები გათვალისწინებულია, და მათ ესმით სამართალწარმოების ენა?					
5. მოსამართლეები ითვალისწინებენ იმ ხარჯებს, რომელთა გაღება წარმოების მხარეებს უწევთ: <ul style="list-style-type: none"> o და შესაბამის ზომებს მიმართავენ, რათა გასატარებელი ღონისძიებების მოცულობა შემცირდეს (ექსპერტის ანგარიში, სასამართლოში გადახდა და ა.შ.)? o პრიორიტეტულობას ანიჭებენ იმ საქმეებს, რომლებიც პირდაპირ გავლენას ახდენენ მხარეთა რესურსებზე (სამსახურიდან გათავისუფლება, ალიმენტი და ა.შ.)? 					
6. მოსამართლეები სთხოვენ სასამართლო განხილვაზე დამსწრე პირებს, რომ მათ დაასახელონ მიზეზები, რის გამოც მათ საქმეს პრიორიტეტულობა უნდა მიენიჭოს, ან გააჩნიათ მათ თუ არა რაიმე განსაკუთრებული მოთხოვნები (მაგ. ვერ დგება ფეხზე)?					
7. მოსამართლეები სასამართლო განხილვას ისეთი გზით აწყობენ, რომ მხარეების და სხვა პირების მოსმენა კონკრეტულ დროს არის შესაძლებელი?					
8. მხარეებს უფლება აქვთ ჩაერთონ სასამართლო პროცესში და განმარტებები მოითხოვონ?					
9. არსებობს საჯარო გასაჩივრების პროცედურა?					
III.5. გადაწყვეტილებების წარდგენა					
1. მოსამართლე გასაგებად აცხადებს გადაწყვეტილებას და მიზეზებს ასახელებს?					
2. გადაწყვეტილების დასაბუთება დეტალური და თანმიმდევრულია?					
3. გადაწყვეტილების განმარტებელი მიზეზების დასახელება მხარეების და იურიდიული სფეროს წარმომადგენლებს საშუალებას აძლევს წარმოდგენა შეექმნათ გადაწყვეტილების სამართლიანობისა და კანონიერების თაობაზე?					
4. არსებობს კონკრეტული წესები და სტანდარტები სასამართლო გადაწყვეტილებების წარდგენასთან დაკავშირებით?					
5. მხარეთა, იურისტების, ქვედა და ზემდგომი ინსტანციების სასამართლოების მოლოდინები საკმარისად					

არის გათვალისწინებული სასამართლო გადაწყვეტილებების მიღებისას?					
6. მსგავს საქმეებთან მიმართებაში გამოიყენება სტანდარტული წესები და გადაწყვეტილებები?					
III.6. ლეგიტიმურობა და საზოგადოების ინტერესი					
1. საჯაროვდება წლიური ანგარიში სასამართლო სისტემის ხარისხისა და ფუნქციონირების შესახებ ?					
2. ეს ანგარიში პარლამენტში განიხილება?					
3. რეგულარულად ფასდება საზოგადოების სასამართლოსადმი ნდობა?					
4. რეგულარულად მზადდება და საჯაროვდება ანგარიში სასამართლოს ფუნქციონირების (შესრულების შედეგების) და ხარისხის შესახებ?					
5. იქმნება სპეციალური მოკვლევის კომისიები, რომლებიც იკვლევენ მართლმსაჯულების ფუნქციონირებასთან დაკავშირებულ პრობლემებს? ამ კომისიების მუშაობის შედეგები საჯაროვდება?					
6. სასამართლოს მომხმარებლების წესდებაში ასახულია მათი უფლებები და მოვალეობები?					
7. მხარეებს შეუძლიათ მიიღონ ინფორმაცია სამართალწარმოების მიმდინარეობის შესახებ მის ნებისმიერ ეტაპზე: <ul style="list-style-type: none"> o პირდაპირი სახით (ინფორმაციის მისაღებაში მიღება, ან ინტერნეტით მოძიება)? o ირიბი სახით, მათი იურიდიული მრჩევლის მეშვეობით (მაგ. იურისტი ან მისი ინტერესების წარმომადგენელი)? 					
8. ინფორმაცია დისციპლინური ზომებისა და სანქციების შესახებ, რომლებიც მოსამართლეებს დაეკისრებათ, ხელმისაწვდომია საზოგადოებისათვის და სასამართლოს მომხმარებლებისთვის, და უზრუნველყოფილია ამ სტატისტიკის გასაჯაროება?					
9. მოქალაქეები საკონსულტაციო როლს ასრულებენ სასამართლო სისტემის პრიორიტეტების განხილვისას (დაფინანსება, პრიორიტეტის მინიჭება გარკვეული დავებისთვის და ა.შ.)?					
10. არსებობს ასოციაციები, რომელთა სოციალური როლი უკავშირდება სასამართლო სისტემას (დაზარალებულების, მომხმარებლების ასოციაციები და ა.შ.) და მათ შეუძლიათ განსაკუთრებული როლის შესრულება მართლმსაჯულების ფუნქციონირების გაუმჯობესებაში?					
11. ადგილობრივ დონეზე ხორციელდება აზრთა რეგულარული გაცვლა სასამართლოების ფუნქციონირებასა და ხარისხის დონის შესახებ (საჯარო დებატები, შეხვედრები ასოციაციებთან, სკოლის მოსწავლეებთან შეხვედრები და ა.შ.)?					
12. სასამართლოს ჰყავს თანამშრომელი, რომელიც პასუხისმგებელია პრესასთან ურთიერთობებზე და შესაბამისი ტრენინგი აქვს გავლილი?					
13. არსებობს რაიმე დოკუმენტები კონსულტაციის შესახებ რომლებიც მიღებულია მოსამართლეების და სხვა იურიდიული პროფესიების წარმომადგენლებს შორის კონსულტაციების გზით, სადაც განსაზღვრულია ქვეცის წესები, ან ორგანიზაციული ნორმები, რომლებიც ყველა მხარესთან ერთობლივად შეთანხმდა?					
14. სასამართლოები აწყობენ ღია კარის დღეს, როდესაც ნებისმიერ მოქალაქეს შეუძლია ეწვიოს სასამართლოს?					
III.7. შეფასება					
1. არსებობს შეფასების სისტემა, რომელიც საზოგადოების სასამართლო სისტემისადმი ნდობის დაკარგვის შეფასების საშუალებას იძლევა?					

2. სასამართლოს პოლიტიკა ითვალისწინებს საზოგადოების მხრიდან სასამართლოსადმი ნდობის დაკარგვის პოტენციურ რისკებს (მედიასთან ურთიერთობა, კომუნიკაციის მართვა მოსამართლეების / პროკურორების მიერ და ა.შ.)?					
3. გამოვლინდა შესაბამისი მომხმარებლები (მოიცავს დავის მხარეებს, იურისტებს, პროკურორებს, პრობაციისა და მზრუნველობის სამსახურის პერსონალს, თარჯიმნებს, ბავშვთა დაცვის საბჭოს, ექსპერტებს და ა.შ.)					
4. ხორციელდება სასამართლოს მომხმარებლების კმაყოფილების დონის პერიოდული შეფასება?					
5. სასამართლოს მომხმარებლების კმაყოფილების დონის შეფასების შედეგები საჯაროვდება?					
6. მიმდინარეობს ამ სფეროში მიღწეული წარმატების მონიტორინგი (ასეთი შეფასების ფარგლებში თემები, რომლებზეც მომხმარებელი შეიძლება შეკითხვა დაესვას შემდეგია: მოსამართლის მიერ მოპყრობა და მისი ქცევა, სასამართლოს ინფრასტრუქტურა და მომსახურება, სასამართლო განხილვამდე დაყოფნება, სამართლებრივი განსაზღვრულობის შესახებ აღქმა, გადაწყვეტილების სანდოობა)? ასეთი შეფასების შედეგები გამოყენება სასამართლოების ფუნქციონირების გაუმჯობესებისთვის?					
IV. ადამიანური რესურსები და მოსამართლეთა და პერსონალის სტატუსი					
IV.1. ადამიანური რესურსების პოლიტიკა					
1. არსებობს გრძელვადიანი სტრატეგია და პოლიტიკა მოსამართლეებისა და სასამართლოს პერსონალის დაქირავების, შერჩევის, სწავლების, შეფასების, კარიერული განვითარების და ხელფასის სფეროში?					
2. არსებობს მოკლევადიანი პოლიტიკა მოსამართლეებისა და სასამართლოს პერსონალის დაქირავების, შერჩევის, სწავლების, შეფასების, კარიერული განვითარების და ხელფასის სფეროში?					
3. არსებობს მოსამართლეთა და პროკურორების დამოუკიდებელი ეროვნული ტრენინგის ინსტიტუტი (მოსამართლეთა სკოლა)?					
4. არსებობს სასამართლოებსა და მოსამართლეებს შორის გამოცდილების გაზიარების პოლიტიკა?					
5. მოსამართლეთა და პროკურორების ანაზღაურება კანონით რეგულირდება?					
6. არსებობს მოსამართლეთა და პროკურორების შეფასების სისტემა?					
7. მოსამართლეებმა და პროკურორებმა იციან შეფასების კრიტერიუმები, რომლებიც მათზე ვრცელდება?					
8. მოსამართლეთა და პროკურორების შეფასების კრიტერიუმები: <ul style="list-style-type: none"> o მოსამართლეთა და პროკურორების პირადი და პროფესიული კეთილსინდისიერება; o შესაბამისი ქცევა მედიასთან ურთიერთობისას o შესაბამისი ქცევა პოლიტიკური და პროფკავშირების საქმიანობასთან მიმართებაში; o დამოუკიდებლობა მედიისა და პოლიტიკის გავლენისგან o მხარეთა მიმართ მოპყრობა o პროფესიული კომპეტენციები 					
9. მოსამართლეთა და პროკურორების შეფასების კრიტერიუმები საკმარისად ნათელია?					
10. ფასდება მოსამართლეობის და პროკურორობის კანდიდატების უნარ-ჩვევები, როდესაც ისინი სასამართლო სისტემას უერთდებიან?					
11. ფასდება მომავალი პროკურორების და					

მოსამართლეების ეთიკური ქცევა, როდესაც ისინი სასამართლო სისტემას უერთდებიან?					
12. არსებობს მომავალი პროკურორების და მოსამართლეების შერჩევის ობიექტური კრიტერიუმები?					
13. ეს კრიტერიუმები კანდიდატებისთვის ცნობილია?					
14. არსებობს არამოსამართლე/პროკურორი პერსონალის შეფასების კრიტერიუმები?					
15. ეს კრიტერიუმები პერსონალისთვის ცნობილია?					
IV.2 მოსამართლეთა სტატუსი და კომპეტენციები					
1. მოსამართლეთა და პროკურორების სტატუსი განსაზღვრულია კანონმდებლობით?					
2. მოსამართლეთა და პროკურორების ძირითადი კომპეტენციები აღწერილია ზოგადი პოლიტიკით დოკუმენტში ან კანონმდებლობითა და დგენილი?					
3. მოსამართლეებს და პროკურორებს ხელს უწყობენ, რათა მათ ქცევისა და საუკეთესო პრაქტიკის კოდექსები შეიმუშაონ?					
4. მოსამართლეთა დამოუკიდებლობის დაცვა კანონითაა გამყარებული?					
5. არსებობს მოსამართლეთა საბჭო? ეს საბჭო ხელს უწყობს მოსამართლეთა დამოუკიდებლობის გაზრდას?					
IV.3. ტრენინგი და კომპეტენციების განვითარება					
1. სასამართლოს მენეჯმენტი ხელს უწყობს სასამართლოს ფარგლებში არსებულ განყოფილებებს შორის თანამშრომლობას?					
2. სასამართლოს მენეჯმენტი ახორციელებს მოსამართლეთა, პროკურორების და სასამართლოს სხვა პერსონალის პროფესიული ცოდნისა და უნარების მონიტორინგს?					
3. სასამართლოს მენეჯმენტმა შეიმუშავა პოლიტიკა სასამართლოს პერსონალის გამოცდილებასა და დამოკიდებულებებთან დაკავშირებით?					
4. სასამართლოს პოლიტიკა ხელს უწყობს თანამშრომლობისა და კეთილსინდისიერების კულტურის დამკვიდრებას?					
5. სასამართლოს მენეჯმენტი ატარებს შესაბამის პოლიტიკას მოსამართლეთა კეთილსინდისიერების შენარჩუნებისა და სტიმულირებისათვის სასამართლოს ყველა დონეზე?					
6. არსებობს მოსამართლეების თანამშრომლების სამუშაოდ მიმაგრების პოლიტიკა?					
7. სასამართლოს მენეჯმენტმა შეიმუშავა პოლიტიკა მოსამართლეთა სპეციალიზაციასთან დაკავშირებით?					
8. სასამართლოს მენეჯმენტმა მოამზადა დოკუმენტი, სადაც აღწერილია პერსონალის ძირითადი კომპეტენციები?					
9. სხდომის ჩატარების ორგანიზაციული უნარები და ტექნიკა შეტანილია სამოსამართლო პროფესიაში შესვლისას გათვალისწინებულ საწყის სასწავლო კურსში?					
10. მოსამართლეები და პროკურორები გადიან საწყის და უწყვეტ სასწავლო კურსებს?					
11. არსებობს საწყისი და უწყვეტი განათლების სტანდარტები?					
12. ხორციელდება მომავალი მოსამართლეების და პროკურორების პირად ეთიკურ ქცევასთან დაკავშირებული საკითხების სწავლება, სანამ ისინი პროფესიული საქმიანობის განხორციელებას დაიწყებენ?					
13. ეთიკის საკითხებს ასწავლიან უწყვეტი სწავლების პროცესში?					
14. კონკრეტულ საქმიანობასთანა დაკავშირებული ეთიკური ასპექტები, მაგალითად, როგორცაა არასრულწლოვანთა საქმეების განხილვა, არის					

გათვალისწინებული სპეციალურ სასწავლო კურსებში?					
15. საკმარისი მნიშვნელობა ენიჭება მოსამართლეების და პროკურორების ისეთ უნარებს, როგორცაა მათი დამოკიდებულება და მოპყრობა?					
16. უწყვეტი სწავლების პროცესში ასწავლიან ისეთ ასპექტებს, როგორცაა სასამართლო განხილვების მართვის ტექნიკები და მეთოდები?					
17. სამართლებრივი ტექსტების შედეგების ტექნიკა შეტანილია მოსამართლეთა სასწავლო კურსში, რომელიც მათ უტარდებათ სანამ ისინი საქმიანობის განხორციელებას შეუდგებიან?					
18. სამართლებრივი ტექსტების შედეგების ტექნიკა შეტანილია უწყვეტი სწავლების პროგრამაში?					
19. მოსამართლეთა და პროკურორების მობილობა დაკავშირებულია ახალი ფუნქციისთვის საჭირო ცოდნის შექმნასთან?					
20. კონკრეტული ფუნქციები, როგორცაა პალატის ან სასამართლოს თავმჯდომარეობა - დაკავშირებულია სპეციალური სასწავლო პროგრამების დასრულებასთან?					
21. კონკრეტული ფუნქციები, რომლებიც ეხება არასრულწლოვანთა და კომერციულ საკითხებთან დაკავშირებულ საქმეებს, უკავშირდება სპეციალური სასწავლო პროგრამების დასრულებას?					
22. სასამართლო აწყობს რეგულარულად მოსამართლეების შეხვედრებს, ხარისხის გაუმჯობესებაზე მიმართულ კონფერენციებს, და სხვა ღონისძიებებს, რომლებშიც ყველა მოსამართლე იღებს მონაწილეობას, და სადაც მათ შესაძლებლობა აქვთ განიხილონ არა მხოლოდ ადმინისტრაციული საკითხები, არამედ ასევე მოსამართლის საქმიანობასთან დაკავშირებული საკითხები, რომლებსაც თავად მოსამართლეები წამოაყენებენ?					
IV.4. ცოდნის გაზიარება, ხარისხი და დავების გადაწყვეტის ალტერნატიული მექანიზმები					
1. სასამართლოს მენეჯმენტი ხელს უწყობს ცოდნის გაზიარებაზე ორიენტირებული კულტურის დამკვიდრებას?					
2. სამართლებრივი ცოდნის წყაროები ადვილად ხელმისაწვდომია?					
3. მოსამართლეები და პროკურორები პრაქტიკაში ახორციელებენ თავიანთი კოლეგების საქმიანობის განხილვას (საქმეების განხილვა კოლეგებთან) ან ზედამხედველობას (საქმეები უფრო კვალიფიციურ კოლეგასთან ერთობლივად განხილვა)?					
4. სხდომათა დარბაზში განხორციელებული ჩანაწერები მისაღებია როგორც ინფორმაციის წყარო, როდესაც კოლეგებთან ერთობლივად ხდება საქმიანობის განხილვა?					
5. მოსამართლეები იღებენ მონაწილეობას სასამართლოს შიგნით არსებულ „ხარისხის უზრუნველყოფის ჯგუფების“ საქმიანობაში, და განიხილავენ თავიანთ საქმეებს ზემდგომი ინსტანციის სასამართლოების პრეცედენტული გადაწყვეტილებების გათვალისწინებით?					
6. მოსამართლეები იღებენ მონაწილეობას მათ მიერ მიღებული გადაწყვეტილებებისა და განჩინებების განხილვაში, რომელიც ორგანიზებულია: <ul style="list-style-type: none"> o ერთობლივად კოლეგებთან სხვა სასამართლოებიდან? o ადვოკატებთან ერთად? o მესამე მხარეებთან ერთად? 					
7. არსებობს ბათილად ცნობილი ან უარყოფილი გადაწყვეტილებების განხილვის პოლიტიკა?					

8. ტარდება პერიოდული კონსულტაციები ქვემდგომი ინსტანციების სასამართლოებთან ან სააპელაციო სასამართლოებთან?					
9. არსებობს მოსამართლეთა და პროკურორების თვითგანათლების საკმარისი შესაძლებლობები?					
10. არსებობს მოსამართლეთა მიერ მიღებულ გადაწყვეტილებების განხილვის საკმარისი შესაძლებლობები?					
11. საკმარისი ყურადღება ექცევა მოსამართლეთა მიუკერძოებლობისა და კეთილსინდისიერების საკითხს? (მაგალითად, ტარდება სემინარების მორალურ დილემაზე, ან ეთიკის კომიტეტის საქმიანობაზე)					
12. მოსამართლეებს ასწავლიან დავების ალტერნატიული წესით გადაწყვეტის ტექნიკას (მაგ. როგორიცაა მედიაცია)?					
13. ყოველწლიურად ტარდება მოსამართლეების, პროკურორების და პერსონალის მონაწილეობით პერსონალური განვითარების საკითხებისადმი მიძღვნილი დისკუსიები (მეთოდური და დაგეგმილი)? ამ დისკუსიების შედეგად დასახული მიზნების მიღწევა ხდება მომდევნო წელს?					
IV.5. ადამიანური რესურსების პოლიტიკის შეფასება					
1. არსებობს ადამიანური რესურსების პოლიტიკის მონიტორინგის კრიტერიუმები (მაგალითად, ავადმყოფობასთან დაკავშირებული შვებულებების, სწავლის ან ტრენინგების ეფექტიანობის, საჭირო ტრენინგის დონის მოთხოვნების შესრულების, პროდუქტიულობის კრიტერიუმები), და ადამიანური რესურსების პოლიტიკის შეფასება რეგულარულად ხორციელდება?					
2. ხორციელდება მოსამართლეთა/პროკურორების/პერსონალის კმაყოფილების დონის პერიოდული შეფასება (მაგ. კვლევების გზით)?					
3. შეფასების შედეგები საჯაროვდება?					
4. ხორციელდება ადამიანური რესურსების შეფასების კვლევების შედეგად მიღწეული პროგრესის მონიტორინგი (თანამშრომელთა კმაყოფილება, მაგალითად, სამუშაო დატვირთვით, შეფასებით და შესრულების აღიარებით, ტრენინგის შესაძლებლობებით, კარიერული წინსვლით, და ზედამხედველობის წესით)?					
5. ტარდება მოსამართლეთა და პერსონალის ტრენინგისა და კომპეტენციების განვითარების პოლიტიკის სისტემატიური შეფასება?					
V. მართლმსაჯულების საშუალებები					
V.1. ფინანსები					
1. არსებობს საბიუჯეტო პროცესი იმისთვის, რომ უზრუნველყოფილი იქნას სასამართლო სისტემის ადეკვატური დაფინანსება?					
2. სასამართლოსთვის ხელმისაწვდომი ფინანსური რესურსები საკმარისია სასამართლოს დამოუკიდებლობის უზრუნველსაყოფად ?					
3. ჩამოყალიბებულია ობიექტური ხარისხის სტანდარტები /ნორმები სასამართლოების, სასამართლოს შენობების, სასამართლოების ოფისების, ტექნიკური აღჭურვილობისა და სასამართლოს უსაფრთხოების თვალსაზრისით არსებული ფინანსური საჭიროებების შესახებ?					
4. სასამართლოების ეფექტიანობის უზრუნველსაყოფად შემუშავდა საოპერაციო და ფინანსური სტანდარტები?					
5. სასამართლოში არსებობს ობიექტური პოლიტიკა საბიუჯეტო კატეგორიების განაწილებასთან					

დაკავშირებით (მაგალითად პერსონალის ხარჯები, მატერიალური ხარჯები)?					
6. არსებობს ცალკე საბიუჯეტო კატეგორია სასამართლოს ხარისხის უზრუნველყოფის სისტემასთან დაკავშირებით?					
V.2. საინფორმაციო სისტემები					
1. არსებობს სასამართლოებში საკომუნიკაციო და საინფორმაციო ტექნოლოგიების გამოყენების შესახებ პოლიტიკა (ელექტრონული მართლმსაჯულება, ვიდეოკონფერენციები, ელექტრონული მონაცემების გაცვლა და ა.შ.)?					
2. სასამართლოს საინფორმაციო სისტემა რეგულარულად გადის შეფასებას და დახვეწას?					
3. ადამიანური რესურსების მართვის საინფორმაციო სისტემები შესაბამისობაშია სასამართლოს სხვა საოპერაციო სისტემების ტექნიკურ სპეციფიკაციებთან ოპერატიული (მაგ. მართვის საინფორმაციო სისტემები, ფინანსური საინფორმაციო სისტემები და ა.შ.)?					
4. სასამართლოს მართვის საინფორმაციო სისტემის მეშვეობით ჩაწერილი ინფორმაცია იძლევა სასამართლოს შესრულების თვალსაზრისით არსებულ საერთო მდგომარეობის აღქმის საშუალებას?					
5. სასამართლოს მართვის საინფორმაციო სისტემის მეშვეობით აღრიცხული მონაცემების ანალიზი სასამართლოს წებისმიერ თანამშრომელს შეუძლია განხორციელოს, თუ მხოლოდ უფლებამოსილ პერსონალსა აქვს იმის უფლება (მაგალითად IT პროფესიონალებს) რომ ანალიზისთვის გამოიყენონ ეს მონაცემები?					
6. შემუშავებულია წესები ინფორმაციის კონფიდენციალობის უზრუნველყოფასთან დაკავშირებით (მაგალითად: მონაცემთა სისტემაში სახლიდან შეყვანის აკრძალვა)?					
7. უზრუნველყოფილია სისტემაში დაცული ინფორმაციის უსაფრთხოება (ანუ, სისტემა დაცულია ჰაკერების მიერ შეღწევისგან)?					
8. არსებობს რაციონალური საბიუჯეტო პროცესი, რათა სასამართლოს შესრულებისა და სახსრების განაწილების მონიტორინგი განხორციელდეს?					
V.3. ლოჯისტიკა და უსაფრთხოება					
1. სასამართლოებისთვის საქონლისა და სერვისების შესყიდვის მექანიზმი არსებობს?					
2. არსებობს სერვისების გარედან შესყიდვის შესაძლებლობა?					
3. მენეჯმენტი იყენებს სტანდარტული შესყიდვების პროცედურებს?					
4. სასამართლოს მენეჯმენტი იყენებს სტანდარტული კონტროლის პროცედურებს ყველა მიღებულ საქონელსა და სერვისებთან მიმართებაში?					
5. სასამართლოს მენეჯმენტი პერიოდულად ახორციელებს მარაგების შეფასებას?					
6. სასამართლოს მენეჯმენტს გააჩნია ოფისებისთვის მარაგების გამოყოფის გრძელვადიანი გეგმა?					
7. სასამართლოს მენეჯმენტმა შეიმუშავა ფიზიკური და საინფორმაციო სისტემების უსაფრთხოების პოლიტიკა?					
8. სასამართლოს მენეჯმენტმა შეიმუშავა სასამართლო სისტემაში მონაწილე ყველა მხარეების უსაფრთხოების პოლიტიკა?					
9. სასამართლოს მენეჯმენტმა შეიმუშავა სამუშაო პროცესებთან და (საკუთარი) საგანგებო ვითარებებზე რეაგირების სამსახურის საქმიანობის პოლიტიკა?					
10. სასამართლო შენობების უსაფრთხოების სამსახური არსებობს?					

11. სასამართლო განხილვებზე მხარეების უსაფრთხოების უზრუნველყოფის სამსახური არსებობს?					
V.4. საშუალებების, საინფორმაციო სისტემების, ლოჯისტიკისა და უსაფრთხოების შეფასება					
1. არსებობს საინფორმაციო სისტემასა და მხარდამჭერ საქმიანობასთან დაკავშირებით ფინანსური და სხვა რისკების კონტროლის სისტემა?					
2. გარანტირებულია ინფორმაციის, კერძოდ კი ფინანსური ინფორმაციის ხარისხი და მთლიანობა?					
3. ჰქონდა ადგილი წვდომის უსაფრთხოების, ადამიანების შეღწევისა და მონაცემების დაცვის მთლიანობის ხელყოფასთან დაკავშირებულ ინციდენტებს?					
4. საინფორმაციო სისტემების უსაფრთხოება გარანტირებულია?					
5. მატერიალური ზარალისა და დანაკარგების რისკები დაფარულია?					
6. ხორციელდება თაღლითობისა და გაფლანგვის რისკების მართვა?					
7. ხორციელდება ხარჯებისა და მათი ზეგავლენის წლიური შეფასება?					
8. სასამართლოს მენეჯმენტი ყოველწლიურად შეისწავლის, თუ რამდენად იქნა მიღწეული დასახული შედეგები (პროდუქტიულობა, ხარისხი და პერსონალი)?					
9. სასამართლოს მენეჯმენტი შესწავლის შედეგებს თავისი პოლიტიკის, და/ან სამუშაო პროცედურების გადასინჯვის მიზნით იყენებს?					